

2018'D

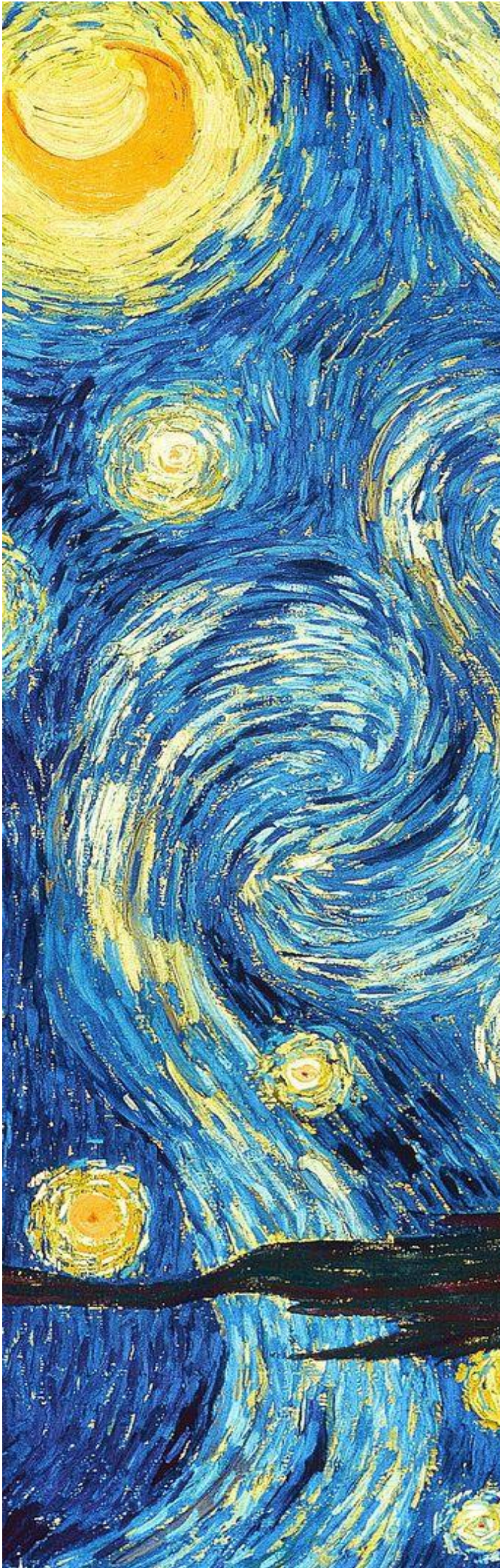
ŞMAFL

Bi' ACAYİP

biz de öyle

2018 girişli "D" şubesi olarak
hazırladığımız bu dergi, bizler için çok özel.

Çok büyük uğraşlar vererek, zaman
harcayarak bu dergiyi hazırladık. Beraber
yapmış olduğumuz bir çalışma değil bu
sadece. Ondan çok, çok daha fazlası.

Hepimizin toplandığı bir fotoğraf, bir
anı defteri.

Bu dergiyi hazırlarken bizlere yardımcı
olan başta İsmail Akın olmak üzere herkese
teşekkürlerimizi borç bilir, arz ederiz.

Umarız okurken keyif alırsınız.

2018/D saygılarıyla sunar.

Aycan Yafız

*Her zaman ve daima, senin ışığında; hep ileriye,
çok daha ileriye...*

FARKINDALIK

Burak Daşdöner
Melis Tekintaş

FİKİR

Furkan Doğan
Arda Altinkaya
Oğuzhan Kement

DENEME

Gamze Yılmaz
Bilge Argun

TEKNOLOJİ

Berke Uludağ
Furkan Oktay
Kayra Pamukçu

YAŞAM

Mehmet Efe Coşkun
Melisa Özakbaş

MERAK

Burak Daşdöner

GÜNCEL

Murat Kaan Dolu

HİKÂYE

Gamze Yılmaz
Aycan Yafız
Melis Tekintaş

BİLİM

Yusuf Çalışkan

PSİKOLOJİ

Sude Naz Yazıcı
Yasin Efe Kesgin

ŞİİR

Ufuk Doğruel
Arka Dörtlü BGFM
Bilge Argun
Gamze Yılmaz

BİYOGRAFI

Aycan Yafız
Ayşe Aydın
Melis Tekintaş

LİMİT +

“Küresel Ayak İzi Ağı, şu anda insanların tükettiği su, toprak, ahşap, temiz hava gibi ekolojik kaynakları karşılayabilmek için bir değil 1,75 Dünyaya ihtiyaç duyulduğunu söyledi.”

Küresel Ayak İzi Ağı'na (Global Footprint Network) göre 29 Temmuz bu yıl Limit Aşım Günü oldu. Yani daha Temmuz ayı bitmeden sadece yedi ayda insanlık Dünya'daki tüm doğal kaynakların bir yılda kendini yenileme potansiyelinin üzerinde kaynak tüketti.

Küresel Ayak İzi Ağı, şu anda insanların tükettiği su, toprak, ahşap, temiz hava gibi ekolojik kaynakları karşılayabilmek için bir değil 1,75 Dünya'ya ihtiyaç duyulduğunu söyledi. Kuruluş, bu tüketimin bedelinin giderek daha görünür hale geldiğine dikkat çekti. Buna örnek olarak ise ormansızlaşma, erozyon, türlerin yok olması ve atmosferdeki karbondioksit seviyesinin artması gibi olumsuz etkileri gösterdi.

Limit Aşım Günü her yıl bir kaç gün öne çekiliyor. Limit Aşım Günü 2018 yılı için 1 Ağustos olarak açıklanmıştı.1970'lerde başa baş giderken, 20 yıl önce Limit Aşım Günü Ekim ayına denk gelmekteydi.

Gelişmiş ülkeler Dünya'yı daha çok tüketiyor.

Limit Aşım Günü dünya geneli için ortalama alınarak hesaplanan bir güne işaret ediyor. Ancak kaynak kullanımı ülkeden ülkeye büyük farklılıklar gösterdiği için söz konusu gün ülke bazında büyük farklılık gösteriyor.

Limit Aşım Günü dünya geneli için ortalama alınarak hesaplanan bir güne işaret ediyor. Ancak kaynak kullanımı ülkeden ülkeye büyük farklılıklar gösterdiği için söz konusu gün ülke bazında büyük farklılık gösteriyor.

Doğal Hayatı Koruma Vakfı'nın verilerine göre, bu yıl Limit Aşım Günü Türkiye için 27 Haziran, Almanya için 3 Mayıs, Avrupa Birliği için ise 10 Mayıs olarak belirlendi. Aynı verilere göre Katar yıl başladıktan sadece 42 gün sonra 11 Şubat'ta "limiti aşarken", Endonezya limite 352 günde 19 Aralık'ta ulaşacak.

Eldeki verilere göre tüm insanların doğal kaynakları ABD'de yaşayanlar kadar kullanması durumunda ise 5,2 Dünya'ya, ülkemizde yaşayanlar kadar kullanırsa 1,9 Dünya'ya gereksinim duyuluyor.

Bazı Ülkelerin Limit Aşım Tarihleri Şu Şekilde:

Katar 11 Şubat - Abd 15 Mart - Kanada 18 Mart - Avustralya 31 Mart - Rusya 26 Nisan - Japonya 13 Mayıs- Fransa 14 Mayıs - Birleşik Krallık 17 Mayıs - Çin 14 Haziran - Türkiye 27 Haziran - Brezilya 31 Temmuz - Cezayir 5 Eylül - Vietnam 8 Ekim - Mısır 25 Kasım - Küba 1 Aralık

Aslında hepimizin uygulayabileceği çözümlerle bu kötü gidişat durdurulabilir!

“Aslında hepimizin uygulayabileceği çözümlerle bu kötü gidişat durdurulabilir!”

Limit Aşım Günü eğer dünya kentlerinde otomobil kullanımı yüzde 50 azalır, otomobillerle kat edilen mesafenin yüzde 30'u toplu taşıma araçlarıyla ve kalanı yürüyerek veya bisikletle kat edilirse 12 gün, herkes gıda israfını yüzde 50 azaltır, diyetinde dünya ortalamasında kalori alırsa 38 gün, insanlığın çevre üzerindeki

karbon ayak izi yüzde 50 azaltıldığı takdirde 93 gün ileri atılabilir. Öyle ki sadece dünyadaki tüm ülkeler arasından sadece Bhutan karbon negatiftir. Yani sadece Bhutan 1 yılda ürettiği oksijen miktarından daha azını harcamaktadır.

Ayrıca John Bennet'in şu sözü de konuya farklı bir bakış açısı getiriyor: “Doğaya hoyratça davranan toplumlarda insanlar arasındaki ilişkiler de hoyratça oluyor.”

“İnsanlığın en büyük zaafı, dünyanın kendi etrafında döndüğünü sanması. Hatta bütün yiyecekleri, hayvanları ve doğayı kendine sunulmuş bir nimet sanıyor. Evren dediğimiz bütün içerisinde, kendini diğer canlılardan ayrı tutuyor. Çevreyi istediği gibi kullanıyor; yıkıyor, yok ediyor. Halbuki insanlık, bu evrende zincirin sadece küçük bir parçası. Bunu reddederek aslında kendisine bir hapisane yaratıyor. İnsanın bu yanılgıdan kurtulmasıysa en büyük özgürlük. Tabii bu da tam olarak mümkün olmayabilir ama bu çabanın kendisi de bir özgürlük.”

-Albert Einstein

KİTAP

“Kitap, bu dünyanın çok önemli fakat pek çok kişi tarafından sevilmeyen bir parçasıdır.”

Kitap, bu dünyanın çok önemli fakat pek çok kişi tarafından sevilmeyen bir parçasıdır. Hakkında bir sürü söz vardır. Örneğin, “En iyi dostun kitaptır.” cümlesi en çok bilinenlerinden biridir.

Bir sürü kitap fakat çok az zaman var. Kendimizi kitaplarda kaybediyoruz ve yine kitaplarda buluyoruz. Peki bu şaşırtıcı mı? Pek sayılmaz. Buna gayet iyi kanıtlar da var. Mesela başarılı şirketlerin CEO’larının ayda 4-5 kitap okuduğunu biliyor muydunuz? Ne kadar ilginç değil mi? Onca işin üstüne haftada 1 kitap okuyorlar. Bazılarımız o kadarını bir yılda bile okuyamıyor. CEO’ların bunu yapmasının pek çok iyi sebebi var. Sıralayacak olursak:

1) Farklı Dünyalar

Bu makaleyi okuyacak olanların bunu zaten duyduğuna eminim ve oldukça klişeleştirildiğini biliyorum fakat bir kitap bir dünyadır. Sonuçta her sayfayla yeni bir insan tanımak kadar, yeni şeyler öğrenmek kadar, kitabın karakterleriyle büyümek kadar güzel ve büyüleyici bir şey var mı?

2) İnsanlar

Kitap okuyan insanların genellikle anti-sosyal sayıldığını biliyorum fakat söyleyin her kelimeyle onlarca, yüzlerce –binlerce- insan tanımak kadar ne sizi “sosyal” yapabilir? Fark eder mi gerçek olup olmadıkları? Eğer o karakterler okunacak kadar, yaşanacak ve sempati duyulacak kadar gerçekse onlar da gerçek değil midir? Her yalan bir gerçekten temellenmez mi? Sizce bu karakterler, yazar onları gerçek hayattan çekip kağıda binlerce sözcük ve yorgun gözlerle dökmese var olabilir mi?

3) Bilgi

Tabii işin içinde farklı kitaplar var. “Nasıl oluyor?” kitapları, ansiklopediler, tarih kitapları, klasikler, şiir kitapları, denemeler, romanlar, masal kitapları hatta ders kitapları –bir de her şey kompozisyona çevrilmeden yazılsa-. Gerçekten de bu kadar çok kitabın içinde, fazlasıyla bilginin öğrenilemeyeceğini düşünenler

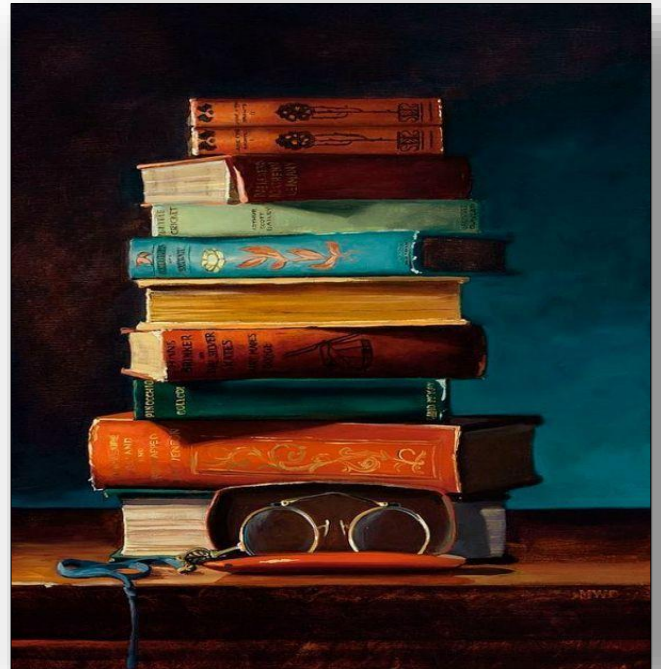
tekrar bir bakmalı. Romanlardan insanları, toplumu, kültürü ve nasıl işlediğini; yapılaş kitaplardan işleyişleri; ders kitaplarından etrafımızdaki şeylerin temelini ve çok daha farklı şekil ve kaynaklardan hayat yeteneklerini öğreniriz. En güzeliyse bunun için çaba sarf etmeyiz. Eğlencelidir. Hedef o bile değildir ve olması gerekmez. Gereken tek şey biraz merak, rahat bir yer –tercihe bağlı- ve kitaptır.

4) Hayal Dünyası

Kitaplar ufku genişletir. Evet, biliyorum klişe. Fakat bütün o klişelerin arkasında gerçekler var ve klişe olmalarının tek sebebi yanlış yerde, kanıtlanmadan ve fazla kullanılması. Sizce, gerçekten, başka bir insanın aklının nasıl çalıştığını anlamak ve bunu deneyiminize katmak kadar ilginç ve deneyim kazandırıcı bir şey olabilir mi?

Unutmayın; yanlış kitap yoktur, sadece yanlış zamanda okunmuştur.

“Sonuçta her sayfayla yeni bir insan tanımak kadar, yeni şeyler öğrenmek kadar, kitabın karakterleriyle büyümek kadar güzel ve büyüleyici bir şey var mı?”

Bu kadar çok dünya varken siz de bu dünyalara yolculuk yapmak istemez miydiniz? İşte, sizin de bu yolculuğa başlamanız için birkaç öneri:

BITMEYECEK ÖYKÜ (1986) :

Ortaokullarda okutulan “Momo” adlı kitabın yazarı Michael Ende’nin kitaplarından biri olan *Bitmeyecek Öykü*, Bastian adlı bir öğrencinin kitapçıdan bir kitap çalmasıyla başlıyor. Çalınmış olan kitapla iç içe yazılmış olan kitap bakış açısında değişiklikler içerirken öğrenci ile okuduğu kitap arasında ilginç bir geçiş gözleniyor. Bastian ’ın okuduğu kitap ve “Bitmeyecek Öykü” Fantasia denilen bir diyarda geçiyor ve kitaptaki asıl sorun Çocuk İmparatoriçe’nin hasta olması.

Kitabın ilerlemesiyle ana karakterimiz ve okuduğu kitap arasındaki mesafe kapanırken ana karakter kendini asla beklemediği bir yerde ve durumda buluyor.

İsmini hak etmiş olan kitabın belki de anlatmaya çalışmış olduğu konular ve sorunlar, pek çok soru işaretinin yerini noktalara bırakmasını sağlıyor. Bu soruların ne olduğu ise *başka bir zaman anlatılması gereken başka bir hikaye*.

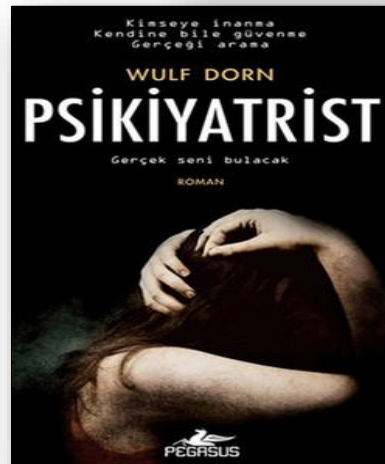
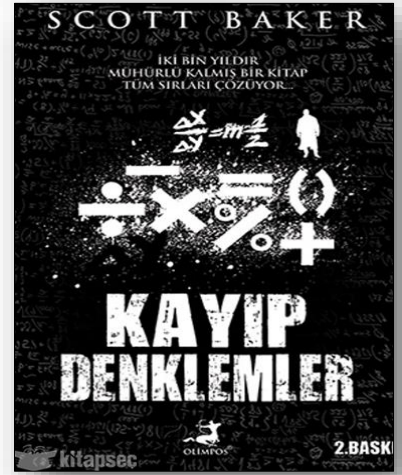
KAYIP DENKLEMLER:

Scott Baker tarafından 2015’te yayınlanmış olan kitap, uzay ve zamanla ilgili bir lise öğretmenin bir süredir beklediği bir mektubu almasıyla başlıyor. Sonrasında arka arkaya gerçekleşen olaylar silsilesinde elde ettiği bir kitabın yardımıyla belki de şimdiye kadar olan en büyük sırlardan birini çözüyor. “*Yapmak istediği tek şey sevdiğine dönmek olan bir insan ne kadar ileri gidebilir?*” sorusunun yanıtını okuyucularla buluşturuyor.

Zaman, din ve bilimin birbirine girdiği bu kitapta yazar, yayıldığı zamanda devam etmekte olan bazı tartışmalara kendi düşüncelerini katmış oluyor.

PSİKİYATRİST:

2009’ da yayınlanan kitap Wulf Dorn’un çıkış kitabıdır. Ellen Roth adlı bir psikiyatristin bakış açısından anlatılan kitap, Ellen’in baktığı bir hastanın hiç iz bırakmadan kaybolmasıyla başlar. Zaman geçtikçe kendini tehlikeli durumlarda bulan Ellen’in bir an önce kurtulması gerekmektedir fakat döndüğü herkesin asıl suçlu olması olasılığı onu zor bir duruma sokar. Zihnin en karanlık yerlerine hızlı bir yolculuk yaptığımız bu kitapta bir insanın kendisini korumak için deneyebileceği şeyler için net bir kanıt buluyoruz.

*“Bir kitapta altını çizdiğimiz yerler, doğrudan doğruya
bize hitap eden yerler değil midir?”*

Goethe

MESLEK BULANTISI

“Kendi geleceğini planlamayanlar, başkalarının planının parçası olurlar.”

-A. Robbins

Doğru meslek seçimi yapmak için kişi güçlü kararlar vermelidir.

Etkili bir ön araştırma ve kendi yeteneklerini keşfetme süreci sonunda kendinizce doğru meslek seğimini yapmalısınız. Doğru mesleği seçerken dikkat etmemiz gereken unsurlardan birkaç tanesi şunlardır:

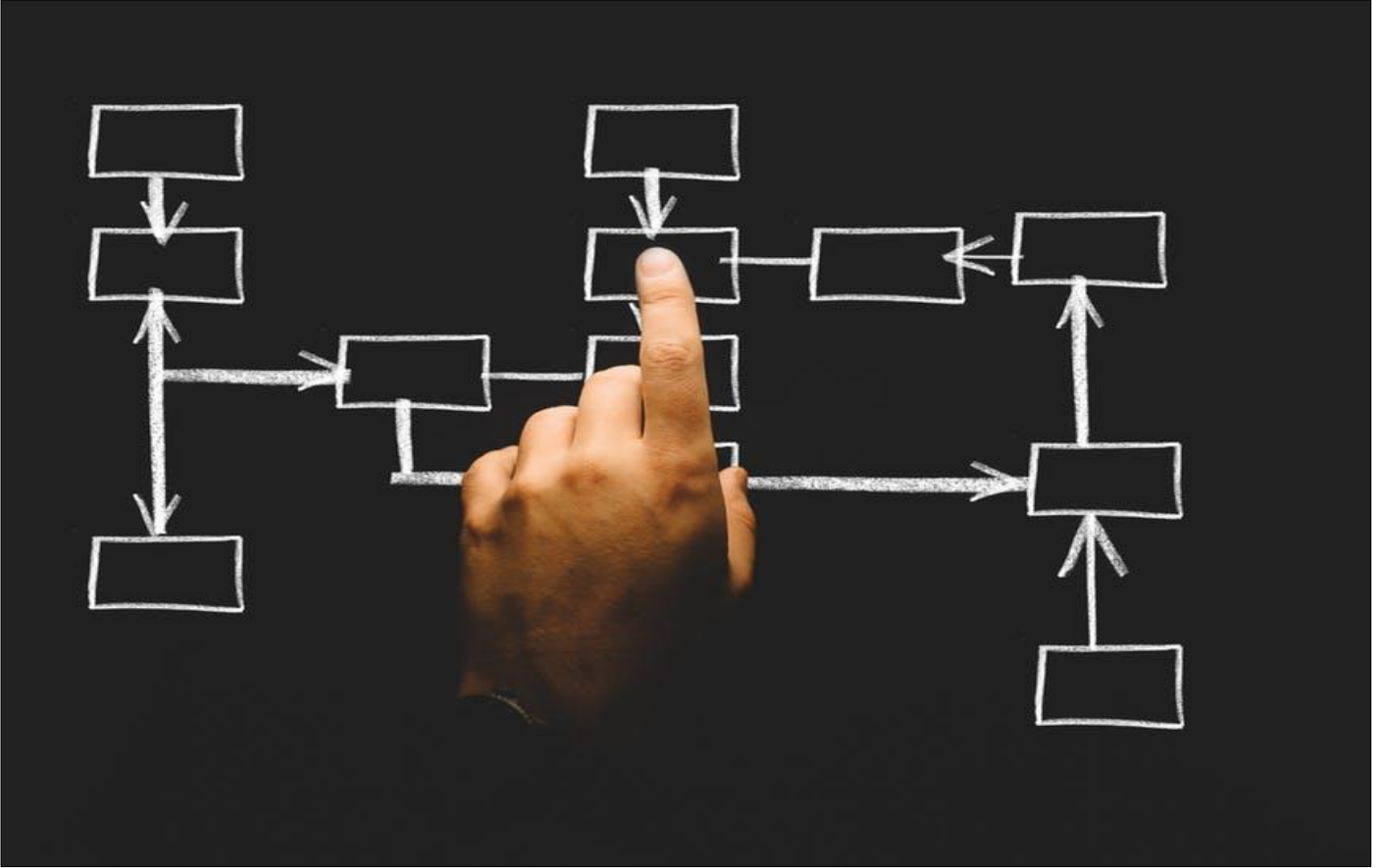
Perspektif Bakış Açısı

Hayatınızın her alanında ve yapacağınız her işte bu bakışı yapmanız gerekir. Bu bakış olaylara daha geniş bakmanızı sağlayacaktır. Yapacağınız planlamalarda atacağınız adımları belirlemek, hangi aşamalarda olduğunuzu görmek ve olası sonuçları ön görmek sizi perspektif bakmaya itecektir. Olayları günü kurtarmak değil de

geleceğe yönelik etkili sonuçları alacağınız biçimde tasarlamalısınız. Çünkü perspektif bakış açısı bunu gerektirir.

Hangi Alanda Yetenekliyim?

Gencin öncelikle “ben neleri yapabilirim”, “hangi derslerde daha başarılıyım” sorularının cevabını kendisine vermesi gerekir. Yetenek, meslekteki başarıyı ve doyumunu etkileyen etkenlerden biridir ve temel gerekliliktir. Seğilecek mesleğin gerektirdiği yeteneğe sahip olmayan bireyin, işinde başarılı olması pek olası değildir. Tam tersi yeteneklerini kullanamayacağı ya da mesleğin gerektirdiği yetenek düzeyi bireyin kapasitesinin altında ise kişinin o meslekte doyum sağlaması mümkün olmayacaktır.

Sektörleri Anlamak

Kendinizi iyi tanıdığınız kadar yapacağınız mesleği de çok iyi tanımalısınız. Neye, nasıl hizmet vereceğinizi bilmek sizi her zaman bir adım önde tutar. Bunun yolu da başta da bahsettiğimiz gibi sektörleri tanımaktan geçer. Doğru meslek seçiminde de durum böyledir. Bir işin ne olduğunu, içeriğini bilmeden o işe girilmez. Dolayısıyla sektörleri, meslekleri araştırarak bir sonuca varmalısınız. O mesleğin size uygun olup olmadığına da o zaman karar verebilirsiniz.

Problemlere Çözüm Üretebilir Misin?

Fikirler ortaya ne için çıkar? Fikirler, daha çok insanlığın, dünyanın sorunlarını çözmek veya en aza indirmek için ortaya atılır. Sizin de meslek seçiminizde bu görüşü odak noktası yapmanız gerekir. Girişimciler de yola bu amaçla çıkmıyor mu zaten? Daha çok sorun çözmeye yönelik fikirler ortaya çıkararak insanlığa fayda sağlamak için. Günümüzde bu daha çok teknolojik alanda olsa da her alanda yapılan girişimcilik örnekleri her zaman için faydalı işlerin ortaya çıkması amacıyla ortaya çıkarılmıştır. Siz de bu amaçla yola çıkmalı mesleğinizde ilerlemelisiniz.

Neleri Yapmaktan Hoşlanırım?

Yetenekler bireyin hangi mesleklerde daha başarılı olabileceğinin, ilgiler ise bireyin hangi işleri yapmaktan zevk alacağını

göstergesidir. Hoşlandığınız dersler ve işler sizin ilginizin belirlenmesinde en önemli ipuçlarıdır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, “ilginin uzun süreli” olmasıdır.

Kendinizde O Güveni Görüyor Musunuz?

Her işin, mesleğin kendine göre zorluğu vardır. Siz de bu zorlukları göze alarak yola çıkmanız gerektiğinin farkında olmalısınız. Nitekim

bir mesleği seçerken o zorlukları da önceden sezmeniz ve kendinizi hazırlamanız gerekir. Kendinize bazı soruları da yöneltmelisiniz. Bu meslek benden neleri istiyor, bekliyor? Hangi yönlerimi geliştirmem lazım? Gerçekten hazır mıyım? Bu soruları sürekli kendinize sormanız ve o yönde gelişmeniz gerekir. Aksi takdirde kendinizi her zaman

mesleğiniz konusunda eksik görürsünüz bu da sizin motivasyonunuzun düşmesine sebep olur. Bu durumla karşılaşmamak adına tedbirlerinizi erkenden almak ve hazır davranmak en iyisidir.

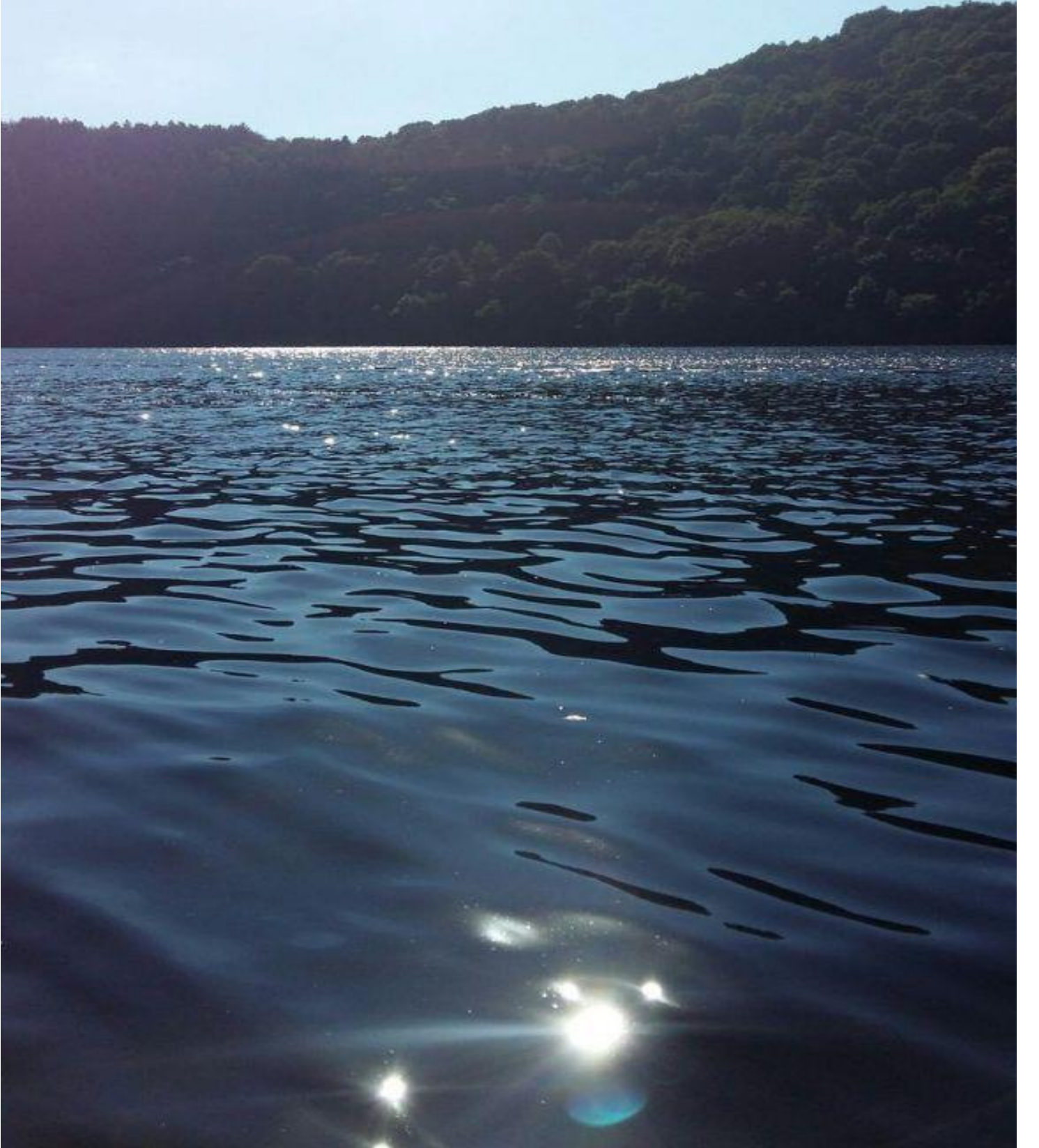
Doğru Ofis Seçimi

Hangi mesleği sürdüreceğiniz, hangi işi tercih edeceğinize kadar o mesleği sürdüreceğiniz ortamları seçmek de bir o kadar önemlidir. Nitekim o ortamlar ofisleriniz, şirket ortamlarınız olacaktır. O ortamlarda alacağınız verim sizin başarınızı etkileyecektir. İyi bir verim de ancak işinize iyi odaklanmakla ve zamanı iyi kullanmakla olur.

“Gerçekten hazır mıyım?”

*“Kalbinizi işinizin ve işinizi de kalbinizin
içine yerleştirmelisiniz.”*

-Thomas J. Watson

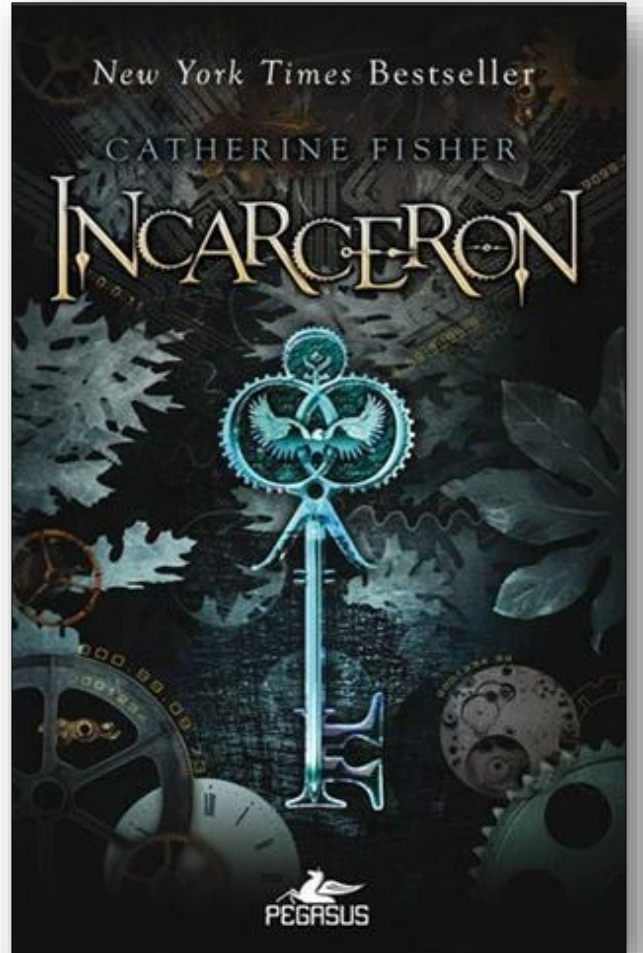
INCARCERON

Incarceron devasa bir hapisane. Ancak bu hapisane hücreler ve çelik barlardan değil. Incarceron kendi içinde bir dünya, o metalden yapılmı. Yıldızlar ve gökyüzü, neredeyse unutulmuş masallar, herkesin yiyecek ve canları için zalim bir dünyada savaştığı bir yer. Ancak bundan daha fazlası var: Incarceron canlı duvarlarının içinde olan her şeyi gözlemler, onun kırmızı gözleri içindeki ölümlüler için her zaman her yerdedir.

Karakterlerin tüm bildiği “Incarceron” iken Sapphique isimli birisiyle ilgili bir efsanenin var olduğunu öğrenirler. Efsanede, Sapphique’in hapisaneden kaçmanın bir yolunu bulduğu anlatılır.

Finn, Incarceron'un bir çocuğudur. Sadece iki yıl önce karanlık, cılız bir hücrede uyandığında, korku ve kayıp anıları hatırlamıştır. Şimdi on yedi yaşında olan Finn, kendilerini “Comitatus” olarak adlandıran acımasız hırsızlar ve haydutlar ekibine katılmaya zorlanmıştır. Bir gün Finn, tasarımı Finn'in bileğindeki dövmeyle eşleşen kristal bir anahtarı keşfeder. Finn ve etrafındaki kişilerin Incarceron'dan çıkış yolu olabileceğine inandıkları anahtar, aynı zamanda bir iletişim cihazı olarak ortaya çıkmıştır. Ve anahtar sayesinde Finn, Claudia adında gizemli bir kızla iletişim kurmaya başlamıştır.

Incarceron'un dışında Claudia, Incarceron'un Müdürünün kızıdır ve âlemin prensi ile evlenmeye hazırdır. Kasvetli bir geleceğin onu beklediğini düşünen ve içinde hapsediği siyasal oyunlardan dolayı hayal kırıklığına uğrayan Claudia, monarşinin yolsuz olduğunu kanıtlamaya ve yenilik korkusunun kara bulutlar gibi sardığı krallığında, bir şeyler yaparak bunu de değiştirmenin bir yolunu bulmaya kararlı. Bunu gerçekleştirebilmek için Incarceron'un sırlarını keşfetmek zorundadır. Babasının çalışma odasında bir kristal anahtar bulduğunda, Incarceron'un olması gerektiği ideal ütopya gibi bir dünyaya bağlantısı olduğunu fark eder. Onu Incarceron'dan çıkarmak ve “gerçek dünyaya” getirmek için Finn ile birlikte çalışmalıdırlar.

Incarceron, yazar Catherine Fisher'ın bir romanının inanılmaz bir başarısıdır. Başlangıçta İngiltere'de 2007'de yayınlanmış olan kitap kısmen distopi eleştirisi, kısmen bilim kurgu benzetmesi, kısmen fantezi. Bunların hepsinden ortaya lezzetli bir karışım yapmak kolay değil ama Bayan Fisher bunu başarıyor. Özellikle yarattığı dünya binası muhteşem. Kraliyet tarafından zorlanan arkaik bir dönemdeki ileri teknolojinin tuhaflığını sevdim - hükümdarlar ve soylular, geç ortaçağ batı mahkemelerinin elbiseye, kalelere ve tavirlara kadar taklit ediyorlar. Ama bu bir ortaçağ toplumu değil!- Claudia'nın dünyası, insanlara gençliğin kalıcı görünümünü sağlayan "cilt değneklerine", hologramlara, yapay zekâya ve gerçeklik değiştiren araçlara kadar inanılmaz derecede ileri bir teknolojiye sahiptir. Bununla birlikte, bu teknolojiye rağmen, iktidardakiler, popülasyonu kontrol etmek için halka oyunlar oynayarak bu teknolojinin zararlı olduğu fikrini aşılama devam ediyor.

Kendi başına yepyeni bir dünya olan Incarceron, başlangıçta asi kitleler için oluşturulmuş bir deney düzeneğinden ibaret olsa da elbette işler yanlış gitmiş ve ortaya bu mükemmel roman çıkmıştır.

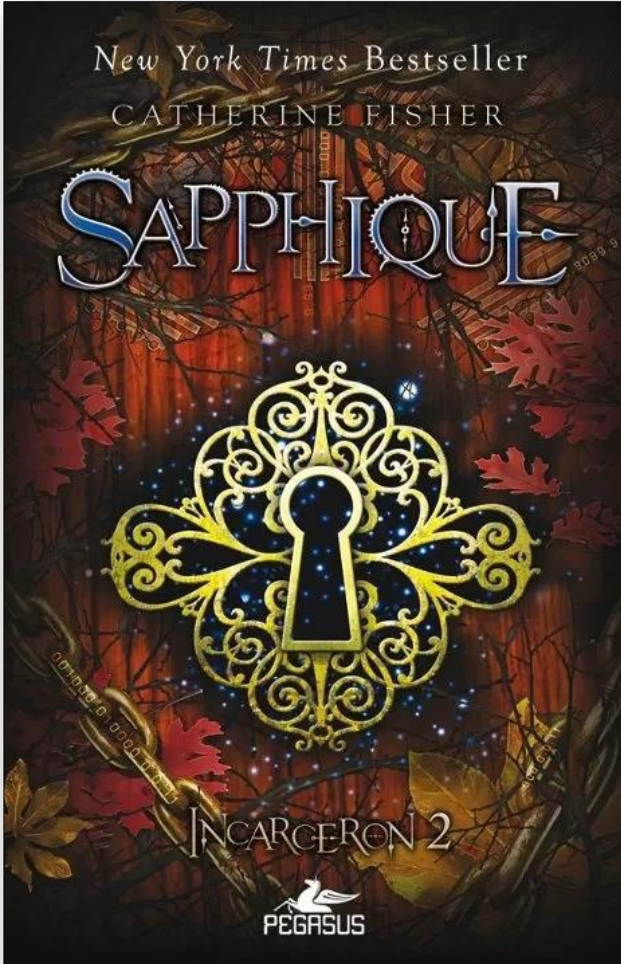
Son olarak, karakterlere bakacak olursak, bu romanın kadrosu ilk bakışta çok standart fantezi örnekleri gibi gelse de çok yönlü bir karakter kurgusuna sahip: Asi, zeki (ve güzel) gelecekteki kraliçe,

altın kalpli ve kaderi toprağı kurtarmak olan yetim ve çocuk bir hırsız, sakin ve bilge bir öğretmen, kıskanç ve yakışıklı ama ahlakını sorgulayabileceğimiz bir en iyi arkadaş, sokak çocuğı etiketi vurulmuş bir kız, gayretli ve kehanete dayalı bir rahip, daha çok güç arzulayan çok acımasız bir kraliçe. Bunlar, şüphesiz çok tanıdık karakter kalıplarıdır ama roman ilerledikçe karakterler farklı şekillerde gösterilir. Hiçbir şey tam olarak görüldüğü gibi değildir ve bu, bu karakterler için de geçerlidir. Özellikle, şahsi olarak, Claudia'nın babasının karakterini çok sevdim: Soğuk, değişmez, güçlü Incarceron Muhafızı Lord John Arlex. Kitap boyunca karakterine ilişkin iç görüşleri beni derinden etkiledi. En çok etkilendiklerimden birisini örnek verecek olursak, Claudia'nın öğretmeni Jared ve Warden'in dehşet verici ama meydan okuyan kızı Claudia ile olan gergin ilişkisinde takındığı tavrı seve seve öne sürebilirim. (Bu üç karakter arasında akıllara durgunluk veren şaşkınlıktan yapılmış belirli bir sahne var.)

"Hiçbir şey tam olarak görüldüğü gibi değildir ve bu, bu karakterler için de geçerlidir."

Gerçekten keyif aldığım bir diğer karakter ise Keiro. Keiro yakışıklı ve güce aç bir karakter. Kitaptaki her karakter Keiro'yu kendi kafasında farklı bir şekilde yorumluyor. Örneğin Finn, yemin kardeşi olarak Keiro'ya kırılmaz bir bağla bağlıdır. Bunlardan biri ölürse, diğerinin sorumluluğundadır. Ve sadık bir arkadaş olarak Finn, Keiro'nun kusurlarını, iktidara olan açlığını, pervasızlığını biliyor ama aynı zamanda da Keiro'nun kendisi için her şeyi yapacağına inanıyor. Bununla birlikte, diğer karakterler o kadar cömert değildir. Diğerleri tarafından Keiro bir haydut olarak görülür. Finn, Keiro'yu ne kadar yakın arkadaşı sanarsa sansın, Keiro'nun bu konudaki düşünceleri farklıdır. Incarceron'dan çıkmak için Finn'i kullanabileceğini düşünmektedir. Ama belki de ilerleyen zamanlarda Keiro'nun fikri de değişebilir.

Her durumda, Keiro, idare etmesi zor bir karakter. Bir sonraki kitapta ona ne olacağını öğrenmeyi merakla bekliyorum.

3 KONU

“İnsanlığın başından beri cevabını aradığı, kimisinin dert edindiği ve cevabını bulamadığı bazı sorular var. Felsefenin daima cevabını aradığı o 3 soru şunlardır: Nereden geliyorum, nereye gidiyorum, ben kimim?”

İnsanlığın başından beri cevabını aradığı, kimisinin dert edindiği ve cevabını bulamadığı bazı sorular var. Felsefenin daima cevabını aradığı o 3 soru şunlardır: Nereden geliyorum, nereye gidiyorum, ben kimim? Bu 3 soruya filozoflar daima kendi görüşleriyle cevap verip hiç bir zaman kesinlik kazandıramamıştır. Hatta şu anda dahi bir felsefeciye, bu üç sorunun kesin ve net akla mantığa yakın bir cevabı var mıdır diye sorsanız alacağınız cevap büyük bir ihtimalle şu olur; “Bu soruyu ben de dahil buradaki kimse cevaplayamaz!”. Ben bu cevabı bizzat duydum. Fakat şu var ki bu sorular akla mantığa uygun bir şekilde cevaplanmıştır. Bu konuyu şu şekilde anlayabiliriz;

İnsanın kendisinin hakimiyetinde olmayan durumlar için doğru bilgi elde etmesi, nihai doğruluğa ulaşması iki şekilde mümkündür: Birincisi aradığı şey hakkında izler bulmasıdır. İkincisi ise onu yapandan bilgi almasıdır. Birincisi şöyledir ki: Örneğin bir telefon görürüz ve bunun yapımcısı kim diye düşündüğümüzde üstünde o yapımçı firmaya dair bir logo, bir işaret ararız. Örneğin telefon gördün ve üstünde ısırılmış elma simgesi ve barkod kodu var ise diyorsun ki “Evet bu Apple şirketinin bir ürünüdür ve Apple’ın fabrikalarından gelmiştir”. Bu yol doğruluk taşır fakat logo veya işaret bulunması lazımdır. İkincisi ise şöyledir ki: Bir şey hakkında en doğru, en sağlam, en güvenilir bilgiyi ancak onu yapan verir, yapan bilir, bilen konuşur.

Örneğin bir telefon aldım, onu kullanmak hakkında en doğru bilgileri kim verir? Elbette o telefonu her kim tasarladıysa, yaptıysa en iyi o bilir.

Ve telefon hakkında en doğru bilgiyi sahip almak isteyen ise yapımçının telefon hakkında dediklerine bakar. Telefonun nasıl yapıldığını, nerede yapıldığını, nasıl kullanılmasını gerektiğini en iyi yapımçı anlatır.

Aynen öyle de insan hakimiyeti olmayan noktalarda yine ‘Yapan bilir, bilen konuşur’ kaidesince yapana başvurmalı, onunla iletişime geçmeli ki kendi başına bulamayacağı cevapları bulabilsin.

Peki o zaman felsefenin kesin cevap bulamadığı o 3 soru nasıl cevaplanır?

Biz, birinci yolda olduğu gibi logoya göre hareket etmek yerine ikinci yoldaki ‘Yapan bilir bilen konuşur’ kaidesine dayanacağız. Şöyle ki; insanın nereden geldiğini, nereye gittiğini, ve hakiki olarak kim olduğunu en iyi yapan bilir. Öyleyse elbette bilenden faydalanılmaya çalışılacak, onunla iletişime geçmek sağlanacak ki hakiki bilgiye ulaşılabilir. Peki buradaki asıl soru şu “Yapan kim?”

Yapanın varlığına dair çok fazla teferruata girmek yerine kısa bir sözle anlaşılabilir “Madem eşya vardır ve sanatlıdır, demek ki bir yapana vardır.” Eşyanın üzerindeki düzen, oran, sanat aynı bir logo gibi direk bir yapana işaret eder.

Az önce sorduğumuz soruya geri dönelim “Yapan kim?”. Asıl amacımız başından beri bu yapana bulup iletişime geçmek veya onun verdiği kılavuz veya rehberine başvurup sorularımıza cevap bulmak. Yapan dediğimiz o varlık anlaşıldığı üzere ilah kavramına giriyor. Yani burada aradığımız şey, o ilahla aramızda bir iletişim bulunmasıdır. Buna da bilindiği üzere ‘Vahiy’ denir. Peki vahiy var mıdır?

Vahiy konusunu biraz yoğun bir şekilde ele alacağız, çünkü o 3 sorunun kilit noktası burası. Şöyle ki; vahiy konusu bilindiği üzere dinlerin alakadar olduğu noktadır. Bunu şu şekilde anlayabiliriz ki iyilik kavramı gibi bir şey dahi bir kesinliğe sahip değildir. En basitinden Robin Hood iyi midir kötü müdür diye Taksim meydanında insanlara sorsak bir kısmı iyi bir kısmı kötü der. Bundan ötürü insanlara kalırsa adalet dahi sağlanamaz. Mutlak adalet ancak -yine yapan bilir, bilen konuşur kaidesiyle- az önce bahsettiğimiz ilah tarafından sağlanır. Bunun sebeplerini az önce bahsettik. O zaman birliktelik, insan yaşamında düzen, ahlak kavramı, toplumsal yaşam için de din gereklidir. Buraya kadar anlaşılmadıysa baştan tekrar dikkatli okunsun. Eğer buraya kadar anlaşıldıysa artık sormamız gereken asıl soru şu:

Doğru din hangisidir?

Bu sorunun cevabını bütün dinlere bakarak ele almayacağım. Çünkü kainata baksak zaten çok kolay bir şekilde çoğu eleniyor. Örneğin kainatta birlik vardır ki kontrol eden, bu faaliyetleri yapan da birdir. Nasıl ki bir köyde iki muhtar olmaz, bir devlette iki başkan olmaz; bu kainatı da birden fazla ilah kontrol edemez. Kontrol ediliyor, demek ki birdir. Bu dediğimiz direkt olarak çok tanrılı inanç anlayışını bitiriyor. Veya o ilah bütün insanları yaratıp sadece bir ırktan getirdiği insanları özel olarak kılıp onlara mı ahireti yaratacak (Yahudi anlayışı). Geriye kalan sadece tek tek elersek İslam kalıyor. Fakat dediğim gibi bütün dinleri ele almayacağım. Hangi din doğrudur, o ilah insanlara bir kılavuz, bir rehber göndermiş midir şu şekilde ele alacağım. Örneğin bir soru var "İstanbul'un fethi ne zamandır?" Bütün cevaplara direkt olarak bakılmaz sadece delilli şık incelenir. 1453 yazan direkt aranır. Aynen öyle de dinleri incelendiğinde direk ilahi işaret denilebilecek bir şey var mı ona bakılır. Kur'an-ı Kerim'e bakıldığında, okuma yazma bilmeyen bir insanın çölün ortasında, bilimin doğru düzgün olmadığı bir zamanda yazamayacağı ayetler var. Örneğin:

"...Sizi de annelerinizin karınlarında, **üç karanlık içinde**, bir yaratışın ardından diğerine çevirerek yaratıyor. Rabbiniz olan Allah işte budur..." (Zümer, 39/6)

Bu ayette insanın üç karanlık evreden geçip doğduğu meselesinden bahsedilmiş. Burada "üç" diye kesin bir ifade var. Bunun yerine biz insanı karanlıklar içinde yarattık da denebilirdi fakat kesin bir "üç" ifadesi var. Fakat bu dediğimiz olay son yüzyıl içinde ancak açıklanmıştır ve bugün Basic Human Embryology kitabında bahsedilir. Bu bölgeler sırasıyla: Batın duvarı karanlığı, Rahim duvarı karanlığı, Amniyon zarı karanlığıdır.

"Demiri biz indirdik..." (Hadid, 57/25)

Bu ayette bahsedilen olay ise demirinin indirilmiş olmasıdır. Yukarıdan yani uzaydan geldiğine işaret eder. 1954 yılında süpernova nükleosentezi kuramı diye çıkmıştır ortaya. Yani nova ve süpernova yıldızlarının patlamasıyla çıkan sıcaklıkta (bu sıcaklık Güneş'in iç sıcaklığından daha yüksektir) demir oluşmuştur. Bu süpernova nükleosentezi kuramı ilk kez 1954 yılında Fred Hoyle tarafından geliştirilmiştir.

"Göğü kudretimizle biz kurduk ve şüphesiz biz genişletmekteyiz." (Zariyat, 51/47)

Bu ayette evrenin genişlediği söylenmiştir. Fakat evrenin genişlemesi dediğimiz bilgi 1920 yılında Edwin Hubble, icad ettiği Hubble Teleskopu'yla ancak keşfedebilmiştir. Kur'an ise 1400 yıl önce söylemiştir.

Bu ayetler gibi daha yeni yeni keşfedilen, sonradan öğrenilen bilgileri anlatan birçok ayet var. Gaybi, gelecekte haber veren ayetler var. Tebbet suresinde Ebu Leheb'in imansız öleceğini söyler. Ebu Leheb bu ayetten 7 yıl sonra öldü. Ebu Leheb'in ben iman ettim demesi Kur'an'ı yalanlaması için yeterliydi. Bu Hz.Muhammed (a.s.m.)' in bütün davasını bitirdi fakat gerçekten de iman etmeden öldü. İnsan geleceği bilemeyeceğine göre, bilimin olmadığı bir dönemde bunları söylemeyeceğine göre tek bir sonuç çıkıyor. Kur'an bir insan sözü değildir. Bahsettiğimiz ilahın kendi kitabıdır. İhtiyacımız olan kılavuzun ta kendisidir. Rehberimiz ise Hz.Muhammed (a.s.m.)'dir. Bu rehber ve kılavuzdan öğreneceğimiz üzere bize de bu sorular için şöyle bir cevap çıkar:

"Ey hikmet! Bu gördüğün insanlar, Sultan-ı Ezelinin kudretiyle, yokluk karanlıklarından, ziyadar varlık âlemine çıkarılan mahlûklardır. Sultan-ı Ezeli, bütün mevcudatı içinde biz insanları seçmiş ve emanet-i kübrayı bize vermiştir. Biz, haşır yoluyla saadet-i ebediyeye müteveccihen hareket etmekteyiz. Dünyadaki işimiz de, o saadet-i ebediye yollarını temin etmekle re'sû'l-malımız olan istidatlarımızı nemalandırmaktır. Ve şu azim insan kervanına, bundan sonra Sultan-ı Ezeliden risalet vazifesiyle gelip riyaset eden benim. İşte o Sultan-ı Ezelinin risalet beratı olarak bana verdiği Kur'ân-ı Azimüşşan elimdedir.

Şüphen varsa al, oku! (İşârâtü'l-İ'câz, s. 17)

Yani insan Allah'ın kudretiyle yokluktan varlığa gelmiş mahlûklardır. Ve biz haşır(yeniden dirilme) yoluyla ebedi saadete gidiyoruz. Dünyadaki işimizde o ebedi saadetin yollarını temin etmekle bizlere verilmiş olan kabiliyetlerimizi, yeteneklerimizi geliştirmektir. İşte o Ezeli Sultan'ın bunları anlattığı Kur'an elimdedir. Şüphen varsa al, oku!

Bu anlattıklarımız hem İslam'ın doğru olduğuna hem hakikatin ne olduğuna hem felsefenin ana 3 sorusunun cevabının doğruluğuna dair net ispatlardır.

BİR ANNE TÜM DÜNYAYI DEĞİŞTİREBİLİR

“Bir anne düşünün kocasını ve altı çocuğunun dördünü erken yaşta kaybeden. Bir anne düşünün savaş yüzünden evini kaybeden göç etmek zorunda kalan. Tüm imkânlarını çocuklarını yetiştirmek için kullanan altmış altı yaşında dünyaya gözlerini yuman bir anne düşünün. O öyle bir anne ki sadece bir evlat yetiştirdi. O evlat ise bir milleti yetiştirdi.”

Bir anne düşünün kocasını ve altı çocuğunun dördünü erken yaşta kaybeden. Bir anne düşünün savaş yüzünden evini kaybeden göç etmek zorunda kalan. Tüm imkânlarını çocuklarını yetiştirmek için kullanan altmış altı yaşında dünyaya gözlerini yuman bir anne düşünün. O öyle bir anne ki sadece bir evlat yetiştirdi. O evlat ise bir milleti yetiştirdi.

Aslen Konya-Karamanlı olan Zübeyde Hanım, Ali Rıza Efendi'nin eşi ve ulu önderimiz Mustafa Kemal'in annesidir. Mustafa Kemal'in annesi Zübeyde Hanım, muhtemelen Anadolu'dan Balkanlara yeni getirilmiş ve Yunanistan'la sınır oluşturan bölgeleri korumak için oralara yerleştirilmiş olan halkın içinden çıkma yeni yetme bir genç kızdı. Zübeyde Hanımın kısa aralıklarla ikisi kız, biri oğlan olmak üzere üç çocuğu oldu fakat üçü de ne yazık ki daha çocukken öldüler. 20'li yaşlarının sonuna doğru dul kalmış olan Zübeyde Hanım, kendisinden önce ölmüş olan üç kardeşinin yerine geçecek çocuk olma özelliğiyle zaten özel olma hususiyeti kazanmış olan çocuğunun hayatına yoğun bir şekilde karışmaktaydı. Bunun bir uzantısı olarak da onun asker olmasına şiddetle karşı çıkıyordu.

*“ Ve de Mustafam,
zaferi ele almadan
dönme. Ben, seni
beklemeyi bilirim...”*

Onun arzusu, oğlunun dinî bir okulda öğretmen olması ya da Kuran'ı ezberine alan bir hafız olarak yetişmesiydi. Fakat Zübeyde Hanım oğullarının alacağı eğitimin türü konusunda kocasıyla aralarında çıkan fikir ayrılığında kaybeden taraf oldu.

Oğlunun ne kadar askeri okula gitmesine karşı çıksa da mükemmel bir asker olmuştu Mustafa Kemal. Cepheden cepheye koştuğu günlerde annesinin gözüne uyku girmemişti. Yıkılmış bir ülkenin umudunu doğurmuştu Zübeyde Hanım. Doğurduğu umudu büyütmüş, diğer insanların özgürlüğü için savaştan bir umut yetiştirmişti ve bunun farkındaydı.

Bunu Büyük Taarruz öncesi bağ evinde çay davetine gideceğini ve akşama beklemesini söyleyerek kendisine veda eden oğlunun aslında cepheye gittiğini bilerek oğluna yazdığı şu mektuptan da anlayabiliriz: "Sen cepheye gidersin, benim yüreğim bunu bilir. Senin için dua ediyorum, bunu bil! Ve de Mustafam, zaferi ele almadan dönme. Ben, seni beklemeyi bilirim..."

Elleriyle büyüttüğü küçük Mustafa'sı bir milleti kurtardı. Elleri öpülesi bir evlat yetiştirdi. "Elimi öpmen vazifen ve terbiyen gereği. Öte yandan, ben aynı zamanda bu milletin bir ferdiyim. Bu milletin bir ferdi olarak, bu vatani kurtardığın için senin elini öpmek de benim vazifemdi. Şimdi çok bahtiyarım." diyerek kendisi fark etmişti bunu. O bir çocuk yetiştirmekle kalmadı yetiştirdiği çocukla bir milleti yetiştirdi. Zübeyde Hanım işte böyle bir anneydi.

***Başta ulu önder Mustafa Kemal
Atatürk'ün annesi olmak üzere,
tüm annelerimiz anneler günü bir
değil her gün kutlu olsun!***

MUTLULUK NEDİR?

“Mutlu olmak nedir?” Bu soruya dikkatli bakın. Çünkü sizi mutluluğa ulaştıracak tek soru bu.”

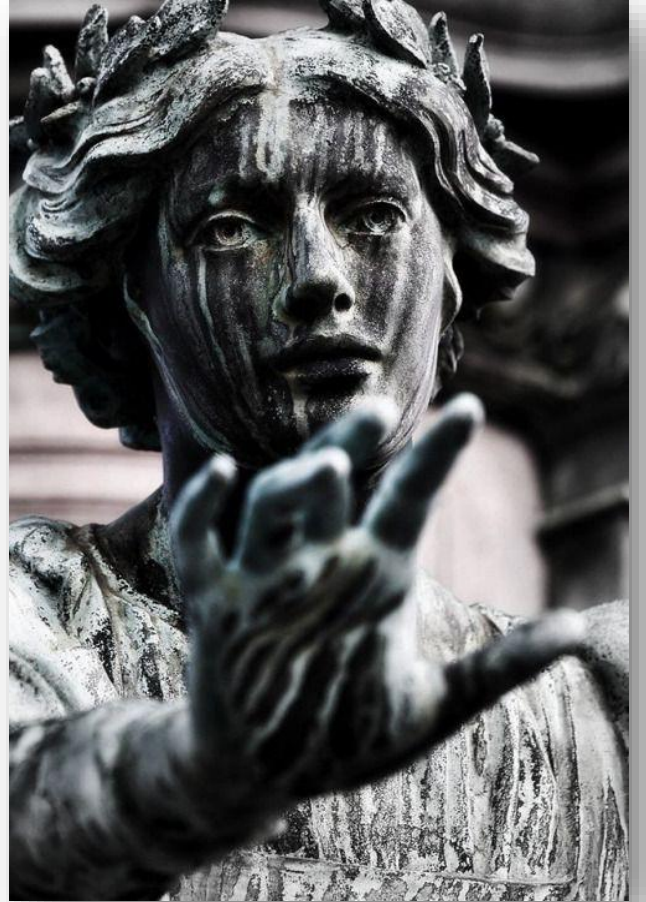
“Mutlu olmak nedir?” Bu soruya dikkatli bakın. Çünkü sizi mutluluğa ulaştıracak tek soru bu. Ama kimsenin sormadığı soru da bu. Herkes “Nasıl mutlu olurum?” diye düşünürken kimse mutluluğun ne olduğunu sorgulamıyor. “Mutlu Olmanın Yolları”, “Mutlu Olmak İçin Yapmanız Gerekenler”, “Mutlu Olmanın 3 Kuralı” gibi binlerce yazı var ve insanlar gerçekten bunları okuyor. Herkes mutluluğa hangi yoldan gidildiğini arıyor. Bilmedikleri şey ise mutluluğa herkesin yürüdüğü yoldan ulaşamayacakları. Herkesin kendine has bir yolu olmalı. Mutluluğa ulaşmak için mutluluğun kendileri için ne ifade ettiğini bulmaları lazım. İnsanlar bunu bulduğu zaman kendi yolları çizilecek zaten.

Mutlu olmanın yolu mutluluğun senin için ne ifade ettiğini bilmekten geçiyor. Yollara düşmede, mutluluğu uzaklarda aramadan önce durup içimize bakmalıyız. Mutluluğun ne olduğunu öğrenmek uzun ve zorlu da olabilir kolay ve kısa sürede de olabilir. Kendini tanıdığın bir süreçtir.

Ve tüm bu anlattıklarımın sonra mutluluğun sizin için ne ifade ettiğini nasıl öğreneceğinizi merak ediyorsanız sorunuzu cevaplayayım: Bilmiyorum. Ve bu yüzden hala mutluluğun benim için ne ifade ettiğini bilmiyorum. Bu yüzden çoğu şeyin peşinden beni mutlu eder düşüncesi ile gidiyorum. Ve beni mutlu etmeyeceğini anlamam için kırık bir kalp gerekiyor. Bu şekilde yolun sonu hep hüsran oluyor.

İşinizi biraz kolaylaştırayım. Kendinize hayali bir kap yaratın. Ama esnek bir kap olsun. Öyle ki içine ne koyarsanız onun şeklini alsın. İçine koyduğunuz şey soyut da olabilir. İşte bu kap mutluluk kabınız olsun. Mutluluk kavramının daha somutlaşmış hali. İçine koyduklarınıza dikkat edin. Sizi yanıltabilir. Bu kabı yanınızda taşıyabilirsiniz. Ve içine sizi mutlu edeceğini düşündüğünüz şeyi koyun. Hayali bir kap olduğundan soyut şeyler de koyabilirsiniz. Koydunuz mu? Öyleyse biraz geri çekilin ve kabın aldığı şekle bakın.

Mutluluk kabınıza bakın. Yeni şeklinden memnun musunuz? Mutluluğun aldığı şekil hoşunuza gitti mi? Cevap “Evet” ise tebrik ederim. Mutluluk yolunda başarılı bir şekilde ilerleme kaydettiniz. Cevap “Hayır” ise yine tebrik ederim. Çünkü bu da bir ilerleme.

Denemeye devam edin. O kap sizin ve siz istediğiniz sürece taşıyacaksınız. İhtiyacınız olmayana kadar. Peki, ne zaman ihtiyacınız kalmayacak?

Mutluluk kendi şeklini oluşturduğunda bir kaba ihtiyacınız kalmayacak. O zamana kadar mutlu kalın, mutlu olun ama en önemlisi mutlu edin.

18.02.20

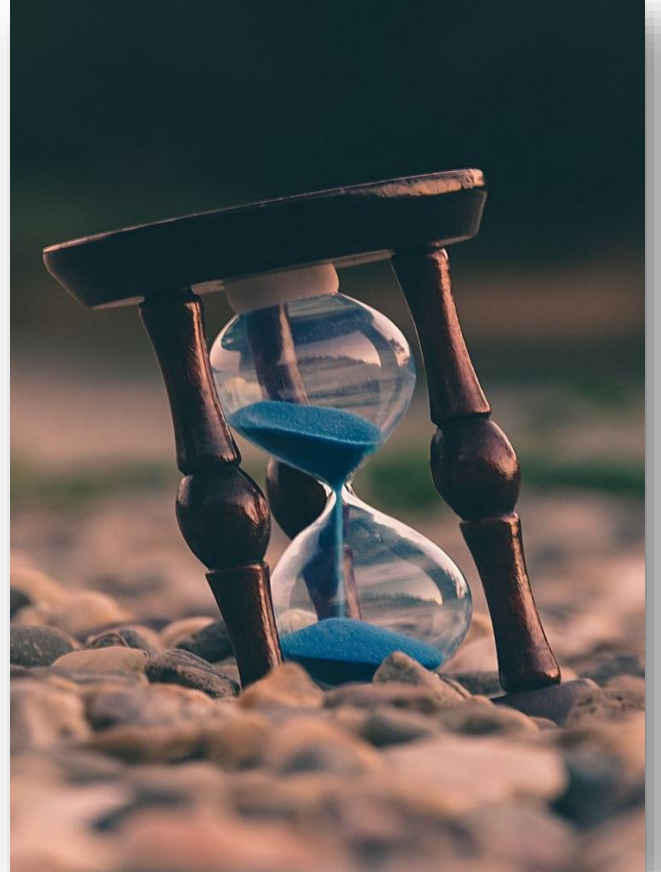
“Hayat monotonlaştıkça tarihlerin bir önemi olmuyor bir zaman sonra. Her gün bir öncekine benziyor.”

Hayat monotonlaştıkça tarihlerin bir önemi olmuyor bir zaman sonra. Her gün bir öncekine benziyor. Yarın da bugüne benzeyecekmış gibi. Yine de bazı tarihler var ki diğer günler gibi unutacağımız ama unutmak istemediğimiz. Sanki o gün kanat çırpan kelebeğin oluşturduğu fırtınayı görüyormuşsunuz gibi. Sanırım bu tarih de öyle bir güne ait. Bu tarih o kelebeği izlediğimiz güne ait. Her bir hareketimizin her bir düşüncemizin bile nasıl herkesin hayatını değiştirdiğimizi fark ettiğim bir güne ait.

Böyle günler diğer günler gibi değildir. Böyle bir gün için basit cümleler kuramazsınız. “Bugün günüm çok iyi geçti.” ya da “Kötü bir gündü” diyemezsiniz. Bazen sonuçları görmek o kadar basit olmaz.

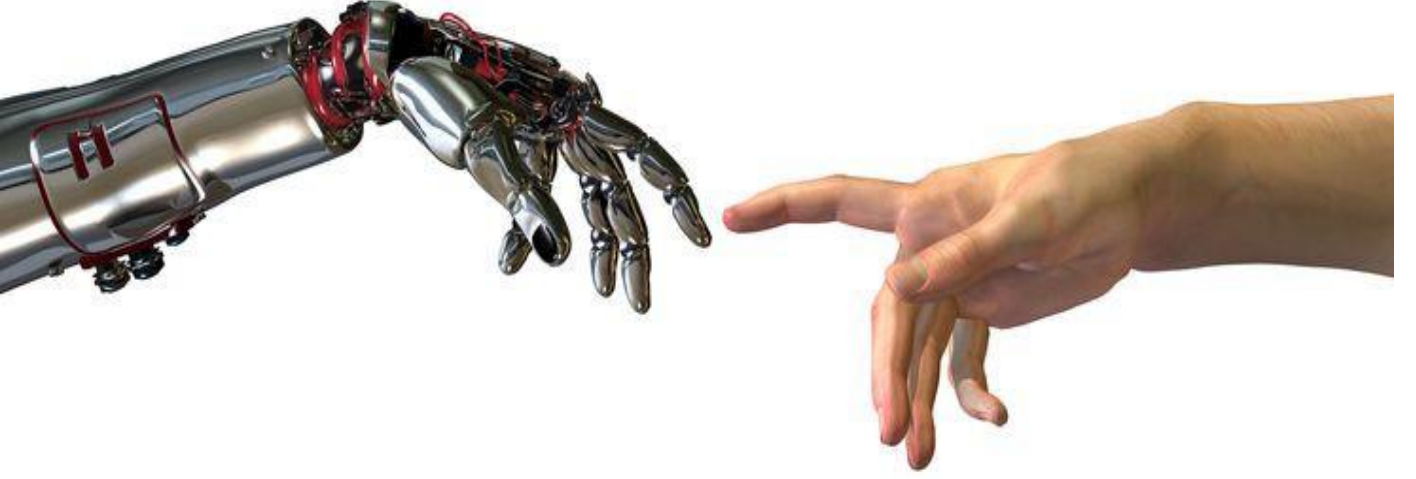
Bir yol düşünün. Sonunu göremeyeceğiniz kadar uzun. Ve düşündüğünüz gibi dar bir yol da değil. İki tarafı olan bir yol. Sanırım ilk seçiminiz burada başlıyor. Hangi taraftan gideceksiniz? İşinizi biraz kolaylaştırıyım. İki insan yaratalım. İkisi de aynı yolun iki ayrı tarafından gitsin. Belki de çoğunuz hiçbir şeyin değişmediğini düşünecek. Çünkü yolun sonunda ikisi de aynı yerde duruyor olacak. Ama her ne kadar aynı yolda ilerliyorlar gibi dursalar da değil. Birinin yolunda bir taş çıkıntı yapmış. Yürürken tökezledi. Zaman kaybetti. Diğerine öne geçti. O tökezlerken etrafındaki insanlar ilerlemeye devam etti. Belki adımını diğer tarafa atıyor olsaydı tökezlemeyecekti. Hala bu küçücük olayın nasıl bir etkisi olduğunu anlamıyor olabilirsiniz. Şöyle açıklayayım: Arkasında yürüyen bir kişi onu tökezlerken gördü. Elinde de dosyalar vardı. Düşürmemesi gereken dosyalar. Bir anda kendini tökezlerken düşledi. Böyle bir şeyin olmasını istemeyeceği için daha dikkatli yürümeye başladı. Buradan iki ayrı yola çıkıyoruz. Eğer öndeki kişi tökezlemeseydi elinde dosya tutan kişi dikkatli yürümeyecek ve tökezleyecekti. Elindeki dosyaları düşürecek. Ve saçılan sayfalar rüzgarla uçuşacaktı. Ne kadar koşsa da yetişemeyecekti. Bunu arkadaşına anlattığında ise arkadaşına bir fikir vermiş olacaktı. Arkadaşı da bu fikirle bir ilham bulmuş ve harika bir sanat eseri ortaya çıkaracaktı. Ve dosyaları düşüren kişi de böylelikle katılmak istediği yarışmaya katılamayacaktı. Ve yarışmayı bir başkası kazanacaktı. Kazandıği ödülle de ilgili planları vardı. Ama şimdi bunların hiçbirini yaşanmayacak. Öndeki kişi tökezledi ve dosyaları tutan kişi tökezlemedi. Yarışmaya katıldı. Arkadaşına bir fikir vermedi. Arkadaşı bir sanat eseri çıkaramadı. Ama yarışmayı yine de kazanamadı. Bu da onun yetersiz hissetmesine sebep oldu. Ve bu yaşadığı duyguları yazıya döktü. Ve iyi bir eser ortaya çıkardı.

Sonsuz olasılıktan ikisini göz önüne serdim. Şimdi yola geri dönelim. Biri bir tarafta tökezlerken diğeri yoluna devam etti. Yoluna devam eden karşı tarafa baktı. O kadar insan arasından onu seçebilmesi olası mıydı? Eğer onu tökezlerken görseydi fark edecekti. Ve görmüştü de. Şimdi bu iki insandan biri diğerini fark etti. Bakalım bu neleri değiştirecek? Bu iki insanı farklı yollara koysak da yollarının kesişmesini engelleyemeyeceğiz gibi duruyor. Belki yolları bir videoyla birleşir belki de bir topla. Kim bilebilir? İkisi de bakıştığında bu kadardı. Yolları falan kesişmedi. İkisi de ayrı yollarda devam etti. İkisi de farklı hayatlar yaşadı. Biri daha hızlı yürüdü biri daha yavaş. Biri yalnız yürüdü biri yalnız değildi. Onlar verdikleri ve vermedikleri her seçim yüzünden farklı yollarda yürümeye devam ettiler. Arada bir yolları birleşir gibi olsa da o sırada diğeri tamamen başka bir yola saptı. Sanırım sadece aynı yolu iki farklı tarafından gitmek bile asla tanışmalarına sebep oldu. İsteseler de olmadı. Şimdi ikisi de birbirinden bir haberler. Ve ileride yolları kesişir mi bilemiyoruz.

YAPAY ZEKÂ

“İnsanı hangi kelime karakterize eder?”

İnsanı yapay zekâdan ayıran tek kelime hangisi?

Yapay zekâ giderek hayatın birçok alanına girip daha fazla önem kazanmaya başlarken, araştırmacılar insan ile yapay zekâyı birbirinden ayırt etmeyi sağlayacak kelimeyi bulmaya çalışıyor.

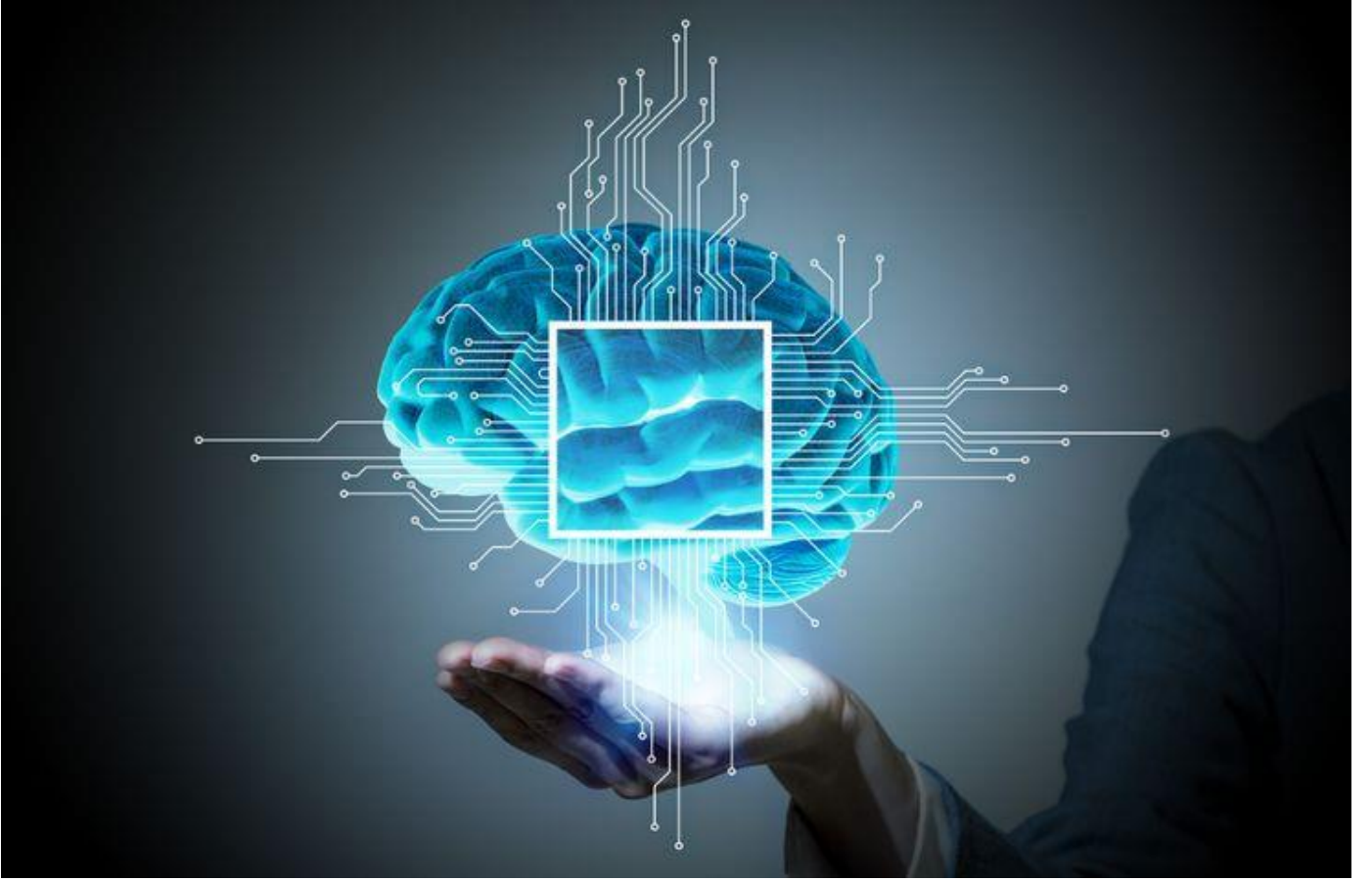
İnsan ile yapay zekâyâ sahip bir robotu görmeden ve duymadan birbirinden ayırmamız, bir tek kelimeyle hangisinin insan olduğuna karar vermemiz gerekse ne olurdu?

Massachusetts Teknoloji Enstitüsü (MIT) den John McCoy tarafında yapılan testte 1950’lerde Alan Turing tarafından geliştirilen bir test kullanıldı. Buna göre, her bir hakeme bilgisayar üzerinden standart bir sohbet arayüzü açılıyor.

Yazılı sohbeti gerçek bir insanla mı yoksa yapay zekâ ile donanımlı bilgisayar programı ile mi yaptıklarını bilmeden tahminde bulunmaları gerekiyor. Bot sohbet belli sayıda hakemi ikna edebilirse Turing testini geçmiş oluyor.

1000 kişinin katıldığı testte ilk 10 cevap ise şunlar:

- ➔ Sevgi (134)
- ➔ Şefkat (33)
- ➔ İnsan (30)
- ➔ Hoşnut etmek (25)
- ➔ Merhamet (18)
- ➔ Empati (17)
- ➔ Duygu (14)
- ➔ Robot (13)
- ➔ İnsanlık (11)
- ➔ Canlı (9)

"İnsanların önerdiği kelimeler arasında bu kadar örtüşme olması ilginçti" diyor McCoy. "Sözlükten seçilebilecek o kadar kelime varken böyle büyük bir örtüşme sağlayan kelimeleri seçmişti insanlar."

Bu testin ardından ikinci bir test yapmak istediler.

En fazla dile getirilen kelimelerden farklı kombinasyonlarda ikili gruplar oluşturup diğer deneklerden, hangisinin insan ve hangisinin bilgisayar tarafından önerildiğini tahmin etmelerini istediler.

İlk deneyde olduğu gibi "sevgi" kelimesinin insana en çok atfedilen kelime olduğu görüldü. Ancak mevcut seçenekler içinde en fazla gündeme gelen kelime "bok" kelimesiydi. İnsanlar burada herhalde "bok" kelimesini sadece insanların kullanacağını düşünerek böyle bir seçim yapmış olabilir.

İnsanların sözlük tanımının dışında kullandıkları kelimeler de yaygın olarak önerilenler arasında yer alıyordu.

Bunun nedeni günümüz yapay zekâsının insan mizahını ya da mecaz anlamları anlamaması. Bu sebeple 2. Testte katılımcılar mecaz ya da kinayelerden yana tercihler yapmışlardır.

Bu düşüncelerin yanı sıra McCoy, insanların diğer gruplarla ilgili düşüncelerini anlamak için önemli bir araç olduğunu belirtiyor. Örneğin, kadın olduğunuzu kanıtlamak için hangi kelimeyi seçersiniz? Ya da Türk veya Komünist olduğunuzu tek kelimeyle nasıl kanıtlayabilirsiniz? Bu durumlarda, her grup üyesinin kendi grubu içinde bildiği, dışarıdakilerin belki de yanlış anlayacağı veya önemsemeyeceği kelimeler seçilir.

McCoy bu basit sorunun, insanı, insan ile yapay zekâ arasındaki ayrım ve her ikisi arasındaki iletişim konusunda derin düşüncelere soktuğu konusunda

Dünyanın en kalabalık ülkesinin sokaklarında, yüz tanıma özelliği olan yaklaşık 170 milyon güvenlik kamerası var. Buna 400 milyon kamera daha eklenmesi planlanıyor. Çin'in dört bir yanında yapay zekâ kullanan kameralar var. Bazıları yüz tanıyor bazıları ise ırk, cins ve cinsiyeti bile tahmin edebiliyor. Bu yapay zekâ sistemiyle kişiyi bir arabayla eşleştirebiliyor hatta sık sık yan yana geldiğiniz kişileri tespit edebiliyorlar. Ancak herkes bu sistemin sadece güvenlik için kullanıldığına ikna olmuş değil.

APPLE

Apple geçtiğimiz ay 10 Eylül’de iPhone 11, iPhone 11 pro ve iPhone 11 pro Max olmak üzere üç yeni iPhone tanıttı. Yepyeni özellikler ve tasarımlarıyla gelin bu modelleri hep birlikte inceleyelim.

Apple’ın da bu yılki etkinliğinde bolca vurguladığı yeni kameralarla başlayalım. Etkinlikten önceki iPhone sızıntılarında da olduğu gibi iPhone 11 pro Modellerinde üç, iPhone 11 modelinde İse iki kamera bulunuyor. iPhone 11 pro modellerinde, iPhone 11’de bulunan geniş ve ultra geniş açılı 12 megapiksel kameralara ek olarak bir de 12 megapiksellik telefoto kamera bulunuyor. Her iki model de 4K 60 fps video çekebiliyor.

Kameradan sonraki en büyük yeniliklerden biri de Apple’ın yeni A13 Bionic Çip’i. Bu yeni çip daha az güç tüketip aynı zamanda daha fazla işlem yapabiliyor bunun yanında üçüncü nesil Neural Engine birimine sahip.

Yeni iPhone’ların ekran süreleri daha az güç tüketen A13 Bionic çip sayesinde hiç de hafife alınmayacak düzeyde.

Bir önceki modele göre iPhone 11 modelinde 1 saat, pro modellerinde ise 4 ve 5 saat daha uzun pil ömrü bizi bekliyor.

Apple'ın bu yılki dünya yazılım geliştiriciler konferansı WWDC19'da iPhone ve iPad'lerin yeni işletim sistemi iOS13 ve yıllardır ilk defa iPad yazılımını iPhone'lardan ayıran iPadOS13 tanıtıldı. Yıllardır beklediğimiz bu güzel yenilikleri gelin hep beraber inceleyelim.

iOS13 ün en büyük yeniliklerinden biri koyu mod. iPhone kullanıcılarının yıllardır beklediği bu özellik iPhone'unuza etkileyici bir görünüm katıyor.

IOS 13 İLE UYUMLU İPHONE MODELLERİ

iphone Se / iphone 6s
iphone 6s Plus
iphone 7 / iphone 7 Plus
iphone 8 / iphone 8 Plus
iphone X / iphone Xs
iphone Xs Max
iphone Xr / iphone 11
iphone 11 Pro
iphone 11 Pro Max

Ekrandaki hiçbir öğenin gözlerinizi yormaması için özenle tasarlanan koyu mod, Denetim Merkezi'nden kolayca açılabilir veya geceleri otomatik olarak devreye giriyor

iOS13; Koyu mod haricinde kamera yazılımında yenilikler, yazılımda genel tasarım değişiklikleri, gizlilik ve güvenlik geliştirmeleri, performansta ve pil ömründe artış sağlıyor. Uygulamalar 2 kata kadar daha hızlı açılıyor. Kullanıcıların hiç beğenmediği ekranı kaplayan ses açma ve kısma paneli ise yenilenmiş ve şık bir hal almış durumda.

iPhone 11 Pro

- 5.8" 458 ppi yoğunlukta 2436 x 1125 piksel çözünürlüğünde OLED ekran
- Face ID
- Mat cam ve paslanmaz çelik gövde
- 12MP Ultra Geniş, Geniş, Telefoto kamera
- A13 Bionic çip
- 4 metreye kadar suya dayanıklı
- 64,256,512GB depolama seçeneği
- 188gr ağırlık, 8,1mm kalınlık
- Hızlı şarj özelliği
- Kablosuz şarj

iPhone 11 Pro Max

- 6.5" 458 ppi yoğunlukta 2688 x 1242 piksel çözünürlüğünde OLED ekran
- Face ID
- Mat cam ve paslanmaz çelik gövde
- 12MP Ultra Geniş, Geniş, Telefoto kamera
- A13 Bionic çip
- 4 metreye kadar suya dayanıklı
- 64,256,512GB depolama seçeneği
- 226gr ağırlık, 8,1mm kalınlık
- Hızlı şarj özelliği
- Kablosuz şarj

iPhone 11

- 6.1" 326 ppi yoğunlukta 1792 x 828 piksel çözünürlüğünde LCD ekran
- Face ID
- Cam ve alüminyum gövde
- 12MP Ultra Geniş ve Geniş kamera
- A13 Bionic çip
- 2 metreye kadar suya dayanıklı
- 64,128,256GB depolama seçeneği
- 194gr ağırlık, 8,3mm kalınlık
- Hızlı şarj özelliği(18W adaptör kutuda yok)
- Kablosuz şarj

AIRPODS PRO

Apple, 28 Ekim 2019 tarihinde habersiz olarak AirPods Pro'yu basına tanıttı. Tanıttıktan iki gün sonra da satışa sundu. AirPods Pro, Apple'ın "AirPods" adı altında çıkardığı 3. ürün. İlki ve ikincisine göre artı ve eksi yönlerini gelin birlikte inceleyelim.

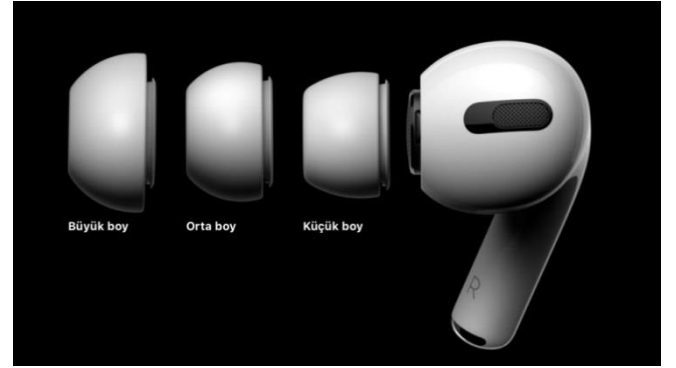

İlk önce AirPods nedir ondan bahsedelim. Apple, iPhone 7 ile kulaklık girişini kaldırınca, yeni kablosuz kulaklık modeli olan AirPods'u 2016da duyurdu. Bu kablosuz kulaklıklar, yanında şarj kutusu ile geliyor. \$159 olan fiyat etiketi ilk başta AirPods için bir önyargı oluşturdu fakat kullanım kolaylığı, ses ve malzeme kalitesi ile 1 yıl içerisinde açık ara farkla en çok satan kablosuz kulaklık oldu.

Apple, ilk AirPods'dan sonra 29 Mart 2019 tarihinde AirPods 2'yi tanıttı. AirPods'un 2. nesli, tasarım olarak 1. nesil ile aynıydı fakat kablosuz şarj ve değişen çip ile kullanıcılara ses iyileştirmeleri, daha uzun pil süresi gibi artılar kattı. Fiyatı ise 1. nesil ile aynı yani 159\$ idi. Buradan da asıl konumuz olan AirPods Pro'ya geçelim.

	AirPods Pro	AirPods
Kulakla uyumluluk	Kişiye özel	Tek tip
Aktif Gürültü Engelleme	+	-
H1 çip	+	+
Suya ve tere dayanıklılık	+	-
Pil ömrü	4,5 saate kadar	5 saate kadar
Pil ömrü (Şarj kutusu ile birlikte)	24 saatten fazla	24 saatten fazla
Hey Siri	+	+

AirPods Pro ile değişen tasarımın yanında bizleri yepyeni özellikler karşılıyor. Bu özelliklerin başında aktif gürültü önleme, üst düzey ses kalitesi ve yaklaşık 24 saat pil ömrü ilgi çekiyor. AirPods Pro'nun kutu içeriğinde yeni nesil Type-C'den Lightning'e şarj kablosu, kulaklıklar, kablosuz şarj kutusu ve farklı kulak ebatları için farklı boyda kulak tıparları bulunuyor. Maalesef kutu içeriğinde şarj adaptörü yok. Karşılaştırma tablosu ile AirPods modellerinin tüm farklarını inceleyebilirsiniz.

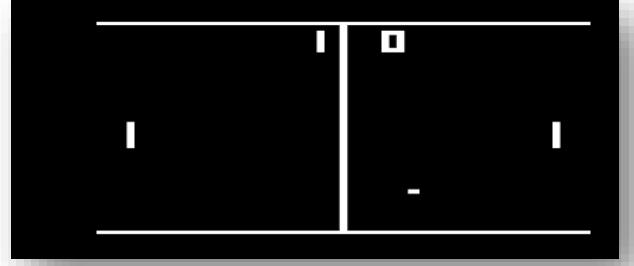

DİJİTAL SERÜVEN: OYUNLAR

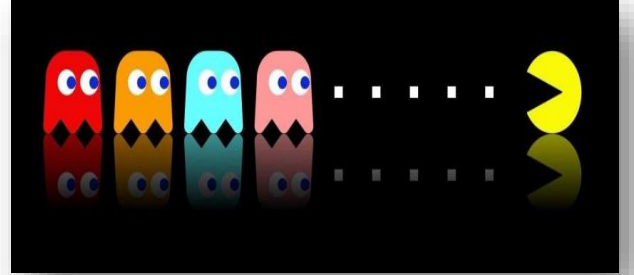
Bu yazıda sizlere yaşamımızın bir parçası olan oyunları ve onların geçmişten günümüze serüvenlerini derledik. Haydi gelin, bir göz atalım!

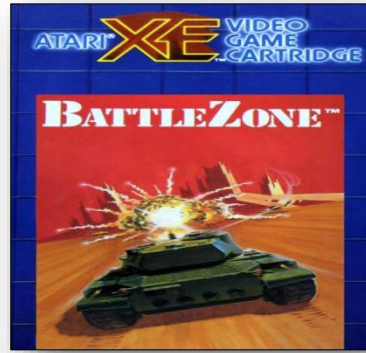
Önce **“Pong”** adı verilen ve oynanışı basit olan bir oyunla serüvenimize giriş yapıldı. Bu oyunda amaç karşı taraftan gelen topları kendi kalenize girmeden kontrol etmeniz için verilen parçayla karşı kaleye topu sokmaktır. Oynanışı basit olmasına rağmen insanları yeterince tatmin eden bir oyun olup bu serüveni başlattı.

Daha sayacak birçok oyunuz var ama bu listede sadece oyun tarihine damga vuranları aldık. Sıradaki oyunumuz herkesin tahmin edebileceği gibi **“PAC-MAN”**dir. Bu oyun birçok oyunun kurulmasına yol açmış ve oyun dünyasına yepyeni bir boyut getirmiştir. PAC-MAN o kadar çok sevildi ki, bir genç evine bir fan koleksiyonu olarak 4.5M TL değerinde **“PAC-MAN SETİ”** aldı. Oyun hala farklı modellerle sunulurken önümüze çıkmaktadır.

Yolumuza, oyun dünyasına yeni bir görüş ekleyen ilk 3 boyutlu oyun olma özelliğini de taşıyan **“BattleZone”** ile devam ediyoruz. Bir savaş oyunu olup seçtiğiniz tankla düşmanlarınızı vurmanız gereken oyunda her şey yolunda gitti ve yapımcılar sürekli olarak geliştirdi. Günümüzde popüler olmayan bu oyun zamanında gönülleri fethetti ve tarihe adını yazdırmayı başardı.

Oyun sektörünü geliştirmede tabii ki de birçok oyun etkili oldu ama başlıca bu oyunlar rol aldı. Zamanın karşısında bir akıntı gibi olan oyunlar sekmesi, bizim dünyamız için her zaman farklı bir pencere olacaktır. Ama haklarını vermemiz gereken bazı oyunları da buraya bırakıp bu sayfada yer almalarını ve hak ettiği değeri görmeleri gerektiğini düşünüyorum. Buyurun bir de bu oyunlara bakın:

Quake

Oyunun amacı basit ama bir o kadar da eğlenceli bir oyundur Quake. Atarilerin önüne çıkmayı başaran ilk oyunlardan biridir.

Mario

Ve Oyunların başında gelen, aynı zamanda bizim de bir sürpriz olarak sakladığımız Mario. Oyun sektörünün baş kahramanı olan Mario, oyun sektörünü günlük zamanda oynanabilir bir hale getirerek hem insanlar için yeni bir hobi, hem de bir tarz olmuştur.

Ve işte sonuna geldik... Listelemenin amacı tamamen oyunların tarihçesi ve büyük oyunlar hakkındaydı. Güzel bir tarihi olan bu oyunlar hayatımızda farklı bir sayfa oluşturup bu sayfaya yüzlerce farklı içerik koymamızı sağladı. İsteriz ki bu tür oyunlar unutulmasın.

GÜLMEK GÜZEL MİDİR?

“Bir ağız dolusu gülmeyi unutma hiçbir zaman.”

-Nazım Hikmet

“Böyle de soru mu olur tabii ki fıkralara komik laflara ve olaylara gülüyoruz” diyebilirsiniz ama araştırmalar olayın bu kadar basit olmadığını gösteriyor. Gülmek, araştırmacılar tarafından yıllarca araştırıldığı kadar karmaşık olmayıp atalarımızdan kalan, çevremize uyum göstermemizi sağlayan ve sosyal hayatı paylaşmakla ilgili bir davranış biçimi de olabilir tabii.

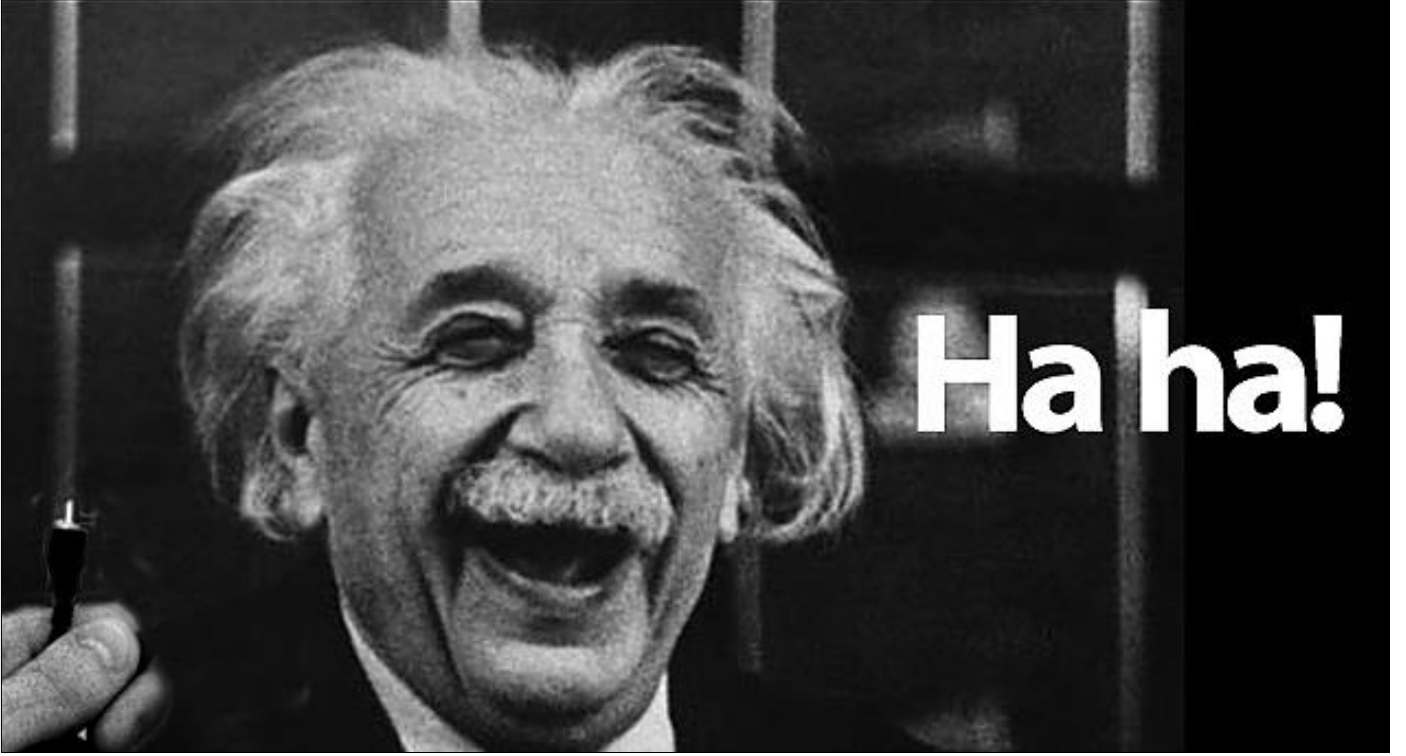
Bilirsiniz, büyükler 'Gülmek en iyi ilaçtır' derler. Peki ya gülmenin dayandığı bilimsel gerçekler neler? Öğrendiğinizde sizi şaşırtacak bilgilere bir göz atalım:

1. Kadınlar, erkeklerden daha fazla gülümser:

Evet, yanlış duymadınız! Genellikle kadınlar erkeklerden daha fazla gülümsüyormuş ancak aynı iş yerlerinde çalışan erkeklerin kadın iş arkadaşları kadar gülümsediği ortaya çıkmış. Çünkü kadınlarla aynı statülere sahip olan erkeklerin kadınlardan etkilendiği anlaşılmış.

2. Her bebek doğuştan gülme yeteneğine sahiptir:

Yeni doğan bebekler birçok davranışı ve sesi etraflarından öğrenmelerine rağmen doğuştan gülümseme yeteneğine sahip olduklarına inanan bilim adamları var ve bu konuda araştırmaları sürdürüyor.

3. 16 Gün Süren Kakhaha Krizi:

Gülmenin "bulaşıcı" olduğu 1962 yılında kanıtlanmış bir gerçektir. Tanzanya'daki yatılı okulda "kıkırdamayla" başlayan üç kızın sonu gelmeyen kakhahaları saatler sürünce okuldaki diğer 159 öğrenciye de bulaşır ve sonuç inanılmazdır: 16 gün süren kakhaha krizi!

4. Gülerken Ağlama:

Bunu yapan kişi, eline "Bu aralar sinirlerim bozuk" ana fikirli bir pankart alırsa, durum çevresindekiler için bir nebze daha açıklayıcı olacaktır. Zira bir şeye gülerken birden kakhaha atmaya başlayan, sonra birden ağlamaya başlayan, birkaç dakika sonra başa sarıp tekrar gülen bir insanın bu hali, olay esnasında çevrede bulunan eş, dost, sevgili ve aile fertlerini şok etmeye yetiyor. Ayrıca, işte size bir bilgi daha, bu olayın hızlı değişen ve yüzeysel kalan duyguları sergilediği saptanmış.

5. "Ha He Ha Diye" Gülemezsiniz:

Bu eylem, saniyenin beşte biri gibi sürelerde kendisini tekrar eder. Gülme belirli bir sesli harfle başladığında, onunla devam eder; "ha ha ha" diye gülebilirsiniz, "he he he" diye gülebilirsiniz, ama "ha he ha" diye gülemezsiniz.

Gülmenin Yararları:

- ♥ Stresi azaltır
- ♥ Kızgınlık, endişe, depresyon ve stres düzeylerinde azalma sağlayabilir
- ♥ Gülme ayrıca hastaların acıya dayanabilme düzeylerini de (acı eşiği) yükseltiyor.
- ♥ Solunumla ilgili bir yarar olarak da, gülmenin halk arasında "nefes darlığı" olarak bilinen ve akciğerlerdeki hava keselerinin esnekliklerini kaybetmeleriyle ortaya çıkan "Kronik Obstrüktif Akciğer hastalığının (KOAH) etkilerini azalttığı gözleniyor.

Yazımı şöyle noktalamak isterim: Gülün, gülmeyi unutmayın! Hayat üzölmek için çok kısa.

BU DANSI BANA LÜTFEDER MİSİNİZ?

Salgın, yaz sıcaklığında birkaç kişinin açık alanda dans etmeleriyle başladı. Salgın günlerce sürdü. Günler sonra bile, bir şey yiyip içmek için nadiren durarak, yorgunluklarının ve yaralı ayaklarının verdiği acının farkında değilmiş gibi dansa devam ediyorlardı. Yetkililer duruma müdahale edene kadar yüzlerce insan çılgınca dans etmeye başlamıştı bile.

1518 yılında, o zamanlar Kutsal Roma Cermen İmparatorluğu'nun bir parçası olan Strasburg şehrinde haftalarca süren bir salgın yaşandı. Bu bir dans salgınıydı. 400'den fazla kişi haftalarca kendilerini durdurmadan dans etti. Uyumadan, yemek yemeden, aralıksız süren dans esnasında yorgunluk, kalp krizi ve felç gibi sebeplerden birçok insan hayatını kaybetti. Peki, burada olan neydi?

Şehri yöneten zenginler de bundan hoşnut değildi. İçlerinden biri, yazar Sebastian Brant, ahlak dersi kitabı *Ship of Fools*'a danstan söz eden bir bölüm koymuştur. Sokaklardaki kaostan ötürü şaşkına düşen şehir konseyi üyeleri yerel doktorlara danışmış, onlar da standart tıbbi irfana uygun olarak dansın beyindeki kanın "aşırı ısınmasından" kaynaklandığını söylemişlerdi.

Konsey, uygun gördükleri tedaviyi uygulamaya başladı; daha fazla dans ettirildi! Bir açık hava tahıl halini boşalttılar, lonca konaklarına el koydular ve at pazarının yanına bir sahne kurdular. Bu delice hareketliliği sürdürürlerse hastalığı üzerlerinden atacaklarına inanarak dansçıları bu alanlara taşıdılar. Hatta kentler kavalcılar, davulcular ve hastaların vücutlarını tutarak düşmelerine engel olarak korumalar bile tuttu. Tahıl hali ve at pazarındaki, yaz güneşinin tam altında tuhaf bir görüntü çizer halde dans edip durdu.

Şehir arşivlerindeki bir şiir sonrasında yaşananları anlatmakta; "Delirmiş insanlar dansa devam etti, ta ki hepsi bayılana ve kimi ölene kadar." Konsey hata yaptığını anlamıştı. Dansçıların yanmış beyinlerden değil de tanrının gazabından muzdarip olduklarına karar vererek bir zoraki kefaret süreci başlatıp halk arasında müziği ve dansı yasakladılar. En sonunda dansçılar, yakınlardaki Saverne kasabası civarındaki tepelerde bir mağarada bulunan Aziz Vitus tapınağına götürüldü. Burada kanayan ayaklarına kırmızı ayakkabılar giydirilip azizin tahta bir heykeli etrafında döndürüldüler. Şehir tarihi, sonraki haftalarda pek çoğunun delice hareket etmeyi kestiklerini söylüyor. Salgın da böylece sona ermişti. Ancak salgının üzerinden 500 yıldan fazla geçmesine rağmen hala neyin sebep tam anlamıyla olduğu bilinmemektedir.

Olayın nedenine dair ortaya atılan teorilerin başında dans edenlerin toplu bir histeriye tutulduğu geliyor. Toplumu etkileyen afetlerin yarattığı stres bunun sebebi olabilir. Strasburg'daki olayın peş peşe gelen kıtlıkların ertesinde yaşanması bu teoriyi destekler nitelikte. Yoğun baskı altında yaşayan halk, kötü beslenmenin ve bunun getirdiği ölümlerin etkisiyle böylesine bir salgın oluşmuş olabilir.

Diğer teorilerden bazıları da tahıllara dadanan bir bakterinin yiyenlerde nöbete sebep olduğu ya da Aziz Vitus'un yarattığı dinsel coşkunun taşkınlıklara yol açtığı ortaya atmaktadır.

Aradan yüzyıllar geçmesine rağmen gizemini koruyan bu dans salgını, halâ ortaya ilginç teoriler atılmasına neden oluyor.

KARA ÖLÜM

“Kedilerin intikamı”

'Kara Ölüm' olarak bilinen veba salgını 1300'lerde Çin'de ortaya çıktı. Kurbanların şikayetleri; ağrılar, ateş ve bulantıyla başlıyordu. İnsanların dirseklerinde ve kasıklarında mor kabarıklıklar oluşuyor ve kısa sürede yumurta büyüklüğüne ulaşır sertleşiyordu. Bu yumurtalar patladığında içinden kötü kokulu siyah bir madde fıskırıyor ancak bu rahatlama kurban için çok geç oluyordu. Çünkü hasta beş gün içinde ölüyordu.

Vebanın bilinen bir tedavisi yoktu ve alınan hiçbir önlem işe yaramıyordu. Hastalık seksen yılda Çin nüfusunu üçte bir azalttı ve ticaret yollarını aracılığıyla da salgın Hindistan ve Ortadoğu'ya ilerleyip her gün binlerce insanın ölümüne neden oldu.

Hastalığa neyin sebep olduğu bulunamamıştı.

1347'de bozkır savaşçıları bir Ceneviz şehri kuşatıp mancınıklarla hastalıktan ölmüş cesetleri şehre fırlatınca şehrin çoğu hastalığa yakalandı. Bu cesetler toplanıp yakıldı ve ardından da gömüldü ancak hastalığın yayılması engellenemedi. Şehir mahvolduğu için Cenevizliler Sicilya'ya geri döndü ve hastalığı orada da yaydılar. Sicilya üzerinden Avrupa ve Kuzey Amerika da hastalıkla tanıştı ve milyonlarca insan öldü.

Bu salgına hastanın derisinin son aşamalarda koyu mor bir renge dönmesinden dolayı "Kara Ölüm" adı verildi. Derinin bu renge dönüşmesi, solunum sorunları yüzünden kanda oksijenin azalmasından kaynaklanıyordu. Hastalık bir kere bedene girdikten sonra o günün hiçbir tıp tekniği tedavi edemiyordu. Kara ölüm şehirlerin tümünü darmadağın ederken Avrupa uygarlığının da paniğe kapılmasına sebep oldu.

Doktorlar salgını durdurmanın yollarını aradılar. Hastalar evlerinde karantina altına alındılar ancak hastalık yine de hızla yayıldı. Birçok insan kara ölümün, Tanrının onlara günahları yüzünden gönderdiği bir ceza olduğuna inandı. Tanrının öfkesini yatıştırmak için insanlar günah keçileri aramaya koyuldular.

Bazı dindarlar Tanrının öfkesini kendi üzerlerine çekip insanları kurtarmak için kendilerini kırbaçladı. Brüksel ve Strasburg'da bazıları olanları bölgede Musevilerin varlığına bağladı. Bu panik döneminde binlerce insan öldü. Salgının cadılar yüzünden ortaya çıktığı da söylendi. Zararsız insanlar evlerinden alınıp hastalığın yayılmasını önleme amacıyla yakıldı. İnsanlar kedilerin parlayan gözleri ve geceleri dışarıda dolaşmaları

yüzünden "cadıların" büyüleri hayvanları olduğu düşünüyordu ve binlerce kediyi katlettiler.

Aslında Avrupalılar kedileri öldürerek salgına karşı savunmalarını kaybetmiş oldular. Çünkü veba salgını, bir fare biti tarafından taşınıyordu. Ortaçağda her yer fare doluydu. Kanalizasyon ilkel idi.

Caddeler insan dışkı, çöp ve ölü hayvan artıklarıyla doluydu. Kara veba, hastalığı taşıyan bitlerin fareler yoluyla yayılması sonucu artmıştı.

Cenevizlileri Avrupa'ya geri getiren gemide insanlarla birlikte gelen fareler hastalığı taşımışlardı. Limanda yaşayan bir sürü kedi öldürülmemiş olsaydı fareleri yiyeceklerdi ve hastalık bu kadar yayılmayacaktı. Ancak kedilerin ölmesiyle fareler kontrolsüz kaldı ve hastalığı

korumasız binlerce eve yaydı.

14. yüzyılda salgın hastalık Avrupa'da beş kez daha baş gösterdi. Salgın sona erdiğinde nüfusun üçte birinden fazlası ölmüştü.

“Bazı dindarlar Tanrının öfkesini kendi üzerlerine çekip insanları kurtarmak için kendilerini kırbaçladı.”

PEGASUS'UN KAZASI

Pegasus Havayolları'na ait İzmir-İstanbul seferi yapan PC2193 sayılı Boeing 737-800 tipi uçak bir kaza geçirdi. Kaza 5 Şubat 2020'de gerçekleşti. Uçak, Sabiha Gökçen Havalimanı'na sert iniş yaptıktan sonra pistten çıktı.

Kazayı anlatmadan önce “Pegasus Havayolları”nı biraz tanıyalım. 1990 yılında kurulan Pegasus operatörleri uçaklarını kiralarak uçuşlara başladı. Ve 2005 yılında ESAS Holding tarafından satın alındı. Kasım 2005'te de tarifeli uçuşları başladı. Pegasus Havayolları'nda Low Cost işletme mantığı vardı. Tarifeli uçuşlar için İstanbul'un Anadolu yakasında bulunan Sabiha Gökçen Havalimanını ana üs olarak seçti. Fiyat avantajı ve ulaşım zorlukları Pegasus Havayollarının hızlı büyüme nedenleri arasındaydı. Official Airline Guide (OAG) tarafından hazırlanan rapora göre 2011,2012 ve 2013 yıllarında “Avrupa'nın En Hızlı Büyüyen Havayolu” oldu.

Bir Boeing 737-800 5 Şubatta saat 17.22'de İzmir Adnan Menderes Havalimanından kalktı ve yaklaşık bir saat sonra 18.19'da Sabiha Gökçen Havalimanının 06 pistine teker koydu. Fakat uçak pistte duramayınca pist sonundaki yamaçtan 30 metre yükseklikten

aşağı düştü ve üçe bölündü. Kazada üç kişi hayatını kaybederken 180 kişi de yaralandı. Uçak 2009 modeldi. Şunu belirtmekte de fayda var: 11 yaş bakımları iyi ve zamanında yapılmış bir uçak için eski sayılabilecek bir yaş değil.

Kazanın tam olarak neden olduğu hala bilinmiyor. Konu hakkında yapılan haberlerin de çoğu bir varsayımdan ibaret. Kazanın neden olduğunu bilmenin tek yolu, Cockpit Voice Recorder'ın, Kara Kutu olarak bilinen Flight Data Recorder ile beraber incelenmesi ve kaptanların kendi ifadelerinin alınmasından sonra yapılacak kapsamlı bir soruşturmadır.

Yapılan açıklamalara göre kazanın en mantıklı sebeplerinden biri kuyruk rüzgarı. Yani uçağın inişte ve kalkışta karşıdan rüzgar alması gerekirken bu defa arkadan rüzgar aldığı için daha hızlı bir şekilde iniş yapmak durumunda kalmış.

Peki kuyruk rüzgarı tek başına bir sebep olabilir mi? Elbetteki tek bir etkenden dolayı hiçbir uçak kazası meydana gelmez, sebeplerin birleşmeleri sonucunda meydana gelir.

Türk Hava Yollarında pilotluk yapan ağabeyimin kaza hakkındaki yorumu:

“Havacılık kazalarındaki ortak nokta, kazalarda birden fazla sebebin olmasıdır. Bu durumu James Reason’ın Swiss cheese modellemesi çok güzel anlatmaktadır. Tek başına kaza kırırma sebep olamayacak olaylar bir araya gelerek kötü sonuçlar doğurabilmektedir. Pegasus 2193 sefer sayılı 737-800 uçağının pistten çıkması hadisesinde en önemli etken hava durumudur, yüksek ve değişken arka rüzgara rağmen atc pisti değiştirmemiş sadece öndeki uçağın pas geçtiği bilgisini vermiştir. Aynı zamanda pilotlardan biri Güney Koreli olmasına rağmen atc bu bilgiyi İngilizce yerine Türkçe olarak aktarmıştır. Bu durum iki kişi olan kokpit ekibini karar verme aşamasında bire düşürmüş ve kaptan yaklaşmaya devam etmiştir. Kaptanın bu kararının doğru veya yanlış olduğunu değerlendirmek için henüz yeterli bilgi paylaşılmamıştır.”

Pegasus Havayolları’nın basın duyurusu ise şu şekilde:

“İzmir Adnan Menderes-Sabiha Gökçen seferini yapan PC2193 sefer sayılı TC-IZK kuyruk tescilli uçağımızın 5 Şubat 2020’de yaşadığı kaza sonrasında resmi kaynakların da teyit ettiği üzere 3 misafirimizin hayatını kaybettiğini üzümlere bildiririz. Acımız çok büyük. Kazada hayatını kaybeden misafirlerimize Allah’tan rahmet, aile ve yakınlarına baş sağlığı diliyoruz, yakınlarının acılarını yürekte paylaşıyoruz. Yaralı olan yolcularımızın tedavileri hastanelerde devam etmektedir. Tüm yaralı yolcularımıza acil şifalar diliyoruz. Şu anda önceliğimiz vefat eden misafirlerimizin yakınlarına destek olup yanında bulunmak, acılarına ortak olmak ve yaralı yolcularımızın hastanelerdeki tüm ihtiyaçlarını karşılamaktır. Saygılarımızla, Pegasus Hava Yolları”

Sonuç olarak, şu an hepimizin isteği, kazanın nedeninin tam olarak bilinmesi için yeterli bir araştırma yapılması ve bunun kamuoyuna duyurulması.

PALTO

“Bir türlü gelmeyen kış, o gece ansızın kapımızı çalmıştı. Dizüstü bilgisayarım kucağымda, pencereden yağan karı izliyordum. Saat çok geç olmasına rağmen bir türlü gelmeyen uykum beni anılara sürüklüyordu.”

Bir türlü gelmeyen kış, o gece ansızın kapımızı çalmıştı. Dizüstü bilgisayarım kucağımda, pencereden yağın karı izliyordum. Saat çok geç olmasına rağmen bir türlü gelmeyen uyku beni anılara sürüklüyordu. Halimden pek hoşnut değildim. Kulaklığımı ve elime geçen ilk şalı alıp dışarı çıktım. Tahmin ettiğimden daha soğuk olan hava, apartman kapısından çıktığım an yüzüme sert bir şekilde çarptı. Ama bu soğuk beni yıldırmaya yetmemişti. Kulaklığımı takıp kapımın yakınındaki banka oturdum. Bankta donarak ölmek bile uykunun haram olduğu yatağıma dönmekten daha cazip geliyordu.

Sokak lambasının ışığının altında süzülen kar tanelerini izlerken ne kadar zaman geçti emin değildim. Ellerim, soğuk yüzünden hafiften morarmaya başlamıştı. Burnumun ucu donmuş, gözlerim yorgunluktan kapanmak üzereydi. Tam o sırada omzuma konulan paltoya irkildim. Ağırlaşmış göz kapaklarımı aralayıp kimin koyduğunu anlamaya çalıştım. Tanıdık ama bir o kadar da yabancı bir çehre ile karşılaştım. Endişeli sesiyle söze girişti:

–İyi misiniz? Pencereden sizi fark edince dondunuz sandım.

–Teşekkür ederim, iyiyim. Galiba şalla dışarı çıkmakla aptallık ettim biraz.

Gülümseyerek yanıma oturdu. Bu sırada omzumdaki paltoyu alıp giydim. Gerçekten çok üşümüştüm.

Paltoyu giyince vücudumun tamamen donmak üzere olduğunu fark ettim. Yanımda oturmakta olan o sınımsız yüze tekrar baktım. Elimi uzatarak “Ben Cemre” dedim. Sevecen bir ses tonuyla karşılık verip elimi sıktı. “Ben de Kuzey” dedi. Bir süre sessizce oturduk. Kar yağışı hızlanmaya başlamıştı. Sessizliği kırmak için konuşmaya başladım.

–Yağış hızlanmaya başladı. İleride sabaha kadar açık bir çay ocağı var. İsterseniz sizi oraya götüreyim. Hem palto için teşekkür etmiş olurum.

–Hmm... Onun yerine benim kafeye gitsek olur mu?

–Tabi, neden olmasın.

–O zaman arabanın anahtarını evden alıp hemen geliyorum.

Küçük bir çocuk gibi koşarak apartman kapısından içeri girdi. Pencerelemin hangisinde ışık yanacağını kontrol etmeye başladım. Yanan ışığı görünce umut ışığı bulmuş kadar sevindim. Katları sayıp dördüncü katta oturduğunu öğrenmiş oldum.

Hava git gide daha kötü olmaya başlamıştı. Arabanın silecekleri durmadan çalışıyor yine de önümüzü zor görüyorduk. Daha ne

kadar gidecektik bilmiyordum. Yeni tanıştığım biriyle bilmediğim bir kafeye gitmekle hata etmiş olabilir miydim? Endişeli yüz ifademi fark etmiş olacak ki “Az yolumuz kaldı. Kafeye varınca hemen size güzel bir sıcak çikolata yaparım içiniz ısınır.” dedi gülümseyerek. Hala biraz tedirgindim.

Torpidodaki CD’leri fark ettim. İşaret ederek “Bakabilir miyim?” dedim. Onaylar şekilde başını sallayınca CD’leri karıştırıp üzerinde “Gece Yolcuları Karışık” yazanı çalmaya karar verdim. Aynı gülümsemeyle dönüp “Durumumuza en uygun olanı seçmişsin.” dedi. Ben de gülümsedim.

Kafe sahil kasabalarından fırlamış şehrin ortasına konmuş gibiydi. İçeri girip ışıkları yaktı. Sokağın karanlığında bu ışıl ışıl kafe o kadar güzel duruyordu ki... Ben de içeri girdim. Etrafı dolaşmaya başladım. Her detayı ayrı güzeldi. Duvarlardaki küçük fotoğraflar, rengârenk çiçekler, masalardaki peçetelerin desenine kadar her şey uyumluydu. Köşedeki pikap dikkatimi çekti. Yanında duran plakları karıştırmaya başladım. O sırada Kuzey elindeki sıcak çikolatalarla mutfak kısmından çıktı.

–Plak koleksiyonumu bulmuşsun. Beğendiğin varsa koyalım pikaba.

–Kusura bakma görünce karıştırmadan edemedim.

–Yok canım, ne kusuru.

Eline Emel Sayın’ın bir plağını alıp pikaba koydu. Mavi Boncuk filmi tadında bir ortam oluşmuştu. Bomboş kafede oturup sıcak çikolatalarımızı müzik eşliğinde yudumladık. Kar yağışı çok kötü bir hal almıştı. Yine de umursamayıp sohbet etmeye devam ettik.

Zaman akıp geçmişti. Hava durulmaya başlamıştı. Fırsattan istifade eve dönmeye karar verdik. Çok güzel bir geceydi. Hatta uzun zamandır yaşadığımız en güzel geceydi. Eve vardığımızda tanıştığımız banka tekrardan oturduk. Güneş kendini göstermeye başlamıştı. Göz kapaklarım günün parlayan ışıkları altında yavaş yavaş kapanıyordu. Kuzey’e bakıp gülümsedim ve kendimi uykunun kollarına bıraktım.

Araba sesleriyle gözümü açtım. Bankta uyuya kalmışım, boynum tutulmuş ve üşümüştüm. Kuzey yanımda yoktu. Rüya mıydı acaba? Bu kadar mutlu olduğum bir gecenin rüya olması şaşırtıcı olmazdı. Şalımı banktan alıp apartmandan içeriye girdim. Kuzey’in rüya olup olmadığını düşünemeyecek kadar yorgundum. Evimin kapısını açtım. Üstümdeki paltoyu askıya asıp kendimi tekrardan uykunun güzel kollarına bıraktım.

“Eline Emel Sayın’ın bir plağını alıp pikaba koydu. Mavi Boncuk filmi tadında bir ortam oluşmuştu.”

DÜĞME

“Sizi acıdan kurtaracak iki yol vardır: ‘Hızlı bir ölüm ve uzun bir sevgi.’”

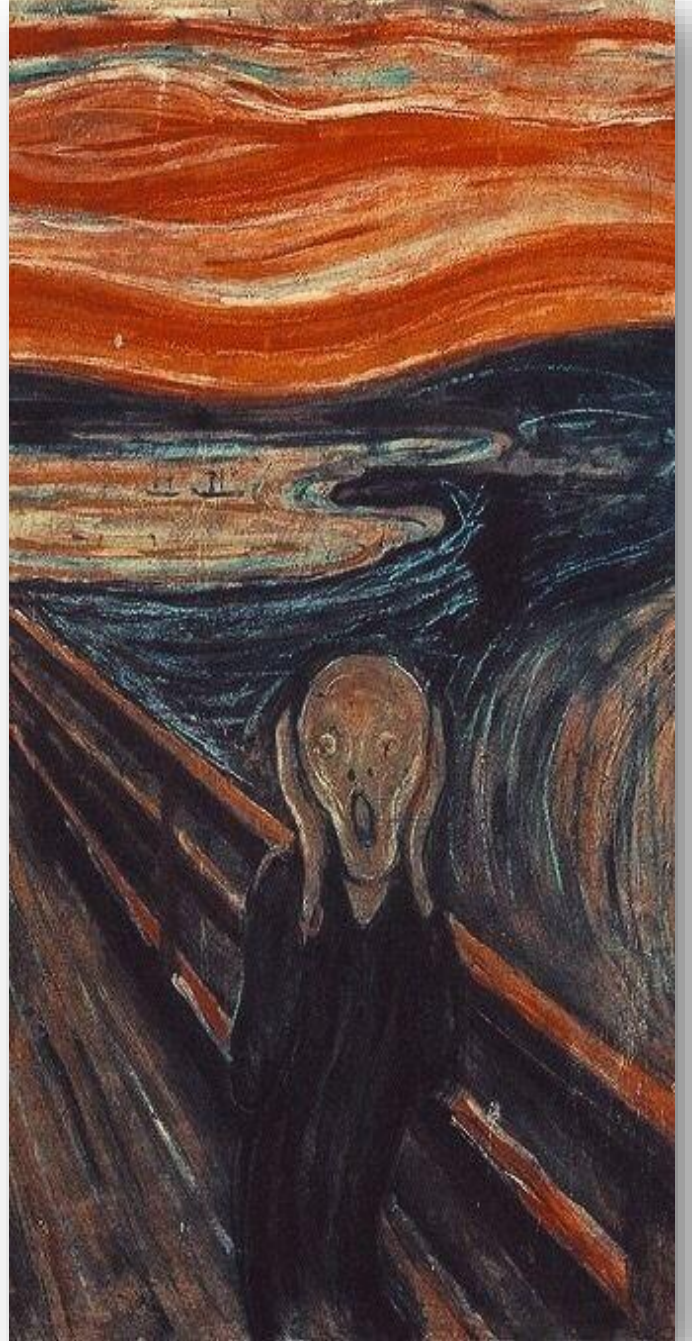
Çok uzaklardayım. Beni kalbimin yakınlarına çeken tek şey beni boğan, sonsuz girdaplara sürükleyen bu ağrı, bu sızı, bu acı. Ancak yıllar önce tanıdığım bir adamın sözü bu perişanlığıma çare, bu yakarışlarıma cevap olabilir. “Sizi acıdan kurtaracak iki yol vardır: ‘Hızlı bir ölüm ve uzun bir sevgi.’”

Anlayamıyorum hiçbir şeyi. Ağlayıp ağlamadığımı bile bilmiyorum. Gözümden yaş akıyor mu hissedemiyorum. Damlalar yere düşüyor mu göremiyorum. Elimi gözüme götürüyorum, korkarak gözümün etrafına değdiriyorum. İrkilerek çekiyorum sonra elimi. Ve parmaklarımın ucunda bir ıslaklık, bir nemlilik hissediyorum. Aslında ağlıyorum ama sanki yerçekimi mahvolmuş gibi. İşlemiyor artık bu dünyaya. Dünyanın acımasız, katı kuralları dağılmış her bir yana düğmeler gibi. Tıkırtılar çıkararak saçılmışlar etrafa. Düğmeleri bile yerinden oynamış dünyanın. Benim aklım nasıl yerinden oynamasın?

Başım dönüyor. Neyden bahsettiğimi bilmiyorum. Dönüyor, dönüyor, dönüyor... Zaman kamçılıyor aciz makine saati. Saat ilerliyor tik tak, tik tak, tik tik... Ama bir düzensizlik var. Tak gelmedi. Neden tik oldu? Tik tik! Bu yanlış, bu çok yanlış. Hayır, hayır. Olmamalı. Düzensiz. Düzensiz. Düzensiz.

Kendime gelmeliyim. Kendime geri dönmeliyim. Düşün. Düşün. Düşün. Tek bir şeyi, sabit bir şeyi düşün. Odaklan. Nefes al, sonra ver. Derin bir hava çek ciğerlerine, sanki daha önce hiç nefes almamışsın gibi. Hala yapabiliyorken, çektiğin acılarda boğulduğun halde çek içine bu ruhsuz havayı. Kendi ruhsuzluğunla birleştirip solursun nasıl olsa tekrar.

Tamam, şimdi iyileşiyorum. Gözlerimi kapattım. Sadece kalbimin atış sesine odaklandım. Küt, küt, küt... Sadece nefes alıp veriyorum. Sanki burada değilmişim gibi hissediyorum. Ayrılıyor hücrelerim, sanki dünyaya karışıyorum. Nefes alıyorum ve ciğerlerim yanıyor. Ama bu hoşuma gidiyor. Beni yaşatanın beni yakması gülümsetiyor beni. Bana eski günlerimi hatırlatıyor. Oysa şimdi hepsi varlığından şüphe duyduğum anılardan ibaretler. Odaklanacağım şeyi buldum. Sakinleşiyorum, sakinleşiyorum.

Başım hala dönüyor ama bunu dünyayla eşit şartlarda yarışmak için yaptığımı biliyorum. Kafamı toparlıyorum, toparlıyorum, toparlıyorum. Ama yine de eksikler var, düğmelerimin hepsi tam değil. Dünya bile kurallarına aykırı hareket ediyor düğmeleri dağılınca. Ama olsun. Birkaç eksik düğmeyle de odaklanabilirim.

Odaklanmalıyım ve odaklanıyorum. Hızlı bir ölümü mü tercih ederim, uzun bir sevgiyi mi?

Bilmiyorum. Eskiden bir şeyleri bilmemek canımı yakardı. Şimdiyse bilmenin yangını başlatan kıvılcım olduğunun farkındayım. Hızlı bir ölüm koparır mı beni hayattan? Bilmiyorum ki, ben hiç ölmedim. Ama hiç de sevilmedim. Hangisi daha kötü bilmiyorum. Yaşamak mı, sevilmemek mi?

Kahkahalarla gülüyorum şimdi. Bir sağa, bir sola başımı sallayarak gülüyorum. Zıplıyorum hatta bir ileri bir geri. Çünkü benim de çivilerim çıktı artık.

Sevilmeden hızlı bir ölüm mü; onu tatmadan, yaşamadan, yaşamda olmadan uzun bir sevgi mi? Gazetelerdeki labirent bulmacalarına benziyor. Ama bu sefer çıkış yolunu görüp hile yapamıyorum. O bulmacaları çözerken çıkıştan girişe doğru giderdim. Hilekar, küçük bir serseriydim işte. Şimdi bu labirente nereden girdiğimi bile bilmezken çıkış yolunu görüp nasıl hile yapacağım ki?

Dünyanın düğmeleri gürültüyle dağılıcı çok olmuş da aslında, insanlar sadece birkaç çivisi oynamış deyip kendilerini kandırmışlar. Ve sanki onları yerlerine oturtabilecekmiş gibi bir de çekiş olmaya çalışmışlar. Ah insanlar! Ne zaman akıllanacaklar? Sürekli hilelerle, kandırmacalarla, adaletsizliklerle labirentten çıktığını sananlar; aslında labirentin giriş kapısında olduğunu bilmiyorlar. Sonra ilerliyorlar. Bir adım, iki adım, üç adım... Kırk ikinci adımlarında kucaklıyorlar hızlı bir ölümü. Sevgisizlikle dolu hayatlarını, aldatmacalarla, lanetlerle dolu hayatlarını hızlı ve kesin bir yolla bitiriyorlar işte. Aşâğılık bayağıların yaptıkları iğrenç işleri durdurmanın yolu onları öldürmek değil ki ama. İşleri düzene koymak, düğmeleri toplamak önemli olan.

iğrençliklerle dolu işlerin düğmelerini nasıl toplarsınız, biliyor musunuz? O iğrençliklerin başladığını herkese duyurarak. Duyurduğunuz herkes otlayan çiftlik hayvanlarından ibaretse bile, o çiftlikte mutlaka kendi iğrençliğinden sıyrılmış bir domuz vardır. Tavsiyem, domuzla olun ama domuz olmayın. Orwell'ın aksine ben yine de umudun kaldığını ama sadece bize uğramadığını düşünüyorum çünkü.

Yaşamda olmadan uzun bir sevgi tatmak ne demek bilmiyorum. Açıp öğrenebileceğim bir kitap da yok ki. Dostlarım yok etrafımda. Yok, yok, kimsem yok. Benim neden kimsem yok? Bak işte yine oluyor. Başım ters yöne dönmeye başladı. Gerçi, ters olduğunu nereden biliyorum? Benim bir düzum mü var ki? Var mı? Yok mu? Düzlük iyi midir? Düz bir çizgi olsam şimdi, gitsem kağıdımın sonuna kadar. Hızlı ve keskin bir kalem darbesiyle. Hiç silinmeden, dürüstçe, çekilebildiği kadar düz bir çizgi olsam şimdi... Ama hayır, olamıyorum. Ben bükülmek zorundayım. Bükülüyorum, bükülüyorum, bükülüyorum... Başımla sonum birleşiyor ve bir çember oluyorum. Çıkış noktasıyla girişi birleşen ve birbirini yok eden, girişini de çıkışını da kapatıp kendi kendini hapseden bir labirent oluyorum.

Ben bir kalem darbesiyim; eksiği değilim, fazlası da olamadım şu düğmesizliğimde.

Savruluyorum rüzgar estikçe. Tutamıyorum ki kendimi. Çünkü tutunamıyorum hiçbir yere. Tutunacak bir dalım mı yok, yoksa tutunulabilecek bir dal bile bırakmamışlar mı gürültü çıkaran motorlu testere kılıklılar? İnsan kalıcı mıdır ki bu dünyada ateş gibi, geçip gitmezler mi yağmurlar gibi? Nasıl bir zulümdür kendini yakan görülüp yakılan olmak su gibi, hayat gibi, can gibi?

Zulümlerin en kötüsü kendini başkası mı sanmaktır, yoksa sandığın değil de başkası olmak mı?

Bak yine rüzgar esiyor ama bu seferki çok şiddetli. Nereye tutunacağım şimdi ben? Savruluyorum, ayaklarım kayıyor, düşüyorum, yuvarlanıyorum. Canını acıtacağımı bile bile saplıyorum tırnaklarımı toprağa. Ama yine de lanetler yağıdırıyorum soyumdan, insanlık soyundan gelen bu pis bencilliğe. Rüzgar acımasız, rüzgar beni kendisine doğru çekmeye devam ediyor. Direniyorum. Pençelenmiş, yara almış, canı çok yanıyormuş gibi görünen toprağı gördüğümde direkt hızlı bir ölümü tercih ediyorum soyumu bir hamlede yok sayıp silerek benliğimden. Böylesine masum, pençelendiği halde sesini çıkarmayan, bir ah bile demeyen toprağı gördüğümde; hızlı bir ölüm ve uzun bir sevgi arasında seçim yapacak durumda olacak kadar masum olmadığımı fark ediyorum. Bırakıyorum işte şimdi kendimi, rüzgara doğru. Alsın götürsün beni, yavaş yavaş öldürsün, ayırsın parçalarımı. Müstahak bana! Bırakıyorum şimdi sol elimi de. Avuç içlerimi toprağa bastırarak son bir kez onu sevip çekiyorum elimi ve kapatıyorum gözlerimi...

Ama bir dakika, şu an hiç de savrulmuş gibi hissetmiyorum. Korkarak ama hak ettiğim bir cezayı çekmenin de gururuyla açıyorum gözlerimi. Çünkü insanım ve insan olmanın lanet kibirine sahibim. Ne görüyorum biliyor musunuz gözlerimi açınca? Yaraladığım toprağın bana uzattığı kollarını. Karşılık verip dokunuyorum uzuvlarına. Sarmaşıklar kaplıyor şimdi bütün bedenimi. Sarıyorlar beni ama boğmuyorlar. Sanki kucaklaşıyoruz birbirimizle. Daha önce hiç bu kadar sıcak bir kucaklaşma hissetmemiştim. Ve yeryüzünde bu kadar sıcak bir kucaklaşmaya şahit olan tek bir varlık da yoktur, var olmaları süresince. Bundan da eminim. Hem de hiç kucaklaşmadığım halde.

Hissettiğim bu güzel duygular sayesinde, bana bunları armağan eden toprak sayesinde, odaklandığım tek şeyin cevabını alıyorum şimdi.

Öyle bir zamanı yakalayacaksın ki toprak seni istesin. Masumluğunu çeksin içeriye, kusmasın bütün iğrençliğini dışarı. Öyle bir seveceksin ki, sevdiğini acıtmamak için hızlı bir ölümü tercih edeceksin. İşte o zaman sonsuz ve uzun bir sevgiyle kucaklaşabilirsin ancak. Çünkü yeryüzünde sevgiden kutsal ve yüce ne barındırabilir ki damarlarında bu rezil, aşağılık insanlık? Bu bayağılıklarla dolu insan yaşamına bile sevgi kadar kudretli bir armağan biçiliyorsa, ancak onu kalplerinde koruyabilenler ulaşabilir sonsuzluğuna.

Evet, işte, sarmaşıklar götürüyorlar beni toprağın kalbine doğru. Kalbine gittiğimi biliyorum çünkü kalbim bir başka atıyor. Küt, küt, küt sesleri delmiyorlar kulağımı. Daha önce hiç bu kadar naif atmamıştı kalbim. Daha önce hiç bu kadar kırılmaya yakın ama bir o kadar da üzölmeye uzak hissetmemiştim.

Artık kendimi sonsuz bir sevgiye teslim etmeliyim. Zamanı geldi. Gözlerimi kapatmadan önce son bir kez etrafıma bakıyorum ve eksik düğmelerimi görüyorum. Artık tastamamım. Ne bir çizgiyim ne de kendini kaybetmiş bir çember.

*Varlığımın tek şahidinin içinde saklıyım.
Ben artık sadece toprağım. Eksikliği değilim,
fazlası da olamam nihayet bütün
düğmelerimle.*

ZAMAN İÇİNDE MANOLYANIN DEĞİŞİMİ

“Yaşanmayacak şeyler hakkında düşünmek sonuçsuz bir yoldu ki pek çokları yürümüş ve sonunda bekleyen deliliğin kanıtlarını bırakmıştı.”

Kum saati çok uzun bir zamandır oradaydı. Aşağı yukarı bir insan boyutlarında olan saatin demir yerleri paslanmaya yüz tutmuş, belki de çok uzun zamandır onu gören olmadığı için çökmüş ve solgun bir görünüm kazanmıştı. Etrafında duran ve sanki çağlar boyunca vahşete tanıklık ettiği için kalıcı bir korku durumunda takılı kalmış -belki de hapsedilmiş- ağaçlar, bilgece bir bakışla etrafı süzüyor; yargılıyor ve her şeyi yetersiz buluyordu.

Her şey böyle başlamıştı.

Bir gün bir adım fazla geldi. Çok uzun zamandır onlarla yaşayan canlılara katlanan ağaçlar – sessiz gözlemciler, çok geç olana kadar asla belli etmeyen yargı, ip boyun etrafına dolanana kadar fark etmeyen insan- bir şeyi bir adım fazla ileri buldu. Göz açık kapayana kadar her yeri kan götürüyordu. Başladığında asla kurtulmadığın sarmaşıklar, insanları onlar daha kendi bilinçlerinin farkına varmadan izleyen manolya, ağaçların gözü ve kulağı olan vadi zambağı, zihninin etrafına dolanan ve insanı tatlı sözler ve boş gülümsemelerle dolduran gardenyalar. Her tedbire ve bilgiye

karşın büyüleyici olan çöğen ve bütün anlamına karşı olan ihaneti. (Belki de ihanet denilemezdi. Sadık olmadığın birini sırtından bıçaklayamazdın. Belki, de zaten gerçek masumiyet bu ihanetiydi.)

Böylelikle her şey değişti.

Kum saatinin etrafındaki ağaçların yapraklarının arasından ışığı yansıtan gözlerle bakan gölgeye –karanlık, kurnaz, insan bedenine zorlanmış bir kara delik- baktı ve düşünmeden edemedi: “Acaba o kadar da kötü bir değişim miydi?” Fakat kendinden şüphe etmek için çok geçti. Bileğinde takılı plan karanlıkta hafif bir ışık saçarak üstündeki iç içe geçmiş dairelerden oluşan sembollere gölge düşüren metal alete sonra da öbür elinde duran ve büyüleyici bir şekilde parıldayan küpe baktı. Buradaki işi bitmişti. Bütün oda korkutucu bir karanlık ve hemen ardından bir yıldız patlamasıyla kaplanırken düşündü. Sonuçta artık fark etmiyordu.

Yaşanmayacak şeyler hakkında düşünmek sonuçsuz bir yoldu ki pek çokları yürümüş ve sonunda bekleyen deliliğin kanıtlarını bırakmıştı.

Distopyan bir gelecekte geçen kısa hikâye hakkında:

İnsanların sınırlarını geri dönülmeyecek bir şekilde zorlamasından dolayı oluşan tepkinin sonucunda artık besin zincirinin tepesinde olmadıkları bir zamanda geçen hikaye, yolunu kaybetmiş bir zaman yolcusunun bakış açısıyla her şeyin kaynağı olan olayı önleme seçimiyle ilgili. Bu olayı önlemeyi seçip bu yolda mesafe kat eden zaman yolcusu her şeyi başardıktan sonra son bir kez artık olmayan ve sadece onun bildiği bir geleceğe bakıyor ve merak ediyor...

Klasik bir doğru yanlış çatışması içeren hikâye, insanın hayatta kalma içgüdüğü ile doğanın bir çatışması.

Elini yavaşça uzatışını izledi ve ışığı yansıtan gözlerini gördüğünde ne yapacağını bilemedi. Sonun başlangıcı gibi hissettiren sonsuz bir saniye boyunca her şey asılı kaldı ve sonra yavaşça. Yavaşça kupa ona uzatıldı.

*Çöğen = Masumiyet
Gardenya = Çok Tattısın/ Sevimsin
Manolya= Düşünce/ Düşüncelerimdesin
Vadi Zambağı= En Zehirli Çiçeklerden Biri*

ZÜMRÜDÜANKA

“Sen kendin izlemedin mi gözlerinle yangınını? Ve kırmak bütün bu ön yargılarını, parçalamak prangalarını; yapamayacak mısın bunları?”

Bir, iki, üç; doksan beş, doksan altı, doksan yedi; yüz altmış yedi, yüz altmış sekiz, yüz altmış dokuz... Sakinleşmek için daha kaç kadar saymam gerektiğini bilmiyorum. Uykuya dalabilmek için, gözlerimi kapatma cesaretinde bulunabilmek için ve hatta odama, yatağıma gidebilmek için daha ne kadar bu ışkenceye maruz kalacağımı bilmiyorum.

Kafamın içindeki sesler patakıyorlar beynimi ve asla susturmuyorlar zihnimi. Sürekli bir kaos var içimde. Sanki bir toz değil de evrenin kendisiyim. Gerçi, olabilir miyim? Hayır, henüz o seviyede pisliğe batmış değilim.

Sesler sürekli bir şeyler yapmamı söylüyorlar, susmamamı, içindeki gürültünün başkalarına da iletilmesi gerektiğini söylüyorlar. Ama ben susturuyorum onları, diyorum ki:

“Burası dünya, burada konuştuğça kırılır, paramparça olursun. Sonra da ardında kalanlara üç beş parça kıyafetin verilir, tuz buz gömülürsün.” Sesler onaylamıyorlar beni.

“Burası dünya, burada sustukça da ezilirsin, kırılırsın. Önemli olan kırılmak değil. Senin durumundaki biri için, kırılmak artık bir sorun olmamalı. Ama senden sonrakiler için, hiç mi bir şey yapmayacaksın?”

“Ne yapabilirim ki? Kırılmış, parçalanmış, yok olmaya yüz tutan bedenim ve sönük ruhum, ne yapacak güce sahip? Nasıl bir yükseliş beklenilir kırık bir ölüden?”

“Ölüyse bedenin yak gitsin o vakit. Öldüyse ruhun ver alevlere. Hadi, daha ne bekliyorsun? Yükselmek gökyüzüne, küllerinden doğmak ve ateşle var olmak yeniden, Zümrüdüanka'nın gölgesinde. Hiç mi anlamı yok bütün bunların gözünde?”

“Benim varlığımın maddesi neydi ki, yokluğumun külleri olsun. Benim ruhum kırık bir dal parçası. Hangi güçle yakarım onu, tutuştururum alevlere?”

“Sen kendin izlemedin mi gözlerinle yangınını? Ve kırmak bütün bu önyargılarını, parçalamak prangalarını; yapamayacak mısın bunları? Söylesene paramparça kalbini eritmek alevlerle, kalbinin kırılışından daha mı çok acı verecek sana?”

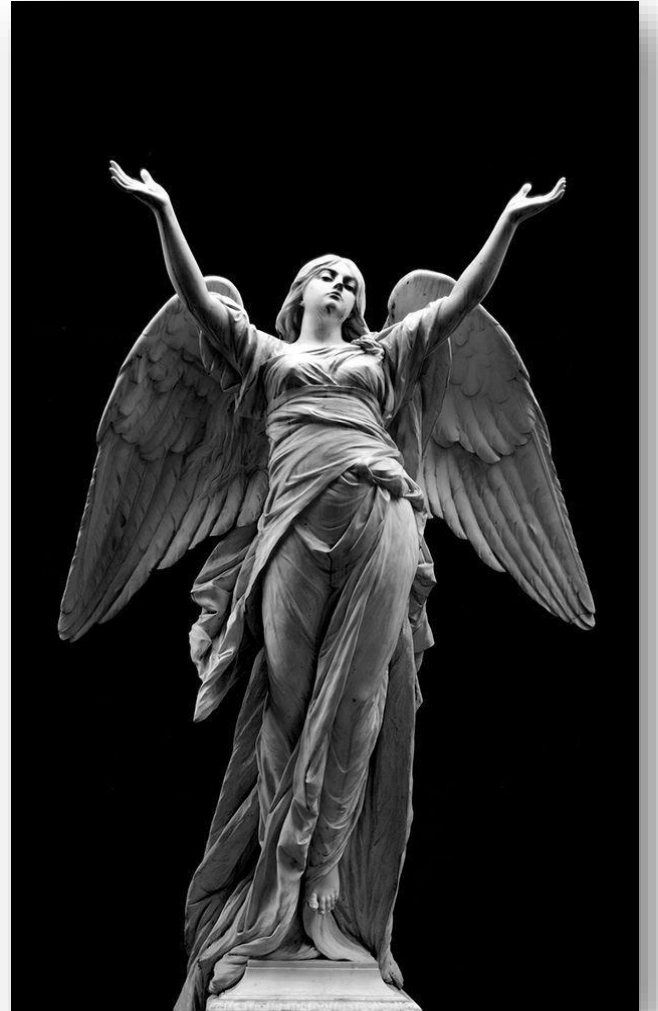
“Kırmak, kırılmak bunlar alışılmış şeyler benim için. Ama yakmak kendimi sonsuz alevlerle ve sığınmak Zümrüdüanka'ya, bu ne tür bir kırık oluşturur bende, nasıl yaralar açar ruhumda? Bilmiyorum. Bilmediğimden korkarım. Korkmak da alışılmıştır benim için. Ben alışmadığımın dışına çıkamam. Sürekli prangalarımla kalmalıyım. Ya atınca prangalarımı, tutunacak hiçbir dalım kalmazsa, alevlerim tutuşmazsa, boğulursam okyanus diplerinde? Bu daha çok kırmaz, daha şiddetli sarsmaz mı beni? Ve parçalamaz mı bedenimi?”

“Sen korkarsan kendinden ve kölesi olmaya devam edersen prangalarının, gerek kalmaz diplerde boğulmana. Onlar senin tutunacak dalların değil, seni hapsedenlerdir! Görmüyor musun, millendi mi gözlerin? Seni gün geçtikçe boğmaya devam ediyorlar zaten. Hadisene ayaklan artık! İçindeki yangın buluşsun alevlerle, hem merak etme, ateş ateşi yakmaz, sadece güçlendirir. Yırt at bütün önyargılarını, kopar bütün zincirlerini. Yak kendini, bütün kırılmışlığını sil yeryüzünden. Bütün kırıklarını, ağlamalarını, üzülmelerini yok et ve yeniden doğ. Küllerin oluştursun bedenini ve versin kanatlarını sana. Yüksel gökyüzüne ve ihtiyaç duyma artık kırılğan dallara. Hadi, göster artık herkese gözlerinde gördüğüm alevleri.”

“Ama, ben... Belki de haklısınız. Bunu nasıl yapacağımı bilmiyorum. Daha önce kırıldım evet ama hep birileri kırdı; daha önce yandım evet ama hep birileri yaktı. Şimdi nasıl tutuştururum kendimi, nasıl atlarım alevlere? Bir kıvılcım verin bana!”

“Daha neyin kıvılcımını bekliyorsun? Düşün biraz, kafanı kullan! Kaç kişi yakıldı senden önce, kaç kişi kırıldı, kaç kişi asıldı, kaç kişi masumca katledildi, kaç kişinin külü bile kalmadı yeryüzünde? Kaç kişi kahroldu, kaç kişi kıydı canına, kaç kişi mahvedildi? Sen ne sanıyorsun bu işi? Korumak zorundasın işte onları! Yapamayacaksın daha fazla uzatma, çek git de yansın bu dünya. Asıl yok oluşu gör o zaman. Asıl kargaşayı, asıl acıyı ve asıl ihaneti. Sen bizden hala kıvılcım istiyorsun, biz sana cayır cayır yanan bir dünya sunuyoruz. Biraz farkına var olanların ve söyle son sözlerini.”

“Ben, ben... Bütün kırıklığımla, bütün yanmışlığımla ve bütün korkularıyla tutuşturuyorum şimdi kendimi. Ne kaybedebilirim daha fazla? Bu dünya bana bir hayat borçlu ama ben de benim gibilere borçluyum bu yeniden doğuşu. O yüzden kapattım artık gözlerimi ve yaktım her şeyimi. Neyim varsa verdim ateşe. Artık zamanı geldi kanatlanmanın. Kopardım bütün zincirlerimi, kurtuldum prangalarımın. Bu tamiri mümkün olmayan kırık ruhum hayat bulsun alevlerle. Ve bedenim, yok olmaya her an hazır bedenim, bıraksın geriye küllerini. Ve ben de yükseleyim artık gökyüzüne. Bitsin bu kırılış, başlasın artık kurtuluş. Yaktım bütün hayallerimi ve kendimi. Hazır olun bütün bu kırıkların ustaları, sizler için geliyorum.”

PAPATYA

“Bir an önce ona deliler gibi aşık olduğunu söylemeliydi. Bunun yıllar boyu boğazında kalacak bir düğüm olmasını istemiyordu.”

Ilık bir sonbahar günüydü. Güneş utangaç bir çocuğun annesinin arkasına saklanması gibi bulutlarla gizlemişti kendini. Küçük bir çocuğun gözleri uçan balon satan adama takılmış, annesi -belli ki bir yere yetişecek- aceleyle onu elinden sürüklüyordu. Amcalar her zamanki gibi çay bahçesinde bulmaca çözüyor, küçük arkadaş grupları tatlı tatlı sohbet ediyordu. Yavru kedi acıktığı her halinden belli bir şekilde yavaş yavaş çay bahçesinde yürüyordu. Bu sırada sokağın başında atkısı havada ahenkle dans eden bir genç hanımefendi uzun siyah hafif topuklu çizmeleri ile heyecanla çay bahçesine yürüyordu. Havanın ılık olmasına rağmen burnu kızarmış, ara sıra elindeki mendile öksürüyordu. Bu hasta haliyle onu buraya getiren önemli bir şey olmalıydı. Kaşe montuna iyice gömülerek çay bahçesinin kapısını araladı. Onu gören genç delikanlı ayağa kalkıp ona sarıldı. Garsonun yanlarına gelmesiyle iki çay sipariş ettiler. Delikanlı önemli bir şey söyleyecekmiş gibi konuşmaya hazırlanırken telefonu çaldı. Genç kız bu sırada saman kâğıdından yapılmış kapağında sadece küçük bir papatya figürünün olduğu defterini açtı. Üst sağ köşeye tarih atarak bir şeyler yazmaya başladı. Görünen o ki bu bir defterden fazlası bir anı defteriydi. Çocuk bu sırada hâlâ telefonla konuşuyor ara ara telefonun diğer ucundaki annesine sitem ediyordu. Kız defterinin sayfasını çevirdi ve şöyle yazdı; Şu an karşımda canımdan çok sevdiğim bir adam oturuyor ve biz sadece arkadaşız. O bana sevdiği kızı anlatıyor ve ben sadece dinliyorum çünkü biz sadece bir çift yakın arkadaşız. Bunları yazarken delikanlının telefon konuşması bitmişti. Kız aceleyle defterini çantasına sıkıştırdı. Çayları çoktan gelmişti. Genç adam söze nasıl başlayacağını bilmeksizin çayından uzunca bir yudum aldı. “Seçil ben askere çağırıldım” dedi tek nefeste. Seçil’in içini bir korku kapladı, nedensizce onu kaybedecekmiş gibi geldi. “Pazartesi Van’a gideceğim. Gitmeden son kez görüşelim istedim” diye devam etti. Seçil sevdiği adamın gözlerine uzunca baktı. İçinde bir burukluk vardı. Daha sonra havadan sudan sohbet etmeye başladılar. Seçil zamanın durmasını hep o anda kalmalarını istiyordu ama zaman su gibi akıp gitti. Ayrılık vakti geldi. Seçil gözleri buğulu bir şekilde kollarını sevdiği adama doladı. Elbet geri gelecekti. Ama içine bir sıkıntı düşmüştü. “Bol bol mektup yazacağım sana Ahmet” dedi. Ahmet buruk bir gülümsemeye son bir kez Seçil’e sarılarak onu çay bahçesinden uğurladı.

Günler, aylar hiç geçmiyor gibiydi. Seçil bulduğu her fırsatta Ahmet’e mektup yazıyor, Ahmet’ten gelen mektupları sabırsızlıkla bekliyordu. Çiçeklerin açtığı, kelebeklerin uçtuğu, serçelerin ötüştüğü güzel bir mayıs sabahıydı. Güneş yeryüzünü yavrusu gibi kucaklamış, her yer cıvı cıvıldı. Seçil Ahmet’ten ayrı kaldığı günlerde onu ne kadar çok sevdiğini bir kez daha anladı. Bir an önce ona deliler gibi aşık olduğunu söylemeliydi. Bunun yıllar boyu boğazında kalacak bir düğüm olmasını istemiyordu. Beyaz bir sayfa çıkardı, uzun uzun düşündü. Bir şey yazamadı. Yüz yüze söylemeye karar verdi. Mektubuna her zamanki gibi başlayıp askerden döndüğünde -10 gün sonra- ona bir şey söylemesi gerektiğini buluşmak istediğini söyledi.

Bir gün geçti. İki gün geçti. Üç gün geçti. Mektubuna bir türlü karşılık gelmedi...

Hikâyenin devamı okul kitabında!

KATLEDİLEN KATİL

*“Bunun arkasına sığınıyorsunuz. Ama dayandığımız
‘adalet’ ilkesi paramparça olmuş farkında değilsiniz.
Korkaksınız.”*

Tik, tik, tik... Saat ilerliyor.

Birini öldürme isteğinin hissettirdiği o yoğun hisler altında eziliyorum. Kafam gidip geliyor. Bir sağa, bir sola, sonra tekrar sağa, sonra sola... Başım dönüyor. Kan kokusundan başka hiçbir koku alamıyorum. Gözlerimi kapattığımda gördüğüm tek şey kan. Her yer kırmızı, herkes kırmızı. Bunun içinden nasıl çıkacağımı bilmiyorum.

Bunun içinden çıkabileceğimi sanmıyorum. Yaşadığım onca şey rağmen, yine de birinin hayatını sona erdirmeye isteği yiyip bitiriyor beni. Gözlerim kararıyor, nefeslerim boğazımı o kadar çok yakıyor ki olabildiğince az nefes alıyorum. Ellerim, halâ o kadar çok titriyor ki, yumruk yapmadan gezemiyorum.

Bunları duymak isterdiniz öyle değil mi? Birini öldürmek istediği için pişman olmuş, çaresiz durumda kalmış, ne olmuş olursa olsun, ne yaşamış olursa olsun yine de pişman olmuş birisini isterdiniz değil mi?

Ama yanıldınız.

Cezasız kalan suçlar için herkes pişman öyle değil mi? Ama hiçbiriniz, hiç kimse bir şey yapmıyor. “Çok üzücü, bu nasıl adalet!” deyip geçiyorsunuz. Ama sonra... Ama sonra unutupyorsunuz. Bütün insanlar gibi. Ucu size dokunmadığında sadece beş dakikanızı ayırıp o yüce gönlünüzü üzüntüyle sarmalıyor sonra zamanı dolduğunda tekrar eski hayatınıza geri dönüyorsunuz.

Gazetede gördüğünüz cinayetler, cinnet geçirip eşini, çocuklarını katleden sözde babalar, küçük çocuklara tecavüz eden hacılar, hocalar... Bunların hepsine şahitsiniz, hepsini biliyorsunuz. Ama kimse hiçbir şey yapmıyor. Çünkü adalet herkesin kendi kafasına göre sağlayabileceği bir şey değil, öyle değil mi? Bunun arkasına sığınıyorsunuz. Ama dayandığınız “adalet” ilkesi paramparça olmuş farkında değilsiniz.

Korkaksınız.

Siz nasıl insanlarsınız? Hiç durup sorguladınız mı kendinizi? Hala kendinize nasıl duygusal diyebiliyorsunuz? Hala nasıl yaşıyorsunuz? Hiç mi aklınızdan geçmiyor “Ya benim de başıma gelirse?” cümlesi. Geçiyorsa da nasıl hala böyle yaşayabiliyorsunuz? Kendinizi bile düşünmüyor musunuz?

Kör mü gözleriniz yoksa sağır mı kulaklarınız? İşinize gelince “Ben iyi bir insanım. Kimseye bir zararım dokunmadı ki. Hiçbir şey yapmadım sonuçta.” diyorsunuz. Kimi kandırıyorsunuz? Hiçbir şey yapmadığınız için bu durumda olduğumuzu fark edemiyor musunuz? Çıkarlarınız doğrultusunda hareket etmek çok cazip tabii. Etiye sütlüye dokunmadan yaşamak çok kolay. Talih okunun ters tarafı sizi gösterince sokaklarda “Adalet!” diye bağıriyorsunuz ama öyle değil mi? Yardıma koşan kimse olmadığında da söylenmeyi ve yine her zaman olduğu gibi kendi haklılığını ballandırarak anlatmaya bayılıyorsunuz.

Bu ülkede kadınlara ölene kadar tecavüz edildi, yetmedi anlaşılmasın diye bedenleri yakıldı. Bu ülkede yeni doğmuş bebeklerin, birilerinin iğrenç zevkleri uğruna, bağırsakları patladı. Bu ülkede birileri sırf trans diye, diri diri yakıldı. Bunun anlamı ne siz biliyor musunuz? Siz hiç diri diri yakıldınız mı? Ben söyleyeyim size. Önce paniğe kapılırsınız, deriniz yavaş yavaş erir. Alevler kaplarken her yanınızı hissettiğiniz tek şey acıdır. Korkunç ve sonsuz bir acı. Hiçbir şey düşünemezsiniz, hiçbir şey yapamazsınız. Yalvaramazsınız bile. Siz birilerine yalvarma lüksüne sahip olamamanın ne olduğunu farkında mısınız?

Şimdi beni bu halde görüyorsunuz ve aklınızdan geçen tek şey bir katil olup olmadığım. Evet doğru. Ben katledilen bir katilim. Olabilirim. Hiç sordunuz mu kendinize, “Bu kadın bu kadar konuşuyor, birini de öldürmüş galiba, niye yaptı acaba?” diye. Niyesi çok basit:

Dayanamadım.

Birilerinin fütursuzca önüne gelenin hayatını mahvetmesini kaldıramadım. Verilmeyen her cezada, bu aşağılık insanların sayılarının artmasına katlanamadım. Kimsenin hiçbir şey yapmayıp oturmasını, ülkenin böyle yıkıma gitmesini, adaletin altı harfli anlamsız bir kelime olmasını yediremedim. Evde oturup bekledikçe kafayı yedim. Herkesin korktuğu cehennemini, bazılarının bu dünyada yaşamış olmasını göremediğinizi fark ettiğimde hayatıma öylece devam edemedim.

“Ben bir katilim. Fazlası olamadım, eksigi de değilim.” bunu diyebildiğimi fark ettim.

“Ben bir katilim.
Fazlası
olamadım, eksigi
de değilim.”

Beş dakikalık zevki uğruna, bir kadına, bir insana yapılan bu zulmü çok normalmiş gibi yerleştiremedim kafama. Onu geçtim, bunu yapan aşağılık iğrenç varlığın iki yüz bin lira para cezasına çarptırılmasına kahkahalarla güldüm. Bir insanın hayatını, düşüncelerini, duygularını, bir insanı mahvetmenin cezası iki yüz bin lira. Para. Cezası para.

Bunu görünce, bir insanın hayatının fiyatının İstanbul'da kıyırık bir ev fiyatı olduğunu görünce, dedim ki kendime: "Bir ev alacak paran var mı, var. Gerisinin bir önemi yok zaten. İnsanları mu umursayacaksın? Sen kimsin ki? Birisinin kafasına sıkılmış bir insansın sadece. Bu millet neleri göz ardı etti biliyor musun sen? Senin işlediğin suçta kahkahalarla gülerler. Hakim önüne çıksan, sitem eder diğerlerine: 'Getire getire bunu mu getirdiniz?' diye."

Bu kulaklar, bir kadının, tecavüz edildiği için bir kadına "Suçlu olan sensin!" dediğini duydu. Bu gözler, "Erkektir, canı çekmiş, yapmıştır." diyen anneleri gördü. Daha ne bekliyorsun ki? Ne umuyorsun?

Baksana etrafına, kim var yanında? Yapayalnızsın. Arkasına sığınabileceğin "adalet"in zaten hiç olmadığını da farkındasın. Böyle nasıl yaşayacaksın?

Evde kendi kendini yiyip bitirerek, ellerin titrek, kalbin ağrık gezerek nasıl yapacaksın? Ya başkaları, ya başkaları şu an mahvoluyorsa bir yerlerde? Ya kardeşin gibi bir kız çocuğunun son cümlesi, "Yapma, yalvarırım. Yapma!" şeklindeki çılgınlardan ibaretse? Ya bir başkasının da eline kardeşinin ölüm videosu gittiye tıpkı senin gibi? Etrafta kaç katil var, bir tanesi de sen ol. Ne fark edecek? Bir gün haberlere konuk olursun hatta insanlar seni ayıplarlar sonra geçer gider. Kaç tane kız çocuğunun haberi geçip gittiye böyle, sen de geçip gidersin. Yatar çıkarsın, ne olacak? Dünyadan bir pislik eksiltmenin rahatlığıyla yaşarsın, kardeşinin katilinin gününü gün ederek dolaştığını bilerek değil.

Pişman değilim. 17 yaşında küçücük bir kız çocuğunu umarsızca yerle bir etmesini çok normal, sıradan bir olaymış gibi uyduramadım kafama. Yapamadım, öldürmedim. 3 yıl boyunca sürdürdüğüm bu davanın, iki yüz bin lira para cezasıyla sonuçlanmasına, kardeşimin hayatına karşılık aldığınız o kanlı paraya lanet ettim. Ve acımadım. Başka insanlar zarar görmesin diye yapmak istedim. Bir hayatı söndürdüm, diğerini söndürmesin diye yapmak istedim.

Evini, adresini buldum, gittim. Cezasız kalan kardeşimin katilinin kafasına sıkılmak istedim. Ellerim titredi, titremesin diye nefesimi tuttum. Öldürmek istedim, çok istedim. Apartman dairesinde yaşıyordu. Gittiğimde apartman kapısı açıktı. İçeri öyle girdim. 5. Katta oturuyordu. Hızlıca 5. kata çıktım. Her katta 2 daire vardı. Sağdakinin onun evi olduğunu biliyordum. Zili çalıp, kapıyı açtığına ona arkadaşının beni bir hediye olarak yolladığını söyleyecektim. Ama gittiğimde kapı zaten açıktı. İçeri girdim ve gördüğüm manzarayla dondum, kaldım. Onu üçlü koltuğa oturtmuşlar, elleri kolları bağlanmış, üstünde atleti, pantolonu yarı çıkık ve boğazı kesilmiş bir şekilde duruyordu. O kadar çok kan vardı ki odanın ortasında bir göl oluşmuştu. Polisi arayan zaten bendim. Silah kendimin ruhsatlı silahıdır. Dedem askerdi, o ölünce ruhsatını kendi üstüme geçirdim hatıra olarak kalması için. Açıkçası çalışıp çalışmadığını bile bilmiyordum. Tek amacım onunla yüzleşmekti. Bunun hesabını sormaktı. "Neden?" demektir, "Neden yaptın?". Ama diyemedim. Birisi, benden çok daha önce yapmış yapacağını. Kim olabilir, neden yapmıştır bilmiyorum. Çevremde böyle bir tanıdığım falan da yok. Bilsedim teşekkür ederdim kendisine. Ama inanın, bilmiyorum. Zaten benim yapmadığımı da ölüm saatinden anlamışsınızdır. Ben de öğrendim çünkü. Dün öldürülmüş, benim gittiğim saati de güvenlik kameraları doğruluyor.

Tek bir pişmanlığım, tek bir keşkem yok. Düşüncelerimi inkâr etmeyeceğim. Cezam neyse de razıyım, memur bey. Adalet yerini bulsun, tek ricam budur.

RADYASYON KALKANI: SU AYILARI

Kaliforniya Üniversitesi bünyesinde çalışmalarını sürdüren bilim insanları, su ayılarının radyasyona karşı bile nasıl bu kadar dayanıklı olabildiklerini ortaya çıkardı. Su ayılarındaki “Dsup” isimli bir proteini inceleyen araştırmacılar, bu proteinin DNA'yı çepeçevre sardığını ve bu sayede DNA'nın, radyasyondan etkilenmediğini keşfetti.

Su ayıları, dünyanın en küçük hayvanları olarak kabul edilir. Bu canlılar, gözle görülemez, mikroskobiktirler. Ancak su ayıları, bilim insanları için fazlasıyla popüler. Çünkü bu canlılar, radyasyondan etkilenmezler ve hatta nükleer saldırılardan sağ çıkabilirler. Bilim insanları bugüne dek su ayılarının radyasyona karşı nasıl bu kadar dayanıklı olduğunu bilmiyorlardı. Son araştırmalar, su ayıları ile ilgili büyük bir gizemi aydınlattı.

Bilim insanları yaptıkları çalışmalar sonucunda Dsup proteininin, kromatine bağlandığını keşfetti. (Kromatin, DNA'nın proteinlerle oluşturduğu, iplikli bir yapıya sahip olan yumak biçimindeki ağ yapısı.) Peki, kromatine bağlanan Dsup, nasıl oluyordu da su ayılarını bu kadar dayanıklı yapılabiliyordu?

Bilim insanları, bu sorunun cevabını bulabilmek için su ayılarına ait hücrelere X ışını banyosu yaptırdılar. Normal koşullarda bir hücre, X ışını banyosuna maruz kalırsa işlevini kaybeder çünkü su molekülleri bu ışının altında ayrılır.

Hâl böyle olunca da hücre içerisine radyoaktif oksijen ve radyoaktif hidrojen maddeleri dağılır. Bu da hücredeki DNA'ya zarar verir ve bunun sonucunda da hücre ya ölecektir ya da mutasyona uğrayacaktır.

“Bu da hücredeki DNA'ya zarar verir ve bunun sonucunda da hücre ya ölecektir ya da mutasyona uğrayacaktır.”

Bu araştırma, Dsup proteininin bulutumsu bir yapıya sahip olduğu ortaya çıkardı. Yani bu protein, DNA'yı çepeçevre sarıyordu ve bu da su ayılarının, bu kadar dayanıklı olabilmelerini sağlıyordu. Konuya ilişkin açıklamalarda bulunan bilim insanları, Dsup proteininin DNA'yı sıkı sıkıya koruduğunu ve bu sayede de X ışınlarının hiçbir şekilde DNA'ya zarar veremediğini belirtiyor.

Araştırmanın bir numaralı ismi James Kadonaga, yaptıkları bu araştırmanın sonucunda Dsup proteininin su ayılarını nasıl koruduğunu anladıklarını ve bundan sonra, bu proteini potansiyel olarak kullanmak için çalışacaklarını açıkladı. Bilim insanları, bu proteinin insanlarda kullanılabilmesi halinde insanların da daha dayanıklı olabileceğini düşünüyor.

KORONAVİRÜS

Dünya'yı sarsan “koronavirüs” hakkında ne biliyoruz?

Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve an itibariyle 1000'den fazla kişinin ölümüne yol açan bizim koronavirüs olarak bildiğimiz COVID-19 virüsü şimdiden SARS virüsünü geçti. Genel kanı virüsün Wuhan kentindeki Huanan Deniz Ürünleri Pazarından insanlığa yayıldığı yönünde. Virüsün bir yılan veya yarasadan bulaştığı daha sonra ise insandan insana bulaştığı elimizdeki bilgiler arasında. Virüs şu anda 23 ülkede görüldü. Bunlardan başlıcaları: Çin, Japonya, ABD, Almanya, Fransa, İtalya ve Güney Kore'dir. Dünya Sağlık Örgütü "Uluslararası Acil Durum" ilan etti. Peki bu virüsün belirtileri neler?

Virüsün Belirtileri Nelerdir?

COVID-19 virüsü önce insanların hastaneye gitme gereği duymadığı baş ağrısı ve hışırtı gibi belirtilerle başlayıp daha sonra ise zaatüre ve böbrek yetmezliğine kadar gidebilen ölümcül belirtiler gösteriyor.

Virüs için Alınan Önlemler

- ✓ Çin'de maskesiz gezmek yasaklandı.
- ✓ Pek çok ülke (Türkiye dahil) Çin'den gelen ve Çin'e giden uçuşlarını durdurma kararı aldı.
- ✓ Havaalanlarında termal kameralar kullanılıyor.
- ✓ İlaç araştırmaları kapsamında 100 ilaç test ediliyor.
- ✓ Çin'de pek çok şehir karantina altına alındı.
- ✓ Pek çok ülkede toplu taşıma araçları dezenfekte ediliyor.

32 Türk Vatandaşı Wuhan'dan Tahliye Edildi

COVID-19 salgını nedeniyle 32'si Türk 42 kişi Wuhan kentinde mahsur kaldı. Ciddi koruma altında Çin'e giden AKUT ve UMKE ekipleri yaklaşık 32 saat süren bir operasyonun ardından Türkiye'ye geri döndü. Uçaktaki 32 Türk, 6 Azerbaycan, 3 Gürcistan ve 1 Arnavutluk vatandaşı ayrıca teknik ekip ve sağlık personeliyle birlikte 62 kişi 17 ambulansla Dr. Zekai Tahir Burak Hastanesi'ne kaldırıldı. Uçakta bulunanlar 14 gün boyunca tek kişilik odalarda gözlem altında tutulacak ve 3 günde bir tetkikleri yapılacak. Kullanacakları her şey tek kullanımlık olacak.

Koronavirüsü Fark Eden Doktor Öldü

COVID-19 virüsünü ilk farkedene ve meslektaşlarını uyararak Çinli doktor Li Wenliang hayatını kaybetti. Koronavirüse yakalanan Li, bir süredir tedavi görüyordu ve bir kez kalbi durmuştu. Li, virüs tehdidi hakkında blogu üzerinden uyarıda bulunduğu için Çin polisi, "yalan iddiada bulunma" gerekçesiyle soruşturma başlatmıştı.

Koronavirüs için Biz Ne Önlem Almalıyız?

COVID-19 için henüz piyasada bir ilaç yok. Ancak bize düşen görev sadece kişisel temizlik ve görgü kurallarından geçiyor. Elimiz sıklıkla yıkamak ve dezenfekte etmek, ayrıca halka açık alanlarda peçeteye veya kolumuza öksürmek ve hışırtı, alınabilecek başlıca önlemler olabilir. Ayrıca bağışıklık sisteminizi zinde tutmak hastalıklara yakalanma riskinizi düşürecektir.

PSİKOLOJİK NÜANSLAR

“Öfke kontrolünün temel amaçlarından birisi de insana kazandırdığı motivasyondur. Çünkü öfkenin yıkıcı proseslerini motivasyona bırakınca kişisel performans, yaratıcılık, analitik düşünce ve verimlilik artar.”

BEDEN DİLİNİN ÖNEMİ:

Beden dili varoluştan beri bir gereksinimdir. İnsanlar, büyüdükleri ve yaşadıkları çevrelere göre farklı beden dillerine sahiptir. Her insan söylemek istediklerini konuşma dilinin yanı sıra, kendine özgü beden dilini kullanır. Bu davranış şekli bilinçaltı fiziksel bir tepkidir. Beden dili, günümüzün en önemli iletişim araçlarından biridir. Mükemmellik içgüdüsü ve başarıya giden yol beden dilinin gücünü arttırmıştır. Gözleme iyi bir beden dili edinmemizi sağlayacak en önemli etkenlerdendir.

Başarılı bir beden dili sayesinde:

- ♣ Söyledikleriniz saygı kazanır.
- ♣ Size duyulan güven artar.
- ♣ Anlattıklarınız daha içten dinlenir.

ÖFKE KONTROLÜ:

Öfke, mutlaka kontrol edilmesi gereken bir şiddet duygusudur. Bunun saldırgan davranışlara dönüşmesini engellemek için kontrol altına almamız gerekir.

Öfkeyi kontrol etmek görüldüğünden zordur, fakat zor olduğu bilincine varırsak öfkenin ne kadar önemli ve mutlaka kontrol edilmesi gerektiğini düşünebiliriz.

Öfke kontrolü, güçlü kişilik ve pozitif karakter gerektirir. Öfkenizi yönetmek istiyorsanız öncelikle kişisel gelişimde bulunmanız gereken yerde olmalısınız. (sorumluluk bilinci, empati...)

Öfke kontrolünün temel amaçlarından birisi de insana kazandırdığı motivasyondur. Çünkü öfkenin yıkıcı proseslerini motivasyona bırakınca kişisel performans, yaratıcılık, analitik düşünce ve verimlilik artar. Bu konuda başarılı olabilmek için öfke karşısından kendimizi güçlü görmeli ve motivasyonumuzu yüksek tutmalıyız. Çünkü motivasyon öfkenin saldırılarına karşı koyabileceğimiz en güçlü kalkandır.

FOBİ:

İnsanların büyük kısımları onları öldürebilecek şeylerin (sigara, alkol, sağlıksız beslenme...) aksine örümcekler, yüksek ve delilikler gibi bize pek zararı dokunmayacak şeyleri fobi edinirler. Oysa; Bir köpekbalığı saldırısına uğrayıp hayatta kaldıktan sonra kafanıza düşen hindistan cevizi sonucunda ölmeniz ihtimali, böcek ısırığı sonucu ölmeniz ihtimalinden daha fazladır.

Böyle şeyleri fobi edinmenin asıl sebeplerinden birisi, kontrolü kaybetme korkusudur. Kontrol edilemeyenden, kontrol edilene nispeten daha çok korkarız. (yabani hayvan saldırısı, yıldırım düşmesi...) Ayrıca kontrolü yeniden ele almaya çalışmak da psikolojik sorun kaynağı olabilir. Örneğin, madde bağımlılığı insanların moralini ve ruhsal durumunu bizzat kontrol etme çabasıdır.

En Yaygın 10 Fobi:

- ♣ Araknofobi: Örümcek Korkusu
- ♣ Ofidiyofobi: Yılan Korkusu
- ♣ Akrofobi: Yükseklik Korkusu
- ♣ Agorafobi: Açık Alan Ve Kalabalık Korkusu
- ♣ Sinofobi: Köpek Korkusu
- ♣ Astrofobi: Yıldırım Ve Şimşek Korkusu
- ♣ Klostrofobi: Dar Alan Korkusu
- ♣ Misofobi: Mikrop Korkusu
- ♣ Aerofobi: Uçuş Korkusu
- ♣ Tripofobi: Delik Korkusu

Agorafobi (Açık Alan Ve Yükseklik Korkusu):

Aslında bu kişiler, panik atak yaşarlarsa yardım alamamaktan, ortamdaki rezil olmaktan korkarlar. Özellikle kapalı ve kalabalık alanlarda, 'yeniden bir fenalık geçireceğim, buradan çıkamayacağım, doktora yetiştirilemeyeceğim, aklıma kaybedebilirim ya da saçma bir şey yapabilirim, yanımdakiler korkar, etrafımdakiler ne düşünür, doktora gidemem' diyorlar. Bu kişiler dışarı yalnız çıkamıyor, sinema, tiyatro, alışveriş merkezleri gibi kalabalık mekânlara gidemiyor.

Evlerinde yalnız kalamıyor, yanında mutlaka birini istiyorlar, Örneğin, İstanbul'da yaşıyorsa, iki kıta arasında karşıdan karşıya geçemeyebiliyor yıllar boyunca. Bu nedenle işlerini kaybedenler bile var. Hele de söylediğim gibi ilk atağın arabada ve tünelde ya da sıkışık trafikte yaşamışsa bunu kesin olarak yapamıyor. Yaşanan yer ve duruma özgü fobi geliştiriyorlar. Bazı kişiler yıllarca iş yaşamından ve normal hayattan kopuyor. Tatile gidemiyor, bulunduğu yerden çıkamıyor, uçağa binemiyor, işine gidemiyor. Panik atak durumunda genellikle uzun yol korkusu da olabiliyor. Genellikle kontrol sorunları olduğu için, bazıları gideceği yere otobüsle gidemiyor, kendi aracıyla gidebiliyor.

Astrofobi (Yıldırım Ve Şimşek Korkusu):

Astrofobi yıldırıma, uzay boşluğuna veya şimşekle duyulan korkudur. Bu korkuya sahip kişilerde şimşek sesini duyunca titreme korkma, bir yere kaçma, baş dönmesi gibi durumlara

rastlanılır. Bu kişiler hava durumlarını iyi izler ve takip ederler. Önceden tedbirini almak için öğrenmek isterler. Korkular öğrenilerek kazanılır. Bu korkularını yenmeleri kendilerine bağlıdır.

Misofobi (Mikrop Korkusu):

Misofobi, bilim dünyası tarafından bir kişinin mikroplardan ya da pislikten duyduğu aşırı korkuyu ifade etmek için kullanılan bir terimdir. Bu fobiye sahip olanlar yalnızca mikroplardan değil, aynı zamanda kirlilikten, hastalıktan, bakterilerden ve salgın hastalıklardan da korkarlar. Kişinin bu korkularının günlük hayatını önemli ölçüde sekteye uğratması misofobinin oldukça can sıkıcı bir durum olduğunu gösteriyor.

Mikrop veya kir bulaşmasına karşı duyulan aşırı korku durumu olan misofobili kişilerde takıntılı olarak sürekli el yıkama, antibakteriyel ürünlerin aşırı kullanımı ve kirliliğe ya da mikroplu görülen yerlerden kaçma isteği görülüyor.

Tripofobi (Delik Korkusu):

Tripofobi, yüzeylerde bulunan birbirine yakın kümeler halinde konumlanmış delikler nedeniyle korku ve endişe duyulması ya da iğrenme hissedilmesi ile karakterize bir rahatsızlık türüdür. Örneğin bir çilek ya da delikli bir sünger tripofobi rahatsızlığı olan kişilerde kusmaya neden olabilecek şiddetli bir tiksime hissine yol açabilir. Bazı kişilerde su çiçeği gibi kümeler halindeki kabarcıklar da aynı şekilde fobiye neden olabilmektedir.

KLOSTROFOBİ

Klostrofobi, kapalı alan korkusu olarak adlandırılır.

Bu fobiye sahip kişiler genellikle kapalı ve küçük yerlere girmekten korkarlar. Bireyler, kapalı ve küçük yerlere girdiklerinde panik atak geçirirler. Nefessiz kalacaklarını ve boğulacaklarını düşünürler. Genellikle çocukluk döneminde yaşanmış olaylardan kaynaklanabilir.

Bireyler bir yerde kilitli kalmaktan dahi korkarlar. Bireyler, küçük yerlerde, asansörde, kapalı mekanlarda ve kalabalık yerlerde bu korkuya yaşarlar. Klostrofobiye sahip kişiler aşırı gergin, kaygı seviyesi yüksek kişilerdir. Fobinin ciddiyeti ve derecesi her bireyde farklılık göstermektedir. Genellikle toplumda çoğu

İnsanda kapalı alan korkusu bulunmaktadır. Bu durumun aşırı şiddetli olması ise klostrofobidir.

Belirtiler arasında; *terleme, çarpıntı, titreme, havasız kaldığını hissetme, nefes darlığı çekme, bayılacakmış hissi duyma vücudun değişik bölgelerinde karıncalanma* vardır.

HASTALIĞIN NEDENLERİ

Klostrorobi hastalığının tek bir nedeni bulunmamaktadır. Bu hastalığın birçok nedeni bulunmaktadır. Genellikle çocukluk ya da ergenlik döneminde yaşanmış durumlar nedeniyle olabilir. Bu durum çocuğu cezalandırmak için kilitli bir odaya kapatılması gibi olaylarda görülmektedir. Bir filmde ya da gördüğü bir rüyadan etkilenmesi sonucunda da meydana gelebilir.

Çocukluk döneminde eğer ailesinde klostrorobi hastası olan kişiler varsa bu kişilerden etkilenebilir. Ailede anne babanın ya da kardeşlerin aşırı kaygılı olması, korkularını kontrol edememeleri gibi durumların olması çocuğa etki etmektedir. Bu durumlar klostrorobi için zemin hazırlayan etkenlerdir.

Daha sonrasında ise çocukların içine kapanması, daima anneden ayrılmama hali, aşırı korku gibi durumlar oluşur. Çocukluk döneminde başlayan bu hastalık yetişkinlik döneminde de görülmektedir.

Klostrorobi, hafife alınmaması gereken, özellikle ebeveynlerin çok dikkatli olmasını gerektiren bir hastalıktır.

KLOSTROROBİ TEDAVİSİ

Bireyler rahatsızlığını kabul etmelidir. Tedavi öncesinde korkuların ne zaman başladığı, korkuya neden olan durumlar neler, ne belirtiler verdiği, hangi sıklıklarda olduğu araştırılmalıdır. Bu durumlarının büyük önemi vardır. Tedavide yardımcı olacak unsurlardır. Bu nedenle araştırılarak tespit edilmelidir. Klostrorobi tedavisinde genellikle psikoterapi uygulanmaktadır. Terapide amaç korkuya neden olan durumların ortadan kaldırılması, korkunun azaltılması ve sonlandırılmasıdır. Kişilerin korkularının yenmesi için korktukları durumlarla yüz yüze gelmeleri gerekir. Bu durum kesinlikle uzman kişiler tarafından yapılmalıdır.

Bilimsizce yapılan yüzleştirilmeler, kişiler hastalığının ileri boyutlara gitmesine ve daha büyük sorunlar yaşamasına neden olabilir.

Terapi sırasında korkuya yenebilmek için alıştırmalar yapılır, korkularıyla yüz yüze gelme, kaygılarla mücadele çalışmaları, düşüncelerin kontrol altına alınma çalışması yapılmaktadır. Bunların yanı sıra bireyi nefes alma ve gevşeme egzersizleri verilmektedir. Bazı vakalarda klostrorobi kişilerde depresyon ya da kaygı bozukluğuna neden olmaktadır. Bu durumda olan vakalara ise ek olarak ilaç tedavisi de uygulanmaktadır.

KORKUNUN ÜSTÜNE GİTME

Bu yöntem alışma olarak da adlandırılabilir ve yalnızca klostrrofobisi ilerlememiş kişilerde, kesinlikle uzman kontrolünde uygulanmalıdır. Kişi asansöre binmekten çekiniyorsa öncelikle bunu kabul etmesi ve bunu yenebilmesi için alıştırmaya başlaması sağlanır. Kişinin belirli egzersizler yapması gerekir. Örneğin bir tünelden geçmesi, belirtilen bir ortamda bir süre kalması gibi. Hasta bu görevleri bir anda uygulayamaz ya da kısa sürelerle uygular, ama zamanla yapabilir hale gelir. Bundan sonra ise gerekirse ikinci görev verilir, eğer doktor hastanın asansöre binme işlemini tamamlayabileceğini düşünüyorsa, ikinci göreve gerek duymadan kendi kontrolünde asansöre binmesini sağlar. İlk denemeler sıkıntılı geçse de hasta zamanla korkusunu yener.

İLAÇ TEDAVİSİ

İlaç tedavisi son aşama olarak görülebilir. Eğer hasta panik atakları sık aralıklarla geçiriyorsa ve bu ataklar yüzünden hayatın günlük işleyişine ayak uyduramaz hale geldiyse ilaç tedavisine kontrollü bir şekilde başlanmalıdır. Psikolojik kökenli rahatsızlıkların tedavisi için kullanılan ilaçların risklerinin fazla olması göz önüne alınmalı ve buna göre doktor kontrolünde kullanılması sağlanmalıdır.

“Korkarak yaşarsan sadece hayatı seyredersin.”

- Friedrich Nietzsche

UNUTTUM MU SANDIN

*Unuttum mu sandın o güzel günleri
İstemiyorum mu sanıyorsun geri dönmeyi
Ben bir kere sana verdim kalbimi
Kim vazgeçirebilir ki bu sevdadan beni*

BELKİ

*Sen, öbürleri gibi değilsin ki,
Sen, alkoliğin en sevdiği içki,
Sen, bazen bir tavşan bazen bir tilki,
Kim bilir, bir gün evleniriz belki*

YAŞAYAMIYORUM

*Sana bakınca,
Titriyorum,
Heyecanlanıyorum,
Fenalaşıyorum,*

*Buna rağmen
Sana bakmak istiyorum,
Sana bakmayınca,
Ölüyorum.*

*Seni düşününce,
Kalp atışım hızlanıyor,
Kendimi kaybediyor,
Bayılıyorum.*

*Buna rağmen
Seni düşünmek istiyorum,
Seni düşünmeyince,
Ölüyorum.*

*Anlayamıyorum,
Varlığın zarar veriyor,
Yokluğun öldürüyor,
Ben artık böyle, yaşayamıyorum.*

SEVDA

*Aramızda bir sevda vardı sevgilim
Gözlerinin yeşili gibi parlak
Yüreğin gibi berrak*

*Aramızda bir sevda vardı sevgilim
Okyanuslar kadar derin
Rüzgarlar kadar serin*

*Aramızda bir sevda vardı sevgilim
Ormanlar peşinde koştuğumuz
Gözlerinden çalınan yeşiller için*

*Aramızda bir sevda vardı sevgilim
Sensizlik bir kelebek gibi
Bir gün bir ömür gibi*

*Aramızda bir sevda vardı sevgilim
Hislerin kadar uzak
Sözlerin kadar tuzak*

*Aramızda biten bir sevda vardı sevgilim
Küllerinden bile doğamayacak*

ÇAY

*Seni çaya benzetiyorum yavrurum
Her gün içiyorum, sıkılmıyorum
Hep istiyorum, bırakamıyorum
Çok seviyorum, vazgeçemiyorum
Ve ben asla sensiz olamıyorum.*

SANKİ

*Eski bir kitapta adın geçiyor
Etrafına toplanmış kelimeler
Sanki usulca bana gülümsüyor
Adındaki tüm harfler*

*Eski bir kitapta adın geçiyor
Etrafına toplanmış kelimeler
Sanki usulca bana gülümsüyor
Adındaki tüm harfler*

*Kelimeler sarılmış duygularla
Cümleler bestelenmek için hazır
Sanki bir şarkıyı mırıldanıyor
Adındaki tüm harfler*

*Kitabın kapağındaysa bir resim
Tüm hayallerin içine işliyor
Sanki beni sevdiğini söylüyor
Adındaki tüm harfler
Ya da sen...*

R

Ü

Y

A

*Bu bir rüyaymış meğer
O güzel, çok güzel günler
Hepsi, hepsi bir rüya
Ben oysaki alışmıştım rüyaya*

*Rüya ki öyle güzel öyle hoş,
Artık benim için her şey bomboş,
Acıtıyor canımı, seni düşünmek,
Benim tek suçum seni sevmek*

*Hayır, hayır yalan söyledim sana
Ben böyle çökecek bir adam mıyım ha
Bir rüya biter yenisi başlar da
Acaba hangi rüya olacak istisna*

İTHAF

Bir ışık düşerse basma üstüne

Basarsın kendi gözlerine

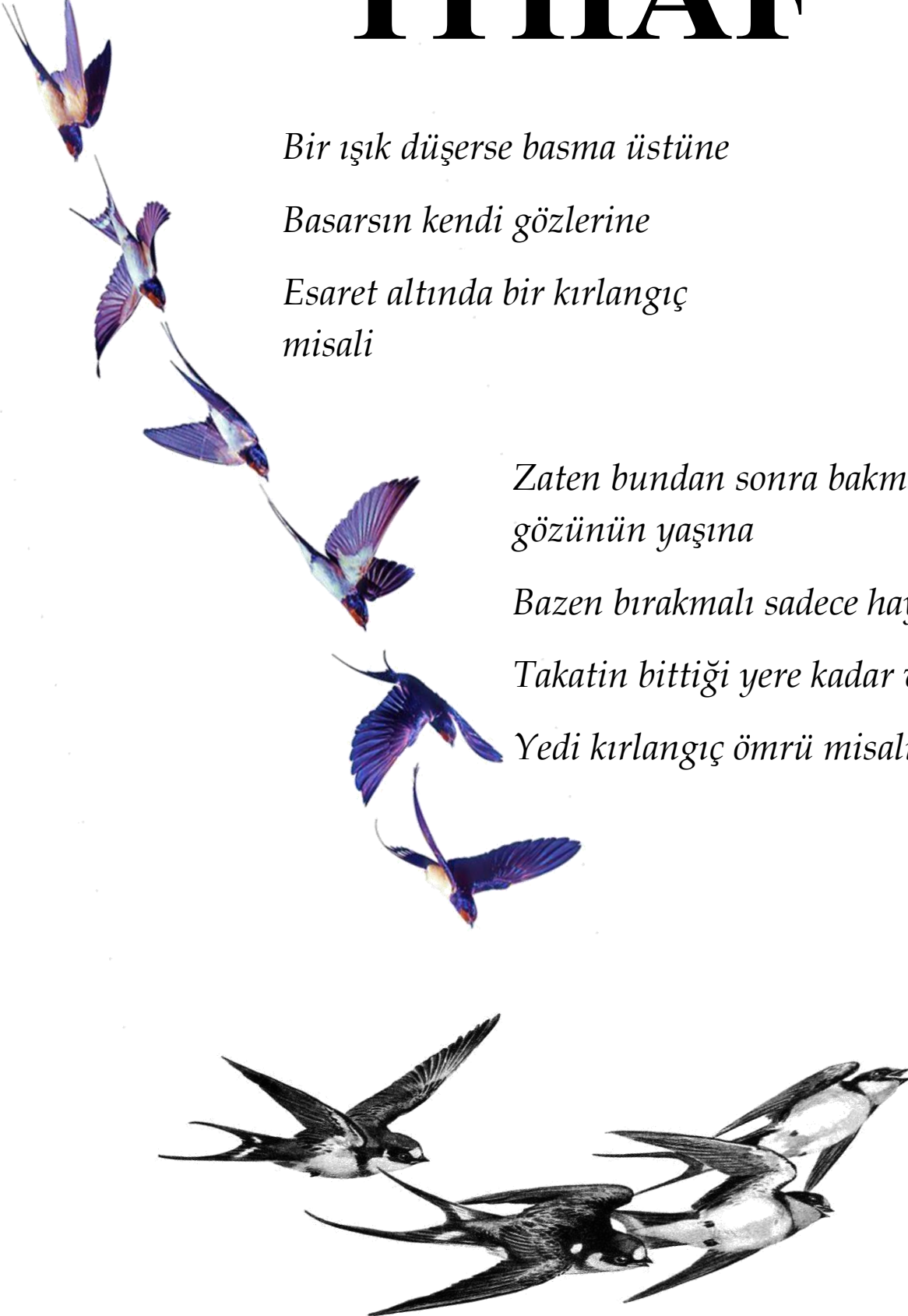
*Esaret altında bir kırlangıç
misali*

*Zaten bundan sonra bakmaz hayat
gözünün yaşına*

Bazen bırakmalı sadece hayatın akışına

Takatin bittiği yere kadar vakit

Yedi kırlangıç ömrü misali bir ama

KIRLANGIÇ ÖMÜRLÜ ŞAİR: CEMAL SÜREYA

Üstü Kalsın

Ölüyorum tanrım

Bu da oldu işte.

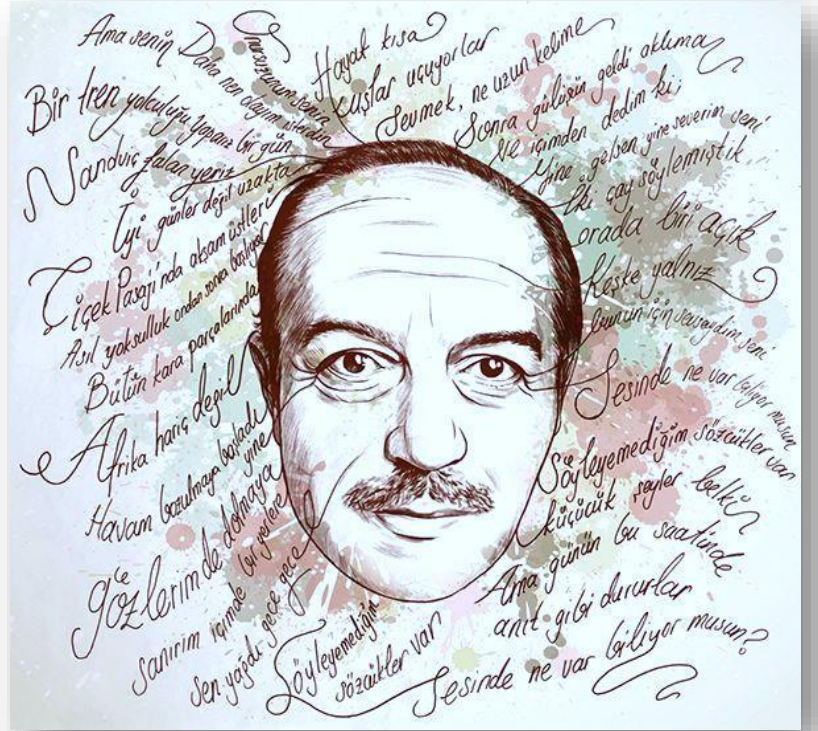
Her ölüm erken ölümdür

Biliyorum tanrım.

Ama, ayrıca, aldığın şu hayat

Fena değildir...

Üstü kalsın...

Kur'an-ı Kerim'de aynı isimli surede iki kez adı geçen ve anlatılara göre bir yandan hastalara şifa dağıtırken bir yandan da hikmetli sözleri ile nefisleri tedavi eden Lokman Hekim, Allah'tan uzun ömür dilemiştir. Arap kültüründe uzun ömür simgesi olan kartal dolayısıyla Lokman hekim 7 kartal ömrü dilemiştir. Cemal Süreya ise bu rivayete gönderme olarak şu dizeleri yazmıştır:

**Lokman Şair senin hayatın
Yedi kırlangıcın hayatı kadar
Altısını ardı ardına yaşadın
Bir kırlangıcın daha var.**

Cemal Süreya neden bilinmez belki de çok sevdiğinden 7 kırlangıç ömrü dilemiştir. Bir kırlangıç 9 yıl yaşarmış. Bu durumda Cemal Süreya 63 yıl yaşam dilemiştir. Ne yazık ki 59 yaşında vefat eden Cemal Süreya şu dizeleriyle alacak olduğu 4 yılı "üstü kalsın" diyerek arkasında bırakmıştır.

Ne hoştur bir bahar sabahında ya da ılık bir yaz akşamında denizin kıyısında bir Cemal Süreya şiiri okumak ve sarılmak dizelerine... Tutunmak o dizelerdeki sevgiye, sevgiliye...

NAZIM HİKMET

RAN

*“Otuzumda asılmamı istediler,
Kırk sekizimde barış madalyasının bana verilmesini.
Verdiler de.”*

Diğeriye, yine Selanik'te “bir kurtuluş ateşi” taşıyarak doğan, sapsarı saçları ve mavi gözleriyle Nazım Hikmet'tir. Mavi Gözlü Dev'in kurtuluş ateşi, kendi gibi devleşecek ve bütün dünyayı saracaktır

Osmanlı'nın çöküş sürecinde, Selanik'te yeni yeni ortaya çıkmaya başlayan devrimci fikirlerin olduğu 1901 senesinde Celile Hanım, bu devrime adım atacak hatta yerinden sarsacak bir çocuk dünyaya getirir: Nazım'ı. Nazım, karışık bir dünyaya gelmiştir. Ve hayatı da tıpkı doğduğu anda gördüğü bu dünya gibi karışık olacaktır.

Henüz 3 yaşındayken babası Hikmet Bey, yasadışı faaliyetlere karıştığı iddiasıyla suçlandı ve gözaltına alındı. Aynı zamanda istifaya zorlandı ve işinden ayrılmak zorunda kaldı. Zaten yokluğun pençesiyle boğuşulan o devirde, bir de bu olayın olması tüm aile için zor günlerin bir başlangıcı oldu.

İstanbul'a taşınmışlardı. Nazım eğitimine ilk olarak Fransızca eğitim veren bir ilkokulda başladı. Ardından bir sene Göztepe'deki taş mektebe ve daha sonra Galatasaray Lisesi'ne gitti. Ancak hazırlık senesinden sonra, ailesinin maddi durumları daha da kötüleşti ve okul taksitlerini ödeyemedikleri için okuldan ayrıldı ve normal bir liseye geçti.

Yaz tatillerini Selanik'te dedesinin yanında geçirirdi ama o on bir yaşına geldiğinde Balkan Savaşları başladı ve Selanik'in Yunanistan topraklarına katıldığı 1913 yılında yaşadığı üzüntü sebebiyle hislerini kaleme alarak, ilk şiirini yazdı. Daha gencecik bir delikanlı olan Nazım'ı derinden sarsan bu olay, belki de içinde yanmaya hazır olan ateşin bir kıvılcıymdı. İki yıl sonra, Nazım Hikmet subay olma hayaliyle Heybeliada'daki Bahariye Mektebi'ne başladı. Ülke çöküşe daha da yaklaşırken, geçimsizlik sebebiyle annesi ve babası boşandı. Nazım için yaşanan günlerin zorluğu da böylece katlandı.

Dünyanın neresine giderseniz gidin bütün coğrafyalarda tanınan ve adını altın harflerle tarihe yazdıran 2 Türk vardır: Bunlardan birisi altın rengi saçları ve keskin mavi gözleriyle Türkiye'ye bir güneş gibi doğmuş Mustafa Kemal Atatürk'ten başkası değildir.

Bahariye Mektebi'nden Nazım'ın tarih ve edebiyat öğretmeni olan Yahya Kemal Beyatlı, Celile Hanım'a aşkını ilan etti. Nazım çok sinirlendi, o yıllarda oldukça sık şiir yazıyordu artık. Nihayetinde Celile Hanım, oğlunun karşı olduğunu bildiği için, bu teklifi geri çevirdi.

Nazım, adım adım şairliğe sürükleniyordu. İçinde bulunduğu dönem, ülkenin durumu, parasızlık, kız kardeşinin hayatından kendini sorumlu tutması, çok sevdiği ama yarım bırakmak zorunda kaldığı okulu içindeki ateşi daha da horluyor ve büyük bir yangının başlangıcı oluyordu. İçindeki bu ateş ve hayal kırıklıkları ona şu dizeleri yazdırmıştı:

Sana düşman, bana düşman, / düşünen insana düşman, / vatan ki bu insanların evidir, / sevgilim, onlar vatana düşman...

Nazım, Bahriye yıllarındayken çok fazla şiir yazıyor ve yazdığı şiirleri birçok dergiye ve gazeteye yolluyordu. Şiirleri de beğeniliyor, yayımlanıyordu. 1920 yılında tüm donanmasına el konulan Osmanlı İmparatorluğu'nda "Bahriyeli" olmanın bir anlam ifade etmediğini fark eden Nazım ve birçok arkadaşı Bahriye ile ilişkisini kesmişti artık. Hemen hemen aynı tarihlerde Anadolu'da bir kurtuluş meşalesi yakan Mustafa Kemal, "Anafartalar Kahramanı" ilan edildikten sonra, Nazım'ın içinde bir umut filizi yeşermeye başlamıştı.

Bu umut filizi, Nazım'da Anadolu'ya gidip kurtuluş mücadelesine katılma isteği uyandırmıştı. Can dostu Vala Nureddin ile beraber 1 Ocak 1921'de "Yeni Dünya" isimli vapura atlayarak Anadolu'ya gidiyordu. Ama henüz bu vapurun, onu hayatında bambaşka bir rotaya sürüklediğinden haberi yoktu.

Sonunda Ankara'ya ulaştıklarında dönemin İçişleri Bakanı Adnan Bey'i görmeye gittiler. Bakan, o dönem için ülkede önemli bir ayrıcalık sayılabilecek eğitim düzeyleri ve yabancı dil bilmeleri sebebiyle cepheye gitmelerine karşı çıktı. Onları Milli Eğitim Bakanlığı'na gönderdi. Burada Nazım'a Türkçe, Vala'nın da Fransızca öğretmenliği yapması uygun görüldü. Vakit kaybetmeden, öğretmen ihtiyacı olan Bolu'daki bir okula gönderildiler. O günlerde Nazım'ın bir gönül yarası oluştu. Ankara'ya ulaştıklarında tesadüfen görüştüğü Nüzhet Hanım'la ilk karşılaşmalarında birbirlerine aşık olmuşlardı. Yaşadıkları şehirler farklı olduğundan ilişkileri mektupla başladı.

İki yıl süren mektuplaşmanın ardından bir gün Nüzhet'ten ailesiyle birlikte Tiflis'e taşınacağını bildiren bir mektup geldi. Nazım ve Vala Bolu'da dost edinememiş, görüşlerine uygun bir ortam bulamamışlardı. Görüşleriyle örtüşen Rus klasiklerine ve devrimlerine dair kitaplar okuyan Nazım, Nüzhet'i de alıp Rusya'ya gitme ve devrimi, devrimin kalbinin attığı yerde öğrenme kararı aldı. Nazım, ilk evliliğini Nüzhet'le Rus kanunlarına göre yaptı.

Bir yıl sonra Nüzhet'in akrabaları Nüzhet'i Kafkasya'ya çağırdı. Moskova'daki sefalet içinde süren yaşama daha fazla katlanmak istemeyen Nüzhet, Nazım'ı bırakıp gitti. Nazım'a göre ise mesele, Tahir'le Zühre olabilmek meselesiydi:

Tahir olmak da ayıp değil Zühre olmak da / hatta sevda yüzünden ölmek de ayıp değil, / bütün iş Tahir'le Zühre olabilmekte / yani yürekte.

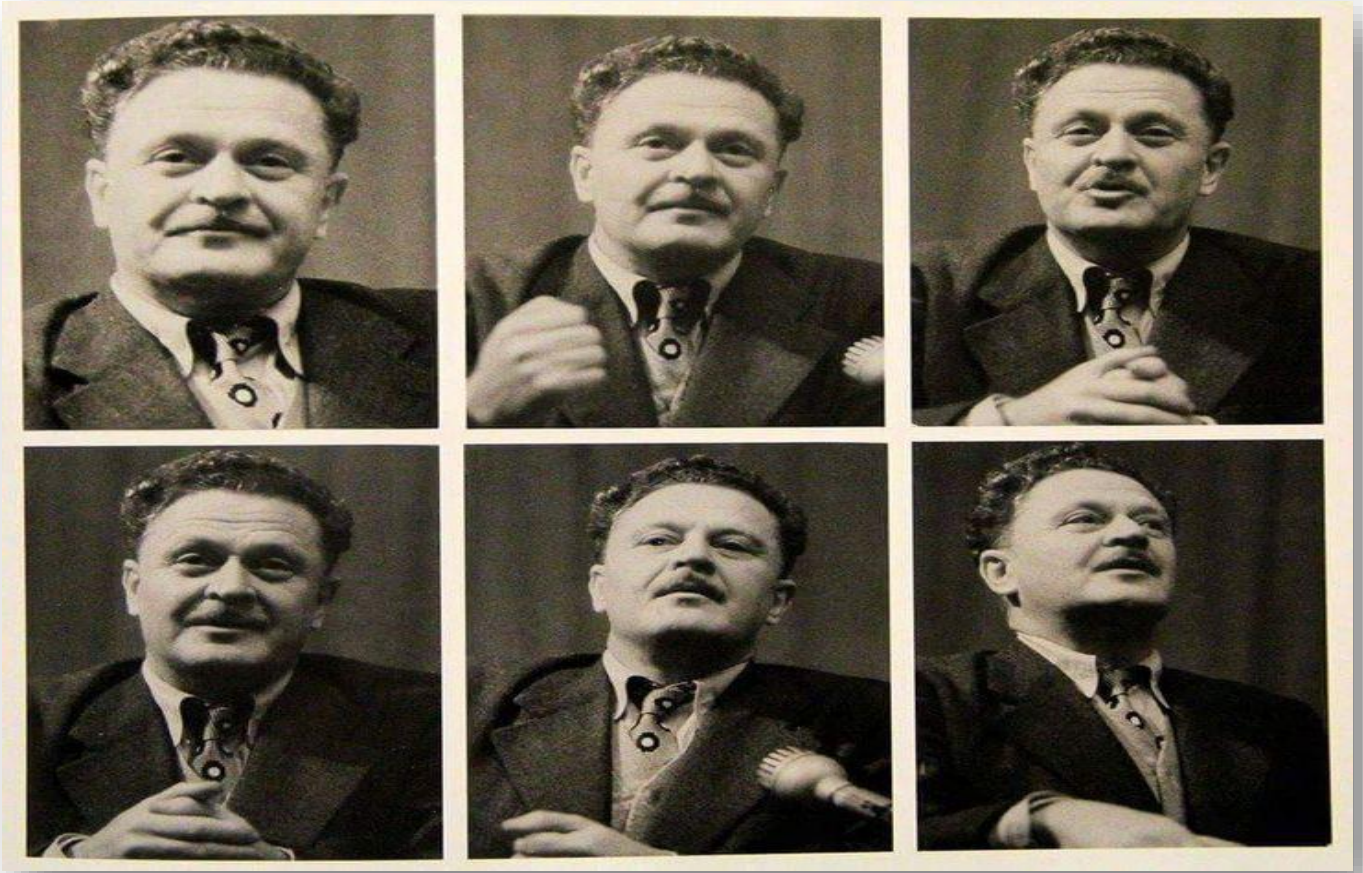
Moskova'ya gelirken, burada ne kadar süre kalacaklarına dair bir plan yapmamışlardı. Nazım geçirdiği iki yıl içerisinde birçok şey öğrendi ve devrin büyük şairleriyle yan yana oturup şiirler okudu. Yazdığı şiirler, çevresi tarafından çok beğeniliyor, ünü Moskova'da her geçen gün daha da artıyordu. Bir yandan da Aydınlık Dergisi'ne şiirlerinden gönderiyor, onlar da Türkiye'de adının duyulmasını sağlıyordu.

Rus gazetelerinde o dönemde sık sık Türkiye haberleri çıkıyordu. Vatanının özlemiyle yanıp tutuşan Nazım, 1924 sonbaharında günlündeki kanayan yarası, ülkesine doğru yola çıktı.

Döner dönmez ilk olarak Nüzhet'in yanına gitti. Rus usulüne göre hala evli olmalarına rağmen sert bir ret yanıtı aldı Nazım. Nüzhet onu çoktan unutmuş, bir felsefe öğretmeniyle evlilik hazırlığındaydı. Nazım'ın ülkesinde sevdiğiyle birlikte yaşamayı düşlediği bahçesinde ebruli, hanımeli açan ev, böylece hayal olarak kaldı ve o gün şiir oldu:

O mavi gözlü bir devdi. / Minnacık bir kadın sevdi. / Mini minnacıktı kadın / yoruldu devin büyük yolunda. / Ve elveda! deyip mavi gözlü deve, / girdi zengin bir cücenin kolunda / bahçesinde ebruli hanımeli / açan eve.

Daha sonra *Aydınlık Dergisi*'ne gitti Nazım. *Aydınlıklar* dergilerini ellerine alıp İstanbul sokaklarında satıyorlardı o günlerde, Nazım da onlara katıldı. Ancak çıkan *Şeyh Said İsyanı*'nın çıkması dergiye de yerle bir etti. Dergi kapatılıp yönetimi ve yazarları cezaya çarptırıldı. Daha ülkesine kavuşalı yedi ay olan Nazım hakkında da on beş yıllık bir mahkumiyet kararı verildi. Haksız bulunduğu bu karar karşısında ülkesini gizlice terk ederek tekrar Moskova'nın yolunu tuttu.

1928 yılında ilk kitabı *Güneşi İçenlerin Türküsü* yayımlandı. Aynı yıl Ankara İstiklal Mahkemesi'nin Nazım'a verdiği on beş yıllık hapis cezası, genel af kapsamına girerek kaldırıldı. Böylece Nazım, vakit kaybetmeden özlemini çektiği ülkesine dönmek istedi. Ancak pasaport onayı çıkmadı, o da 4 Ekim 1928'de kendi ülkesine gizlice giriş yaptı. Ama evine ulaştığı ilk gün, sınırı izinsiz geçmek suçundan tutuklandı ve ilk altı ayını gözaltında geçirdi.

Serbest kalınca *Resimli Ay* dergisinde düzeltmen olarak işe başladı. O, ülkedeki insanların yaptığı sanat anlayışının tersine, özgürlüğe bağlıydı ve kendi sanatını da bu özgürlük düşüncesi içinde yaratıyordu. Korkusu yanmak değil, karanlıklara gömülmekti. O günlerde kaleme aldığı ünlü dizelerinden bir tanesini daha:
Ben yanmasam / sen yanmasan / biz yanmasak, / nasıl çıkar / karanlıklar / aydınlığa...

Yazdığı birçok köşe yazısı için hakkında suç duyurusunda bulunuluyordu. O günlerde kız kardeşi Samiye'nin arkadaşı Piraye evlerine sık sık gelip gidiyordu. Piraye, kültürlü ve zarif bir kadındı.

Daha önce mutsuz bir evlilik geçirmişti, iki çocuğu vardı. Nazım, Piraye'den çok etkilendi, duyguları da karşılıksız değildi. Mektuplarla başlayan ilişkilerinde ateş bacayı sarmış, büyük bir aşk doğmuştu.

Bir yandan da hayatındaki acı deneyimler yakasını bırakmıyordu. 1932 yılında babası Hikmet Bey geçirdiği bir kaza sonucu hayatını kaybetti. Babasının vefatı Nazım'ı derinden etkiledi. Üzüntüsünü "Hiciv Vadisinde Bir Tecrübe-i Kalemiye" isimli bir şiire aktardı ve bu şiir *Gece Gelen Telgraf* isimli kitabında yayımlandı. Ama 1933'ün Mart ayında kitap yasaklandı ve Nazım, babası için yazdığı bu şiirle komünist propaganda yaptığı suçlamasıyla on iki ay hapis cezasına çarptırıldı. Tutukluluğu boyunca en büyük destekçisi aşık olduğu kadındı. Nazım bugün dillerden düşmeyen birçok aşk şiirini, bu tutukluluk sürecince Piraye için yazdı. Bir yandan da mektuplaşmaları devam etti. Nihayetinde tutukluluğunu tamamlayıp özgürlüğüne kavuştu. Vakit kaybetmeden 31 Ocak 1935 günü Nazım, Piraye'yle evlendi.

1934 Haziran'ında soyadı kanunu yürürlüğe girmişti. Herkes gibi Nazım'ın da bir yıl geçmeden kendisine soyadı alması gerekiyordu. Nazım istediği isme karar vermekte epey zorlandı. Soyadı bulma işini Piraye'ye bıraktı. Piraye eşinin iddialı bir soyadı istemediğini bildiğinden anlamsız bir kelime düşündü ve "Ran" soyadını önerdi. Ran kelimesi birçok fiilin sonuna eklenebilirdi; başaran, kurtaran, onaran... Canları ne isterse o olabilirler, isteyen de istediği gibi yorumlayabilirdi. Nazım da fikri beğendi ve o günden sonra, Nazım Hikmet Ran oldu.

Evliliğinde mutluymuştu. Piraye'nin evliliğinden olan iki çocuğuna da babalık ediyordu. Ve hayata dair sorumluluklarının arttığı bilinciyle sakin bir yaşam sürme uğraşındaydı. Kendini tamamen sevdiği işlere vermişti. Kitapları peş peşe yayımlanmaya başladı. Bir şiirini okuyup çok beğendiğini söyleyen Atatürk'e etrafındakilerin komünist olduğunu belirtmeleri üzerine ulu önder şu cevabı vermişti: **"Ne olduğu kimi ilgilendirir? Şurası kesin ki, şimdiye kadar kimse Türk dilinde bu kadar etkileyici bir şey yazmamıştır."**

Nazım sakin bir yaşam sürmeye gayret ediyordu ama kalemi öyle keskindi ki, yazdığı her şiir hemen hemen herkes tarafından okunuyor ve hakkında yazılar yazılıyordu. O keskin kalem; özgürlüğün düşmanlarına bir hançer gibi saplanıyor, düşmanlarını rahat bırakmıyordu. O, sakin bir yaşam uğraşındaydı ama adı komüniste çıkmıştı bir kere. Bu yüzden polis de her daim onun farkında ve peşindeydi:

Ben bir ceviz ağacıym Gülhane Park'nda / Ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında.

1938 yılında, şiirlerinde "bir zümrenin başka zümreler üzerinde hakimiyetini tesis etmek gayesiyle halkı suça teşvik ettiği" iddiasıyla hakkında dava açıldı. Önce idam ve ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı, daha sonradan 28 yıl 4 aya indirilen cezası için Bursa Hapishanesi günleri böylece yeniden başladı. Cezaevi şartları zordu elbette, ama bir de ailesinin geçinme derdi vardı Nazım'ın. Ülkede yokluğun zirvede olduğu yıllardı. İnsanlar yiyecek ekmek, yakacak kömür bulamıyorlardı.

Nazım cezaevinde önce çeviri işleri yaparak para kazanmaya başladı, daha sonra marangozluk işini öğrenip sandıklar, kutular, sandalyeler vs yapıyor bazen de dokuma tezgahında dokuma yapıyordu. Bunların gelirlerini de Piraye'ye yolluyordu. Nazım artık kimse yayımlamıyor olsa da, umutsuzluğa hiç kapılmadan şiirler yazmaya ve ailesi için üretmeye devam ediyordu. İçinde bulunduğu kafes, onun düşüncelerini hapsedemiyordu. Çünkü onun düşüncelerini ve umudunu hapsedebilecek bir kafes inşa edilemezdi. Ne olursa olsun yılmamayı kafasına koymuştu. Ve şu dizeleri yazmıştı:

Yok öyle umutları yitirip / karanlıkta savrulmak. / Unutma; aynı gökyüzü altında, / bir direniştir yaşamak.

O, umutluymuştu, yılmıyordu ama hayat da onu yıldırma için elinden geleni yapıyordu. Piraye'de daha fazla umut kalmamıştı, mektup bile yazmıyordu artık. Bunun üzerine Nazım, yazdığı bir mektupta, "Benim canım karıcığım. Sorarsam kızmazsın değil mi? Neden mektupların o kadar kısa ve içlerinde bir küçücük 'şekerim' bile yok. Kızma, ne yapayım? Bir minnacık 'şekerim' sözüne hasretim. Ne yapıyorum biliyor musun, eski mektuplarını açıp baştan okuyorum." diyerek Piraye'ye sitemlerini dile getirdi. Ama bu uğraşlar boşunaydı. Nazım'ı hapsedememiş olsa da, ilişkilerini hapsedmişti içinde bulunduğu kafes. Araya giren soğukluk da bu ilişkiyi dondurmuş, hissizleştirmişti. Bunun üzerine, o günlerde sık ziyaretine gelen dayısının kızı Münevver ile mektuplaşmaya başladı.

Nazım hapisteydi, karanlıktaydı ama yalnız değildi. Onun özgürlüğü için mücadeleyi bırakmayan anası vardı. Elinde pankartlarla meydanlarda gücünün yettiği kadar bağılıyor, adalet istiyordu. Bedri Rahmi Eyüboğlu, Cahit Sıtkı Tarancı şiirleriyle, Orhan Veli Kanık, Melih Cevdet Anday, Oktay Rifat açlık grevine başlayarak, Kemal Tahir ve Orhan Kemal koğu arkadaşlığıyla destek oluyorlardı Nazım'a. Nazım da sürekli Ankara'ya suçsuz olduğunu beyan eden mektuplar yolluyor, pes etmiyordu. Güneşli bir gün, soğuk ve kasvetli hücrelerinden çıkıp izin saatinde sırtını hapishanenin avlusuna dayayıp suratını güneşe çevirerek şu dizeleri yazdı:

Bugün Pazar. / Bugün beni ilk defa güneşe çıkardılar. / Ve ben ömrümden ilk defa / gökyüzünün bu kadar benden uzak / bu kadar mavi / bu kadar geniş olduğuna şaşarak / kıvıdamadan durdum. / Sonra saygıyla toprağa oturdum, / dayadım sırtımı beyaz duvara. / Bu anda ne düşmek dalgalara, / bu anda ne kavgaya, ne hürriyete, ne karıma. / Toprak, güneş ve ben / Bahtiyarım.

12 yıl sonra çıkan genel af kanunuyla cezasının üçte ikisi silindi. Zaten 12 yılını mahkum olarak geçirmiş olan Nazım, böylece özgürlüğüne kavuştu. Kısa süre içerisinde Münevver'le evlendi ve oğlu Memet dünyaya geldi.

Tam her şey yolunda derken polis tekrar düştü peşine. Tehdit mektupları alıyor, evi taşlanıyordu. Ve bir gün, evine askere çağrı tebligatı geldi. O zaman kırk dokuz yaşındaydı, sağlık durumu iyi değildi. Aklına birkaç yıl önce faili meçhul bir şekilde öldürülen dava arkadaşı Sabahattin Ali geldi, Nazım'ın kapanmayan yarasıydı bu. Bu sebeple kendini öldürmek maksadıyla askere çağırdıklarını düşündü. Hayatını kurtarmak için tekrar kaçmaya karar verdi. Kaçıyordu ama aklındaki tek şey bir gün vatanına kavuşabilmektir. Yaşamak istiyordu, doya doya yaşamak! Bu yaşama isteği dizelerine de yansımıştı:

**Öylesine ciddiye alacaksın ki yaşamayı, / yetmişinde bile mesela,
zeytin diyeceksin, / hem de öyle çocuklara falan kalır diye değil, /
ölmekten korktuğun halde ölüme inanmadığın için, / yaşamak
yanı ağır bastığından.**

Ülkesinden sessiz soluksuz ayrılmıştı ama Moskova onu hak ettiği değeri verip büyük bir gürültüyle karşıladı. Gazetelere manşet oldu, adına törenler düzenlendi, insanların kendi aralarında fısıldaşmaları törenlerdeki alkışlara dönüştü. Hepsinin de içeriği aynıydı: "Büyük Türk şair Nazım Hikmet Moskova'daydı!"

Nazım, Moskova'da ödül üstüne ödül, övgü üstüne övgü alıyordu. Berlin'de düzenlenen Dünya Gençlik Festivali'ne davet edildi. Katılanlar arasındaki Pablo Neruda, verdiği bir röportajında "Biz onun yanında şair bile sayılmayız." diyordu. Ertesi yıl Prag'da "Uluslararası Barış Ödülü"yle onurlandırıldı. Sonraki yıl Viyana'da dünya Barış Konseyi'nin açılış konuşmasını yaptı.

Türkiye'de ise durumlar farklıydı. Vatan Gazetesi, manşetine "Vatan Haini" sözünü atarken Cumhuriyet Gazetesi, Nazım'ın fotoğrafını kapağına koyup "Resmi bastırıp dağıtın ki, millet doya doya yüzüne tükürsün." notunu eklemişti altına.

Ama Nazım'da, Nazım'da her şey bambaşkaydı. Hakkında söylenenler ne olursa olsun ciğeri yanıyordu artık özleminden. Bu dizeleri de, Varna'da deniz kenarında otururken bir geminin

dumanını tüttürerek İstanbul'a gittiğini görünce yazmıştı zaten:

**Çok yorgunum beni bekleme kaptan. / Seyir Defterini başkası
yazsın. / Kubbeli, cınarlı mavi bir liman. / Beni o limana
çıkaramazsın...**

Nazım başka şehirler de gördü, hastalandı, yeniden aşık oldu. Rus kızı Vera Tulyakova son yıllarına kadar yanında olmuş, beraber bir aşk yaşamışlardı. Nazım ülkesinden ayrılrsa da Türkçesinden hiçbir zaman ayrılmadı. Hiroşima felaketinden sonra tüm dünyadaki törenlerde açılış şiiri olarak onun bu dizeleri **Türkçe** okundu:

**Kapıları çalan benim / kapıları birer birer. / Gözünüze
görünemem / göze görünmez ölüler. / Hiroşima'da öleli / oluyor
bir on yıl kadar. Yedi yaşında bir kızım / büyümmez ölü çocuklar.**

Nazım bağrında vatan özlemiyle 3 Haziran 1963'ün sabahında eşi Vera yan odada uyurken gazetelerini almak için gittiği daire kapısında, yerdeki gazetelere uzandı ve bir daha kalkamadı. Birkaç saat sonra yanına gelen Vera, cebinde Nazım'ın son şiirini buldu:

**Gelsene dedi bana / Kalsana dedi bana / Gülsene dedi bana /
Geldim / Kaldım / Güldüm / Öldüm**

Nazım'la ilgili asıl hissettiklerimi özetleyecek olursak şu sözleri söyleyebilirim: Bu dünyaya bir Nazım geldi ama hiç gitmedi. Hep yaşadı ve hep yaşamaya devam edecek. Gün geçtikçe daha çok anlaşılacak, daha çok var olacak. Ne de olsa, hava ne kadar bulutlansa da güneş doğmaktan vazgeçmez.

****Bu yazı; Masa Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi'nin 21. Sayısından esinlenilerek yazılmıştır. Bu yazıyı ve daha fazlasını orada bulabilirsiniz.**

Sende, ben, imkansızlığı seviyorum,
fakat asla ümitsizliği değil...

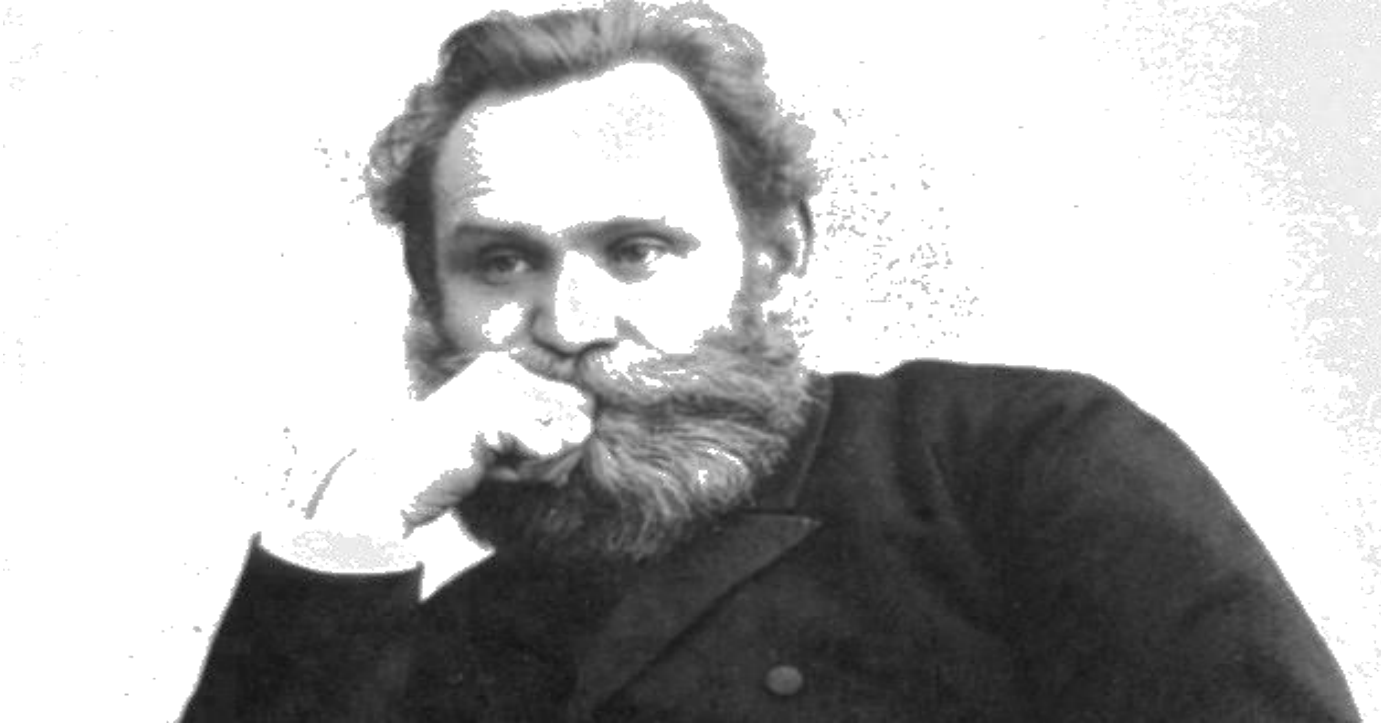

masa

IVAN PAVLOV

“Bilim, insanoğlunun en büyük ve temel gücüdür.”

-İvan Petrovich Pavlov

Sizlere İvan Pavlov'dan bahsetmek isterim. Pavlov, bilime çok önem veren, gerçek ve doğru bilgiyi hiçbir şeye değişmeyen biridir. Bilime o kadar önem vermiştir ki günlük hayattan tamamen kopmuştur. Hatta, Bolşevik Devrimi olduğu gün, asistanlarından biri 10 dakika gecikmiştir. Pavlov da ona neden geciktiğini sormuştur. Asistanı, devrim olduğunu ve dışarısının çok karışık olduğunu söylediğinde, ona: “Dışarıda olan şeyler bizi ilgilendirmez, işimize bakalım.” diye cevap vermiştir. Pavlov, son zamanlarında bile bilim hakkında düşünmüştür. Ölüm günü kendisine bir nöropatolog çağırmıştır. Zatürreden oldukça zayıf düşmesine rağmen kendisiyle ilgili yaptığı analizleri nöropatoloğa anlatmış ve “Beynim iyi çalışmıyor, obsesif duygular ve istemsiz hareketler ortaya çıkıyor, kangren olmuş olabilir” demiştir. Uyuyana dek bu belirtiler hakkında konuşmuş, uyandığındaysa hemen kalkıp üstünü giymeye çalışmış ve “Kalkma zamanı.” demiştir.

Son sözleri “Bana yardım et, beni giydir.” olmuştur. Bu sözleri söyledikten sonra yatağına düşmüş ve orada ölmüştür.

Pavlov, uzun zaman sindirim sistemi üzerinde çalışmış ve ilk kez bölünmüş mide ameliyatını gerçekleştirmiştir. Bu çalışmaları sayesinde de Nobel ödülü almıştır. Nobel ödülü konuşmasında ise insanın en güçlü içgüdüünün “yemek bulma” olduğunu söylemiştir. Herkes onun sindirim sistemi hakkında konuşmasını beklerken Pavlov, koşullu koşulsuz refleksden bahsederek herkesi şaşırtmıştır.

Pavlov deneylerinde tükürük bezleri ve sindirim sistemi arasındaki ilişkiyi inceliyordu. Deney sırasında köpeğin tükürük bezlerinin et gelmeden önce getiren kişinin ayak seslerini duyduğunda da salgılandığını fark etmişti.

Köpeğe et verildiği zaman salgı bezlerinin salgılanması doğal bir durumken (şartsız refleks) et gelmeden önce salgı bezlerinin çalışmasının nedeni anlayamamıştı ve deneylerini bu yönde ilerletmişti. Başlarda etle ilişkisiz olarak zil çalmış ve köpeğin salyalarında herhangi bir durum olup olmadığını gözlemlemişti. Daha sonra ise her et geldiğinde etle beraber zil de çalmış bu sayede zil sesiyle eti ilişkilendirmişti. Daha sonra ise et vermemelerine rağmen her zil çaldığında köpeğin tükürük bezlerinin normalden daha fazla çalıştığı fark etmiş ve bu sayede şartlı refleksini bulmuştur.

Pavlov öldükten sonra şartlı refleks, 2. Dünya Savaşı'nda Sovyet rejimi tarafından modifiye edilmiştir. Alman tankları karşısında zor durumda kalan Sovyetler, köpek ordusu oluşturmak için barınaklar açmış ve burada köpekleri 10 gün aç bırakıp ara ara kafeslerinden çıkarmışlardır. Köpeklerse yemek bulma umuduyla her yeri arasalar da hiçbir şey bulamamışlardır. Onuncu günün sonunda ise alana altında et parçaları olan tanklar getirilmiştir. Kafeslerinden çıkarılan köpekler, hemen tankların altına girerek karınlarını doyurmuş ve tekrar on gün aç bırakılmıştır. Bu sayede aç köpekler ilk olarak tankın altına bakmaya şartlanmışlardır.

“Sonuç olarak tüm bu olanlardan en çok etkilenen sadece ölen masum köpeklerdir.”

Savaş sırasında da köpeklerin üstüne patlayıcılar yerleştirilmiş ve tanka yaklaştıklarında ise hepsini patlatmışlardır. Bu durumun savaşın gidişatını oldukça değiştirdiği söylenebilir de bunu kanıtlayacak bir veri bulunmamaktadır. Ancak savaş sırasında etkili olduğunu gösterecek durumlar vardır. Bu olaydan sonra Alman

askerlere bir köpek gördüklerinde vurmalarını söylenmiştir. Sonuç olarak tüm bu olanlardan en çok etkilenen sadece ölen masum köpeklerdir.

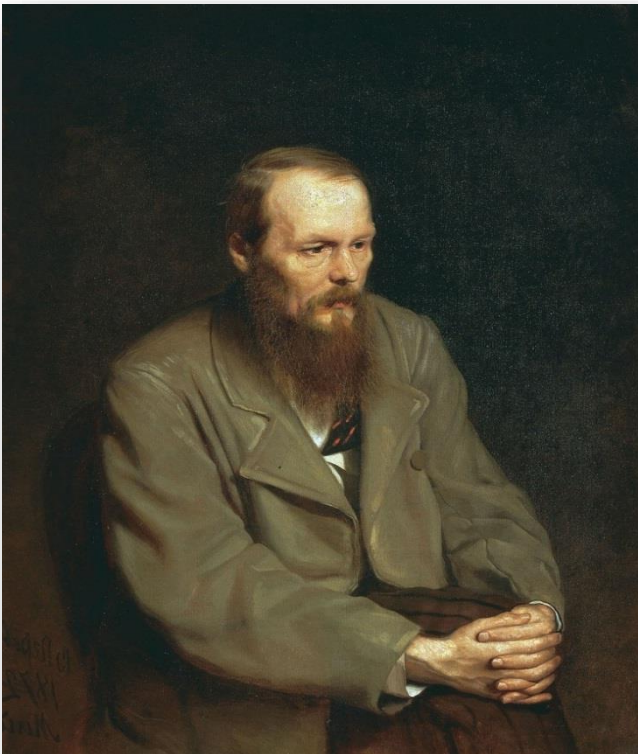
Şüphesiz Pavlov şartlı refleksini bulduğu zaman böyle bir kullanım düşünmemişti ya da Einstein atomun parçalanabileceğini söylediğinde atom bombası yapın demek istememişti. Bilim, her zaman savaş için bir araç olmuş olsa da özünde geleceği aydınlatan bir araçtır.

Dilerim ki bilim, her zaman aydınlıklara ulaşmak için kullanılır; karanlıklara ortak olmaz.

FYODOR DOSTOYEVSKİ

“Daha sonrasında kendini kendin ateşinde kavuran yazarın; dünyaya bakış açısını, kendi deneyimlerini ve hayatını pek çok yönden yansıtan kitapları bizlere bu dünyadan bir Dostoyevski'nin geçtiğini bağıra bağıra anlattı.”

Rus bir roman yazarı olan Dostoyevski'nin hayatı, belki de yazdığı romanlarının esin kaynağı. Hasta annesi ve sarhoş babasıyla çocukluğunu geçiren Dostoyevski, okul çağından sonra kısa bir kitap yazma döneminin ardından kendi eserleri için ilham almış olduğu ve sadece ana karakter şansı diyebileceğimiz bir hayata atılıyor. En başta orduda görev alan yazarımız politikaya karışıp birkaç kez ölümlerle dans ettikten sonra tekrar orduda görev alıyor. Her ne kadar insanların bütün yaşadığı olaylar ve toplumlar tarihin konusu olmasa da bu adam kendini insanlığa kanlı ellerle yazmayı başarıyor.

Edebiyat ve yazmaya tekrar dönen yazarın bu zaman içinde yazdığı bazı eserler olan Yeraltından Notlar –Ben hasta bir adamım.- , Ölüler Evinden Anılar – hapiste geçirdiği bir zaman zarfını anlatan ve karanlık bir yoldaki mum aydınlığını temsil eden bir kitap- , Kumarbaz – kendi kumar bağımlılığını ve dramatik aşk isteğini ele alan roman 25 günde yazılmıştır- , Suç ve Ceza –ahlak, etik ve manevi şüpheler içinde kalmış bir insanla ilgili yazdığı romanı- tekrar borca girmeden önce yazılmıştır.

Eşinin ölümünden sonra sekreteriyle evlenen ve ardından kızını kaybeden yazarın hayatı aşağı doğru bir yol almaya başlamıştı. Kendini şans ve risklere adayan yazar farkında olsa da olmasa da arkasında bizlerin ilerleyebileceği bir yol açmayı başardı. Pek çok yazarın arkasında bir iz bırakıp bırakmadığını bilmeden göçüp gittiği bu dünyada, bizlere cenazesinde olan insanların varlığıyla bu hususta ne kadar başarılı olduğunu gösterdi.

I. Petro'nun eğitimle ilgili yaptığı değişikliklerin ardından gelişen eğitim ve kültür düzeyiyle beraber, ilerleme kaydeden Rusya'da okulların yaygınlaşmasıyla birlikte 19. Yüzyılda zararlı düşünceleri önlemek için sıkı bir denetim başladı. Bu sıkı denetimin olduğu ortamda insanlar, kendilerini felsefe ve edebiyatla anlatabiliyorlardı. Böyle bir zamanda yaşayan Dostoyevski'nin en başta kitaplara yönelmesine belki de şaşmamak lazım. Daha sonrasında kendini kendin ateşinde kavuran yazarın; dünyaya bakış açısını, kendi deneyimlerini ve hayatını pek çok yönden yansıtan kitapları bizlere bu dünyadan bir Dostoyevski'nin geçtiğini bağıra bağıra anlattı. Belki de biz, artık sadece bu büyük sanatçılar ölünce değerlerini anlamayı bırakmalı ve bundan bir ders çıkartmalıyız.

*“Şimdi neyim ben? Bir sıfır. Yarın ne olabilirim?
Yarın, dirilip yeniden yaşamaya başlayabilirim!
Tümüyle mahvolup gitmeden önce, içimdeki
insanı bulabilirim.”*

“Kumarbaz”

Fyodor Mihayloviç Dostoyevski

